

Dopad FTA EU – Mercosur na české zemědělství a potravinářství

MTÚ 7/4607

Odpovědný řešitel: Ing. Miluše Abrahamová

Spoluřešitelé: Ing. Hana Baudisová

Ing. Kristýna Kličková

Ing. Josefina Menzlová

Ing. Martin Plášil, Ph.D.

Tamara Rudinskaya, Ph.D.

Praha, prosinec 2020

Obsah

Seznam zkratk	4
1 Úvod	6
2 Dohoda – její základní parametry, přehled liberalizace cel – současný stav a návrh	7
2.1 Přínos Dohody FTA EU s Mercosur v SPS oblasti	12
2.2 Ochrana výrobků EU chráněných v rámci systému „zeměpisných označení“ (GIs), pravidla, chráněny produkty	15
3 Agrární zahraniční obchod EU s Mercosurem	17
4 Agrární zahraniční obchod ČR s Mercosur a posouzení dopadu Dohody na trh vybraných komodit v ČR, kde dochází k liberalizaci cel ze strany EU	20
4.1 Agrární zahraniční obchod ČR s Mercosur	20
4.2 Posouzení dopadů dohody na trh vybraných komodit ČR, kde dochází k liberalizace cel ze strany EU (analýza ÚZEI)	28
<i>Hovězí maso</i>	28
<i>Vepřové maso</i>	32
<i>Drůbeží maso</i>	34
<i>Med</i>	37
<i>Cukr</i>	40
<i>Etanol (bioetanol)</i>	43
4.3 Závěr	48
5 Studie č. 1 Posouzení dopadů na udržitelnost na podporu jednání o dohodě o přidružení mezi Evropskou unií a Mercosurem	48
5.1 Dopady obou scénářů (konzervativní, ambiciózní) do agrárního sektoru	50
<i>Odvětví hovězího masa</i>	50
<i>Odvětví mléka a mléčných výrobků</i>	51
<i>Odvětví cukru a etanolu</i>	53
<i>Odvětví nápojů (alkoholických i nealkoholických)</i>	54
5.2 Dopad na životní prostředí	55
5.3 Závěr	55
6 Studie č. 2 Analýza dohody FTA mezi EU a Mercosurem	57
6.1 Dohoda a její dopady do odvětví zemědělské výroby	58
<i>Hovězí maso</i>	58
<i>Vepřové maso</i>	59
<i>Drůbeží maso</i>	59
<i>Mléko a mléčné výrobky</i>	60
<i>Etanol</i>	60
6.2 Dopady dohody do zemí Mercosur	60

6.3 Závěr	62
7 Potenciální rizika a příležitosti pro český agrární obchod s Mercosur po uzavření dohody.	64
7.1 Rizika	64
7.2 Příležitosti.....	65
8 Dohoda FTA EU s Mercosur z pohledu zájmových skupin českého agrobyznysu ...	68
9 Závěr	70
10 Přílohy	74
Příloha 1 Přehled dovozu a vývozu agrárního zboží jednotlivých zemí Mercosur a EU	74
Příloha 2 Přehled dovozu a vývozu agrárního zboží jednotlivých zemí Mercosur a ČR	83
Příloha č. 3 Identifikace názorů a postojů zájmových skupin českého agrobyznysu (výběr ze studie Mendelu)	88

Seznam zkratek

AMA	AgrarMarkt Austria
AMR	Antimicrobial resistance (antibiotická rezistence)
Animal welfare	Dobré životní podmínky zvířat= welfare
ASZ	Asociace soukromých zemědělců
AVE	Advalorem equivalent (ekvivalent cla vyjádřeného v procentech)
AZO	Agrární zahraniční obchod
BSE	Bovine spongiform encephalopathy
CITES	Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin)
CGE	Computable General Equilibrium (model všeobecné rovnováhy)
COVID-19	Koronavirová pandemie způsobená koronavirem
COPA/COGECA	Výbor evropských agrárních producentů a Všeobecný výbor zemědělského družstevnictví
CPV	Ceny průmyslových výrobců
CWE	Carcass weight (jatečná hmotnost)
CZV	Ceny zemědělských výrobců
ČR	Česká republika
ČSCHMS	Český svaz chovatelů masného skotu
ČSÚ	Český statistický úřad
CHZO	Chráněné zeměpisné označení
DŽPZ	Dobré životné podmínky zvířat (animal welfare)
DDA	Doha Development Agenda (Dohoda z Doha)
DG Agri	Directorate-General for Agriculture (Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova)
DNV	doložka nejvyšších výhod
HDP	Hrubá zemědělská produkce
EBA	Everything but Arms (vše kromě zbraní)
EFSA	European Food Safety Authority (Evropský úřad pro bezpečnost potravin)
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EU 27	Evropská unie bez Spojeného království
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
ETBE	Etyl-tertio-butyl-etheru
FAO	Food and Agriculture Organization (Organizace OSN pro výživu a zemědělství)
FTA	Free Trade Agreement (dohoda o volném obchodu)
GIs	Geographical indications (Ochrana označení původu)
GMO	Genetically modified organism (geneticky modifikované organismy)
GTAP -	Global Trade Analysis Projekt
HS	Harmonizovaný systém popisu a číselného označování zboží
ITB	Index obchodní bilance
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control (Integrovaná prevence a omezování znečištění)
krávy BTPM	krávy bez tržní produkce mléka

MENDELU	Mendelova universita v Brně
MSP	malé a střední podniky
MFN	Doložka nejvyšších výhod (most favoured nation)
NNO	Nevládní neziskové organizace
NTB	Non-tariff barrier (netarifní bariéry)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OIE	World Organisation for Animal Health (Světová organizace pro zdraví zvířat)
OSN	Organizace spojených národů
RCA index	Revealed comparative advantage (index komparativní výhody)
SC	Spotřebitelské ceny
SMA	Společnost mladých agrárníků
SMO	Svaz marginálních oblastí
SOM	sušené odstředěné mléko
SOT	Společná organizace trhu
SIA	Sustainability impact assessment
SVS	Státní veterinární správa
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TBT	Technical barriers to trade (technické překážky ochodu)
TRQ	Tariff-rate Quota (tarifní kvóta)
TTP	Trvalé travní porosty
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
USDA-FAS	United State Department of Agricultural, Foregin Agricultural Service, Ministerstvo zemědělství Spojených států
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)
ZO	Zahraniční obchod

1 Úvod

Cílem tohoto mimořádného tematického úkolu je posoudit možné dopady Dohody o volném obchodu (FTA) EU a Mercosur na český zemědělsko-potravinářský sektor. V MTÚ je analyzován zahraniční obchod EU s Mercosurem, zahraniční obchod ČR s blokem Mercosur a posouzeny možné dopady Dohody do trhu citlivých zemědělských komodit ČR. Rovněž jsou v rámci ČR identifikovány příležitosti a rizika plynoucí z Dohody pro český agrobyznys a vyhodnocovány očekávání a názory nevládních organizací a podnikatelských subjektů ve vztahu k této Dohodě.

Dalším cílem bylo vyjádřit se ke dvěma odborným studiím, které byly zpracovány za účelem posouzení dopadů Dohody FTA EU a Mercosur na trh Unie. Výtah nejdůležitějších poznatků ze Studie č. 1 „Posouzení dopadů na udržitelnost na podporu jednání o dohodě o přidružení mezi Evropskou unií a Mercosurem“ zpracované společností LSE Consulting je uveden v kapitole 5. V následující kapitole 6 jsou posouzeny možné scénáře dopadů Studie č. 2, kterou zpracovali Zelení/EFSA (Greens/EFSA) pro Evropský parlament na téma „Analýza dohody FTA mezi EU a Mercosurem“.

EU je prvním velkým partnerem, který s Mercosurem – blokem, tvořeným Argentinou, Brazílií, Paraguayí a Uruguayí – dojednal obchodní dohodu, což znamenalo významný průlom v obchodní politice Unie. Jedná se o dohodu, která je v mnoha ohledech výjimečná, a to nejen s ohledem na velikost obou partnerů, ale především s ohledem na rozsah, podmínky a problematiku, která se promítla nejen do délky doby vyjednávání. Prosazení shody současně otevřelo širokou diskusi obou uskupení včetně jejich jednotlivých členských zemí, týkající se konkrétní realizace a z ní vyplývajících potenciálních rizik a přínosů pro rozvoj konkrétních sektorů a odvětví. Zemědělství je považováno za nejcitlivější oblast negociací, a proto je mu věnována v Dohodě zvláštní pozornost.

Proces vzniku a tvorby Dohody mezi bloky EU a Mercosur trval celkem dvacet let. V roce 1999 byly zahájeny rozhovory mezi oběma bloky, v roce 2004 však byla jednání přerušena a k jejich obnovení došlo až v roce 2010. Jedním z důvodů, proč došlo k restartu negociací, byla globální hospodářská krize v roce 2008, která vedla k výraznému poklesu mezistátní obchodní výměny. Ani další obnovení negociací v roce 2010 však dlouho nevedlo k jejich úspěšnému uzavření. Docházelo sice pravidelně k výměně nabídek a často i k politickým prohlášením, že dohoda je blízko, nicméně nalézt shodu na konkrétních parametrech se dlouhodobě nedařilo. Citlivý sektor zemědělství byl jedním z klíčových bodů jednání a navrhované kvóty se často dost lišily. Teprve po roce 2016 se otevřela příležitost k pokračování vyjednávání Dohody, kdy byly ve stejnou dobu v Brazílii i Argentině zvoleny obchodně zaměřené vlády, což jednáním dodalo nový impuls. V lednu 2018 vydali konzultanti úvodní zprávu o posouzení dopadů na udržitelnost (SIA), po ní následovaly konzultace se zúčastněnými stranami. V červnu 2019 došlo k dosažení politické shody o budoucí obchodní dohodě FTA mezi EU na straně jedné a Mercosurem na straně druhé. Konečné texty nebyly dokončeny, podepsány nebo ratifikovány, a proto nevstoupily dosud v platnost. Obchodní dohoda mezi EU a Mercosur je součástí širší dohody o přidružení mezi těmito dvěma bloky. Kromě obchodu se dohoda zabývá také spoluprací a politickým dialogem, kdy jednání o těchto dvou částech byla uzavřena v červnu 2020.

Dohoda o volném obchodu byla uzavřena v době nestabilních obchodních vztahů s USA, a proto ji obě strany ocenily jako závazek k obchodu založenému na pravidlech v éře protekcionismu. Odhadovalo se, že ratifikační proces může být ukončen do konce roku 2020, neboť německé předsednictví v Radě EU plánovalo v této otázce pokročit. Ratifikace na straně EU však vyžaduje souhlas všech 27 členských států a Evropského parlamentu. Proti dohodě hlasovalo několik vnitrostátních parlamentů, včetně Rakouského, Nizozemského a Irského. Lucembursko odmítlo poskytnout podporu, stejně jako Francie a Itálie. Ve svém nezávazném usnesení v říjnu 2020 Evropský parlament rovněž uvedl, že je proti dohodě s Mercosurem v její současné podobě. V celé Evropě bylo dosud vysloveno mnoho obav, jak ze strany politiků, tak i nevládních sdružení, o dopady Dohody na životní prostředí, zejména z pohledu odlesňování a vzniku požárů v Amazonii. Hlavními argumenty jsou odkazy na cíle EU, která jimi chce uskutečňovat obchodní politiku založenou na hodnotách, jako je udržitelný rozvoj. Dovoz produktů způsobujících odlesňování (sója aj.) by byl v rozporu s hodnotami Unie.

2 Dohoda – její základní parametry, přehled liberalizace cel – současný stav a návrh

Klíčové prvky obchodní dohody EU-Mercosur

Dohoda stanovuje pravidla pro následující oblasti: 1. Obchod se zbožím, 2. Pravidla původu 3. Cla a usnadnění obchodu 4. Obchodní opravné prostředky 5. Sanitární a fytosanitární opatření (SPS) 6. Dialogy 7. Technické překážky obchodu (TBT) 8. Služby a usazování 9. Veřejné zakázky 10. Hospodářskou soutěž 11. Dotace 12. Státní podniky 13. Práva duševního vlastnictví včetně zeměpisných označení 14. Obchod a udržitelný rozvoj 15. Transparentnost 16. Malé a střední podniky 17. Řešení sporů.

Obchod se zbožím- zrušení cel

Dohoda značně liberalizuje obchod se zbožím. Mercosur plně liberalizuje 91 % svého dovozu z EU v přechodném období až 10 let pro většinu produktů a EU liberalizuje 92 % svého dovozu ze sdružení Mercosur během přechodného období až 10 let. Delší lineární liberalizace cel, až po dobu 15 let, je vyhrazena pro některé z nejcitlivějších produktů z Mercosuru.

V rámci trhu se zemědělsko-potravinářským zbožím budou u vývozu produktů z EU postupně odstraňována cla u 93 % položek, které odpovídají 95 % hodnoty vývozu těchto Unijních produktů. Naproti tomu EU liberalizuje cla u 82 % dovážených položek zboží zemědělského původu. Přičemž zbývající dovoz podléhá závazkům částečné liberalizace, včetně celních kvót pro zemědělské produkty, které jsou z hlediska trhu EU považovány za citlivé (viz tab. 2.1). Zároveň je z liberalizace zcela vyloučen velmi malý počet produktů. V případě čerstvého hovězího masa mají nyní země Mercosuru exkluzivní roční kvótu (Hiltonská kvóta) pro 46 tis. t a přístup ke kvótě erga-omnes (tj. kvótě otevřené všem členům WTO) ve výši 45 tis. t. Mercosur může ještě exportovat na základě několika kvót, které povolují 110 tis. t mraženého hovězího masa do EU. Dohoda mezi EU a Mercosurem předpokládá další

kvótu ve výši 99 tis. t hovězího masa výhradně pro vývozce Mercosuru a rovněž předpokládá snížení celní sazby v rámci Hiltonské kvóty pro čerstvé hovězí maso z 20 % na bezcelní.

V odvětví mlékárenského zpracovatelského průmyslu stanovuje Dohoda reciproční celní kvóty pro sýry, sušené mléko a kojeneckou výživu, které otevřou obě smluvní strany postupně během období 10 let (tab. 2.2). Mercosur liberalizuje cla pro mnoho dalších klíčových potravinářských produktů, které jsou významné pro EU a které má zájem do bloku dodávat: víno (s minimální cenou šumivého vína během prvních 12 let a vzájemné vyloučení vína ve velkém), lihoviny, olivový olej, čerstvé ovoce (jablka, hrušky, nektarinky, švestky a kiwi při vstupu v platnost), broskve v konzervách, rajčata v konzervách, slad, mražené brambory, čokolády, sušenky, nealkoholické nápoje.

Za významný přínos Dohody pro EU je možné považovat rovněž uvolnění obchodu s vínem a lihovinami. Pravidla pro tento obchod byla zakotvena v Příloze o víně Dohody FTA a týkají se vzájemného uznávání a povolování dovážených vinařských produktů vyrobených v souladu s příslušnými vinařskými postupy a předpisy v EU a v Mercosuru. Dále zahrnují zvláštní dohody týkající se požadavků na označování; a limity požadavků na certifikaci a dokumentaci pro vinařské výrobky a lihoviny dovážené z EU nebo z Mercosuru. Zároveň je v Příloze o víně cíleno na zlepšení ochrany duševního vlastnictví a usnadnění ochrany a uznání zeměpisných značení vína (GI).

Tab. 2.1 Přehled liberalizovaných celních kvót ze strany EU pro dovoz z Mercosur

Produkt	Současný MFN tarif	Současné kvóty (t/rok)	Nové kvóty (t/rok)	Nový tarif	Smluvní podmínky
Hovězí maso (čerstvé a zmrazené)	59%	Čerstvé maso:	99 000	7,5%	V ekvivalentu hmotnosti jatečně upraveného těla (CWE). 55 % čerstvého masa (55 000t), 45 % mrazeného masa (44 000t). Celní tarif ve výši 7,5 % po pěti letech. Objem bude postupně navyšován v šesti stejných ročních fázích. Při nabytí platnosti Dohody ukončení tarifu pro Hilton kvótu pro Mercosur.
	20%	Kvóta pro členy Mercosur: 46 000			
		Erga omnes kvóta 45 000 t			
	74%	Mrazené maso:			
		110 000 (nad rámec ostatních kvót, např. Hilton kvóty)			
Drůbeží maso	53%	330 000 t (pro Brazílii)	180 000	0%	50 % masa bez kostí; 50 % masa s kostí
Vepřové maso	27%	0	25 000	83 €/t	Postupné navyšování objemu v šesti ročních fázích
Cukr		412 000 t pro Brazílii z toho:	10 000	0%	180 000 Brazílie (v rámci stávající kvóty WTO)
	98 EUR/t	334 000 t			Paraguay
	11 EUR/t	78 000t			Speciální cukry jsou z dohody vyloučeny
Ethanol	21%	Dovoz do EU	650 000	0%	450 000 pro chemický průmysl s 0 % clem.
				s 1/3 cla MFN	200 000 pro ostatní využití (včetně paliva) Postupné navyšování objemu v šesti fázích
Rýže	8%	0	60 000	0%	Postupné navyšování objemu v 6 fázích
Med	17%	0	45 000	0%	Postupné navyšování objemu v šesti fázích
Kukuřice cukrová	14%	0	1 000	0%	Ihned po nabytí platnosti Dohody

Pramen: New EU-Mercosur trade agreement, The agreement in principle Brussels, 1 July 2019

Pozn: 1) Erga omnes – pro všechny, kvóta pro členy Mecosur = Hiltonská kvóta

Tab. 2.2 Přehled recipročních celních kvót

Produkt	Současný tarif MFN (%)	Nová kvóta (t)	Nový tarif (%)	Poznámky
Sýry	28	30 000	0	Postupné navyšování objemu a snižování cla během 10 let
Sušené mléko	28	10 000	0	Postupné navyšování objemu a snižování cla během 10 let
Kojenecká výživa	18	5 000	0	Postupné navyšování objemu a snižování cla během 10 let

Pramen: New EU-Mercosur trade agreement, The agreement in principle Brussels, 1 July 2019

Tab. 2.3 Přehled současných celních tarifů vybraných produktů pro dovoz z EU do Mercosur

Produkt	Současný tarif MFN (%)
Olivový olej	10 %
Slad	14 %
Alkohol	20-30 %
Víno	27 %
Konzervované broskve	55 %
Čokoláda	20 %

Pramen: New EU-Mercosur trade agreement, The agreement in principle Brussels, 1 July 2019

Na základě snížení cel nebo jejich zrušení Dohoda nabídne také průmyslovým odvětvím EU levnější vysoce kvalitní suroviny. Snížením nebo zrušením cel, která Mercosur v současnosti ukládá např. na vývoz sójových produktů, které jsou významnou složkou v krmivech pro hospodářská zvířata v EU, dojde na základě Dohody ke zlevnění vysoce kvalitní suroviny pro krmivářský průmysl EU. Dohoda rovněž zakazuje požadavky na dovozní a vývozní ceny a dovozní a vývozní monopoly do EU.

Dohoda upravuje dovozní a vývozní licenční postupy.

Ustanovení o národním zacházení a přístupu zboží na trh zahrnují základní zásady WTO týkající se dovozních licencí a rozšiřují tyto zásady na vývozní licence. Postupy udělování licencí na dovoz / vývoz nejsou samy o sobě zakázány, protože v některých případech splňují legitimní cíle (např. Vývoz zbraní, určitých chemikálií nebo zvířecích kůží). Ustanovení této Dohody přinášejí transparentnost a zabraňují neprůhledným postupům udělování licencí na dovoz a vývoz, které zvyšují náklady a jsou významnými překážkami pro vývozce. Neautomatické dovozní nebo vývozní licence jsou zakázány, s výjimkou licencí potřebných k provedení opatření této Dohody (např. celní kvóty pro produkty, které nejsou plně liberalizovány). Dohoda ukládá povinnost obou smluvním stranám navzájem se podrobně informovat o svých dovozních a vývozních licenčních postupech a podle potřeby tato oznámení aktualizovat.

Ustanovení o udržitelném rozvoji

Dohoda zahrnuje kapitolu věnovanou udržitelnému rozvoji, která se bude zabývat otázkami, jako je udržitelné hospodaření a zachování lesů, dodržování pracovních práv a podpora odpovědného obchodního chování. Rovněž nabízí organizacím občanské společnosti aktivní roli při kontrole provádění dohody, včetně jakýchkoli problémů týkajících se životního prostředí.

Dohoda rovněž stanoví, že nové fórum bude úzce spolupracovat na udržitelnějším přístupu k zemědělství. Prostřednictvím této dohody se EU a Mercosur rovněž zavázaly účinně uskutečňovat Pařížskou dohodu o změně klimatu. Znění Dohody obsahuje výslovný odkaz na Pařížskou dohodu a obě strany se zavazují bojovat proti změně klimatu a usilovat o přechod k udržitelnému nízkouhlíkovému hospodářství. To mimo jiné zahrnuje závazek řešit odlesňování. Dohoda obsahuje soubor závazných závazků na ochranu životního prostředí na základě mnohostranných dohod o životním prostředí, jako je Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES), Úmluva o biologické rozmanitosti, Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství Organizace opatření pro řízení rybolovu a regionální dohody o řízení rybolovu. V Dohodě je zahrnuta i povinnost účinně provádět základní normy Mezinárodní organizace práce, které se vztahují na subjekty, jako je svoboda sdružování, právo na kolektivní vyjednávání, odstranění všech forem nucené a povinné práce, zrušení dětské práce a nediskriminace. Obě strany se v rámci Dohody zavazují, že budou účinně prosazovat pracovněprávní a environmentální předpisy s cílem podpořit obchod nebo investice a prosazovat odpovědné obchodní chování a sociální odpovědnost podniků v souladu se zásadami a pokyny OSN a OECD.

Dohoda zahrnuje dvoustrannou a mezinárodní spolupráci v klíčových oblastech dobrých životních podmínek zvířat, biotechnologií, bezpečnosti potravin a boje proti antimikrobiální rezistenci (AMR). Výsledkem dohody bude větší výměna informací, odborných znalostí a zkušeností a posílení spolupráce ve výzkumu. Oba bloky budou spolupracovat na mezinárodních fórech s cílem podporovat další rozvoj mezinárodních norem v oblasti dobrých životních podmínek zvířat Světovou organizací pro zdraví zvířat (OIE) a osvědčené postupy v oblasti dobrých životních podmínek zvířat a jejich provádění.

Technické předpisy a normy

Různé technické předpisy a normy pro výrobky na jiných trzích mohou být velkou překážkou pro vývozce, protože za jejich dodržování vyžadují dodatečné náklady. Dohoda podporuje průhlednost a používání mezinárodních norem k usnadnění přístupu na trh a zároveň zajišťuje úroveň ochrany, kterou každá strana považuje za vhodnou. Pro společnosti to znamená snadnější prokázání shody s normami a předpisy, zejména uznáním testů shody výrobků EU provedených v EU v některých odvětvích v zemích Mercosuru.

Malé a střední podniky

Převážná většina společností v EU a v zemích Mercosuru jsou malé a střední podniky (MSP) a z těchto důvodů se Dohoda bude zabývat jejich konkrétními potřebami. Obě strany mají poskytovat informace o přístupu na trh a spolupracovat při určování způsobů, jak tyto společnosti mohou těžit z příležitostí nabízených Dohodou.

Dvoustranný ochranný mechanismus

Dohoda zahrnuje dvoustranný ochranný mechanismus. Umožňuje EU a Mercosuru ukládat dočasná opatření k regulaci dovozů v případě neočekávaného a významného nárůstu importů, který způsobí nebo hrozí, že přivodí vážnou újmu jejich tuzemskému průmyslu nebo zemědělství.

Zapojení občanské společnosti

EU a Mercosur budou informovat organizace zaměstnavatelů a zaměstnanců, obchodní organizace, zájmové skupiny v oblasti životního prostředí a další o tom, jak Dohodu realizují. Na vnitrostátní úrovni i na společném fóru zřízeném za tímto účelem budou tyto skupiny občanské společnosti schopny vyjádřit své názory a poskytnout podněty k diskusím o tom, jak se provádí obchodní část dohody.

Prosazování dohody a řešení sporů

Dohoda zavádí spravedlivý a účinný mechanismus pro řešení sporů, které mohou nastat při výkladu a uplatňování jejích ustanovení. Zahrnuje mimo jiné nezávislé členy a řádný proces a průhlednost zahrnující otevřená slyšení, zveřejňování rozhodnutí a příležitost pro zúčastněné strany předložit písemná stanoviska. Tento mechanismus zajistí, aby EU a Mercosur plně plnily své závazky vyplývající z Dohody, aby podniky, pracovníci a spotřebitelé mohli využívat jejích výhod.

Obchodní opravné prostředky

Kapitola se zaměřuje na řešení problémů způsobených buď nekalými praktikami, jako je dumping a subvencování, nebo náhlým zvýšením dovozu. Dohoda potvrzuje, že nástroje WTO na ochranu obchodu by měly oběma stranám zůstat k dispozici za účelem řešení problémů způsobených buď nekalými praktikami, jako je dumping a subvencování, nebo náhlým zvýšením dovozu.

Dvoustranná ochranná doložka poskytuje příležitost k nápravě hospodářských škod způsobených neočekávaným nebo významným zvýšením preferenčních dovozů vyplývajících z dohody. Toto ustanovení je časově omezené (až 18 let od vstupu Dohody v platnost) a umožňuje pozastavení preferencí na období až dvou let s možným prodloužením o další dva roky. Rovněž je zahrnuto ustanovení, které zohledňuje konkrétní situaci nejvzdálenějších regionů EU a zajišťuje, že neexistuje riziko narušení trhů v těchto regionech dovozem ze sdružení Mercosur.

2.1 Přínos Dohody FTA EU s Mercosur v SPS oblasti

Kapitola o SPS¹ v Dohodě FTA mezi oběma bloky má za cíl vytvořit mechanismy ke zlepšení a usnadnění obchodu při současném zachování bezpečnosti spotřebitelů v EU. Standardy EU jsou nejnáročnější, pokud jde o kvalitu a bezpečnost výrobků, které mají povoleny dovoz na území Unie.

¹ Hlavním úkolem sanitárních a fytosanitárních opatření (SPS) podle WTO je: (1) chránit lidský a život zvířat před riziky vyplývajících z přísad, kontaminantů, toxinů nebo původců potravinových onemocnění; 2) chránit lidský život před chorobami přenášenými zvířaty nebo rostlinami; 3) chránit život zvířat a rostlin ve vztahu k škůdcům nebo onemocněním způsobeným mikroorganismy; 4) zabránění škodám v zemích nebo jejich omezení v důsledku vstupu, usazení a šíření škodlivých organismů

Ustanovení SPS Dohody by měla zaručit předvídatelnost a transparentnost a umožnit zjednodušení správních postupů pro evropské vývozce a příslušné orgány členských států. Země Mercosuru budou pod kontrolou přísného SPS na ochranu spotřebitelů v EU v oblasti bezpečnosti potravin, zdraví zvířat a zdraví rostlin. EU bude při dovozu zemědělských nebo rybářských produktů uplatňovat svá pravidla, to znamená, že standardy pro bezpečnost potravin se Dohodou pro EU nezmění a veškeré dovezené zboží bude mít povinnost splňovat, obdobně jako nyní, přísné Unijní normy. Dohoda znovu potvrzuje závazky smluvních stran vůči WTO. Jde však nad rámec posledních dohod, protože zahrnuje velmi silné prvky spolupráce. Kapitola o SPS se zaměřuje na následující cíle:

- Posílit transparentnost a výměnu informací pouze za účelem dovozu a vývozu bezpečných produktů;
- posílit příležitost přijmout okamžitá opatření k řízení významných rizik pro život nebo zdraví lidí, zvířat nebo rostlin v případě nouze při kontrole potravin nebo krmiv a v případě krizí v souvislosti s potravinami nebo podvody;
- zvýšit a urychlit vývoz do EU pomocí rychlejších, podrobnějších a předvídatelnějších postupů;
- umožnit bezpečný obchod ze zón bez nemocí s využitím zásady „regionalizace“;
- vyžadovat, aby země Mercosuru uplatňovaly stejné požadavky na celé území EU, tj. pragmaticky uplatňovaly koncept „EU jako jeden celek“.

Dohoda obsahuje přísná ustanovení zakazující vývozní subvence a opatření se stejným účinkem k zajištění spravedlivé hospodářské soutěže v obchodu mezi EU a Mercosurem.

Podrobněji jsou uvedeny vybrané články kapitoly o SPS, které se týkají pravidel obchodování:

Schvalování podniků (čl. 7)

Kapitola SPS ve svém článku 7 uvádí, že vyvázející strana povolí vývoz „schválených zařízení“ pouze se zárukami příslušného orgánu, že tato zařízení neporušují hygienické požadavky dovážející strany. Dovážející strana má k dispozici seznam schválených zařízení, který je veřejný. Za účelem minimalizace TBT se strany dohodly na zjednodušení kontroly a ověřování i na snížení četnosti dovozních kontrol prováděných dovozcem.

Schvalování podniků:

- Dovážející strana může vyžadovat schválení podniků pro dovoz zvířat, živočišných produktů, produktů živočišného původu a vedlejších živočišných produktů.
- Schválení by mělo být uděleno bez předchozí inspekce jednotlivých podniků, jakmile dovážející strana uzná úřední kontrolní systém vyvázející strany a povolí dovoz příslušných produktů, a současně vyvázející strana poskytne dostatečné garance o tom, že splňuje zdravotní požadavky dovážející strany.
- Vyvázející strana bude povolovat vývoz pouze ze schválených podniků. Vyvázející strana pozastaví nebo zruší schválení těm podnikům, které nesplňují zdravotní požadavky dovážející strany, a nahlásí to dovážející straně.

- Vyvážející strana sama navrhne seznam podniků, které mají být schváleny. Tento seznam bude doprovázen garancemi příslušného úřadu vyvážející strany, že závody splňují zdravotní požadavky dovážející strany.
- Dovážející strana by měla schválit dovoz z navržených podniků během 40 pracovních dnů. V případě požadavku na doplnění informací se termín prodlouží o max. dalších 40 pracovních dnů.
- Dovážející strana může provést ověření v souladu s čl. 15. Na základě výsledku ověření může dovážející strana změnit seznam podniků.

Pro usnadnění obchodu mezi jednotlivými teritorii Mercosur zajistí, aby postupně zavedl do praxe *využívání jediného dotazníku, jediného osvědčení, jednoho listu schválených podniků (pre-listing)*. Zároveň se pokusí harmonizovat dovozní podmínky, osvědčení a dovozní kontroly v rámci všech zemí bloku. V důsledku toho bude pro EU obchodování jednodušší, neboť již nebude nutné ze strany Unie vyjednávat podmínky za každou zemi Mercosur zvlášť, což umožní urychlit schvalovací procedury.

Dojde tedy ke zrychlení procedur a nebude již tedy třeba čekat několik let na inspekci jednotlivých podniků, ale dovážející strana na základě garancí poskytnutých vyvážející stranou schválí seznam podniků. Následně může provést ověření úředního kontrolního systému v dané oblasti a v případě neuspokojivého výsledku může některé podniky (nebo všechny) ze seznamu vyřadit.

Vzájemné uznávání koncepce zónování a kompartmentalizace (čl. 10)

Článek 10 kapitoly SPS obsahuje pojmy **zónování a kompartmentalizace**² („regionalizace“ a „rozčlenění“), jakož i zóny bez škůdců a chorob. V případě problému může Komise pro obchod dotýčný region zablokovat, aniž by bylo nutné ovlivnit obchod celé EU nebo bloku Mercosur. Pojem „region“ lze uplatnit na jednotlivé farmy nebo soukromé podniky, regiony v rámci států nebo dokonce zemí. Mohly by být blokovány jednotlivě nebo na úrovni země, v závislosti na rozsahu problému.

Strany budou uznávat koncepci zónování a kompartmentalizace, včetně oblastí prostých nákaz, a souhlasí s jejich uplatňováním při vzájemném obchodu. Pokud jde o stanovení oblasti prosté určité nákazy a kompartmentu, ať se jedná o první stanovení nebo po výskytu určité nákazy, dovážející strana by měla toto své stanovení vyvážející strany podložit informacemi poskytnutými vyvážející stranou a v souladu s SPS Dohodou a standardy OIE a IPPC. Současně by měla vzít do úvahy stanovení uplatněné vyvážející stranou. Po ukončení vyhodnocovací procedury by měla dovážející strana rozhodnout o schválení požadovaných zón a kompartmentů a umožnit obchod bez zbytečných zdržení. Procedura pro uznání statusu zóny (oblasti) a kompartmentu (jednotky) prostých nákaz je uvedena v příloze ke smlouvě.

Vzájemná hlášení významných nebezpečí v oblasti zdraví lidí, zvířat i rostlin prostřednictvím (čl. 12)

² Systém zónování a kompartmentalizace je v souladu s nařízením EP a Rady (EU) 2016/429, o nákazách zvířat. Definice oblasti (zone) a jednotky (kompartmentu) je uvedena v čl. 4, bodu 35 a 37 tohoto nařízení. Nepoužívá se již termín „regionalizace“, ale zónování, kdy princip je stejný, a to umožnit obchod z oblasti prosté určité nákazy a nezastavit dovoz z celého státu, jak to třetí země vůči zemím EU rády uplatňují

Strany jsou povinny vzájemně si ohlásit významná nebezpečí v oblasti zdraví lidí, zvířat i rostlin prostřednictvím kontaktních míst během 2 pracovních dní.

Zavedení tuzemských ochranných opatření (čl. 14)

V případě, že některá strana přijme „domácí“ ochranná opatření k doзору nad nebezpečím, které by mohlo postihnout zdraví lidí, zvířat či rostlin, měla by tato opatření vést současně k tomu, aby se zamezilo zavlečení tohoto nebezpečí na území druhé strany. Dovážející strana může v případě vážného rizika přijmout ochranná opatření proti tomuto nebezpečí. Tato ochranná opatření mohou být zavedena bez předchozího ohlášení, avšak strana, která tato opatření zavede, je musí ohlásit druhé straně co nejdříve, nejpozději 48 hodin po jejich zavedení. Každá ze stran může žádat o podrobnější informace týkající se přijatých opatření.

Ověření kontrolního (dozorového) systému (čl. 15)

Každá strana má právo provádět ověření úředního kontrolního (dozorového) systému druhé strany včetně návštěvy (auditů) a má právo provést a obdržet informace o kontrolním systému a výsledcích kontrol prováděných v rámci tohoto systému. Povahu a frekvenci ověřování a auditů si stanoví dovážející strana. Audit by měl být proveden bez zbytečných zdržení a ohlášen vyvážející straně minimálně 60 pracovních dní před jeho konáním, s výjimkou naléhavých případů. Náklady na konání auditu nese strana provádějící audit.

Strana provádějící audit má poslat návrh zprávy během 60 pracovních dní po uskutečnění návštěvy. Kontrolovaná strana může během 60 pracovních dní zaslat připomínky. Strana provádějící audit zašle závěrečnou zprávu během 30 pracovních dní po obdržení připomínek.

2.2 Ochrana výrobků EU chráněných v rámci systému „zeměpisných označení“ (GIs), pravidla, chráněny produkty

Země EU jsou významnými výrobci charakteristických vysoce kvalitních regionálních potravin a nápojů (např. Prosciutto di Parma, šampaňské, portské víno a irská whisky aj.). Tyto výrobky mají v rámci EU zvláštní status, neboť jejich názvy jsou chráněny jako „Zeměpisná označení“ (GIs). Díky tomuto značení je spotřebitelům zaručeno, že produkty jsou skutečným výrobkem z konkrétní dotčené lokality nebo regionu. Zeměpisná označení rovněž poskytují evropským producentům určitou konkurenční výhodu a zajišťují jim prémiovou cenu za kvalitu jejich jedinečné produkce.

V zemích Mercosur bude chráněno cca 357 zeměpisných označení pro potraviny, víno a lihoviny vyprodukované a dovezené z EU, a to na úrovni srovnatelné s úrovní Unijní. Naproti tomu EU uzná a ochrání 220 názvů tradičních zemědělských produktů pocházejících z Mercosuru (např. destilát z Cachaça - brazilský destilovaný alkohol, víno Mendoza aj.). To znamená, že používání výrazu se zeměpisným označením pro jiné, než originální výrobky s tímto označením bude zakázáno a výrazy jako „druh“, „typ“, „styl“, „napodobenina“ apod. nebudou povoleny.

Dohoda dále poskytuje ochranu před klamavým používáním symbolů, vlajek nebo zobrazení naznačujících „nepravdivý“ zeměpisný původ. Kromě toho byla ochrana v rámci GI posílena o možnost prosazovat práva na zeměpisná označení prostřednictvím správního vymáhání, včetně opatření celních úředníků na hranicích, kromě soudních kroků. Většina zeměpisných označení EU bude mít po vstupu v platnost Dohody nejvyšší úroveň ochrany.

V některých případech byla producentům bloku Mercosur u některých potravin poskytnuta přechodná období k ukončení používání stávajícího názvu, přičemž po dohodnutý počet let budou předchozí ochranné známky existovat současně s chráněnými zeměpisnými označeními. V rámci Dohody však existuje několik málo výjimek, které byly uděleny předem určeným výrobcům, kteří již na daném trhu po určitý počet let prodávali výrobky s těmito názvy. Takovým společnostem je povoleno nadále používat název s výhradou požadavků na označování. Toto řešení chrání postavení výrobců v EU na trhu tím, že tyto produkty jasně odlišuje od originálních produktů se zeměpisným označením v EU. Na základě zásady „otevřených seznamů“ dohoda umožní, aby do seznamů byly po vstupu v platnost přidávány nové názvy zeměpisných označení z EU i z Mercosuru.

V rámci ochrany výrobků z EU jsou v Dohodě uznána Mercosurem zeměpisná označení pro následující produkty z ČR:

- České pivo (Beers Czech Republic)
- Českobudějovické pivo (Beers Czech Republic)
- Žatecký chmel (Hops)

Pravidla pro značení uznaných českých produktů – Českobudějovické pivo:

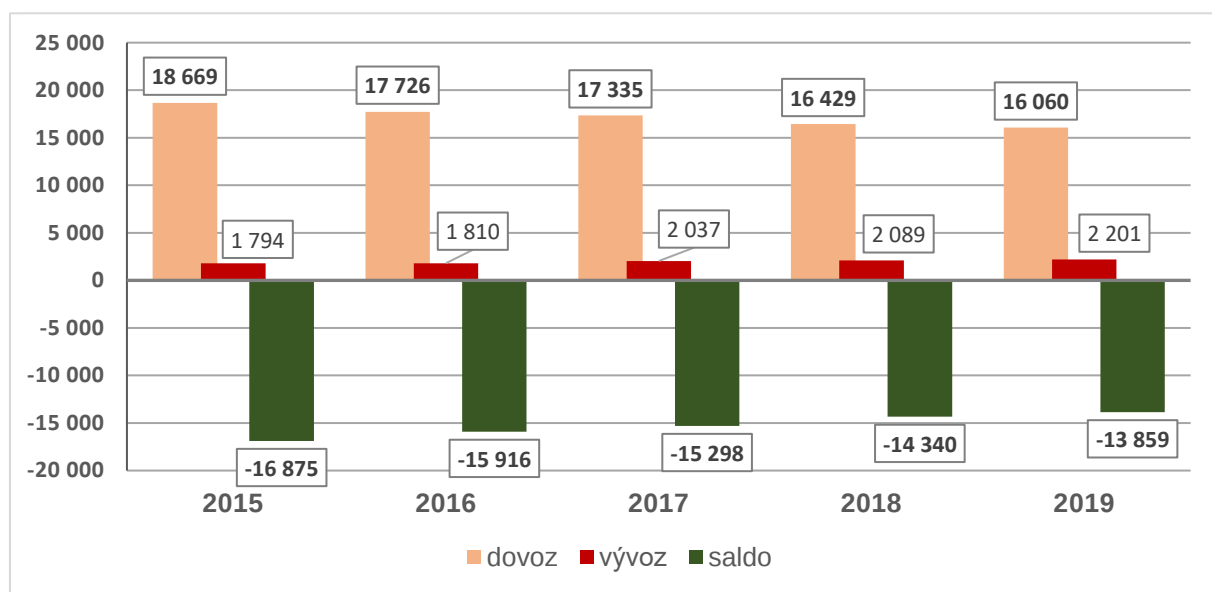
Ochrana zeměpisného označení „*Českobudějovické pivo*“ na území Brazílie a Paraguay je požadována pouze v českém jazyce, v Uruguay je požadována pouze v českém jazyce a zeměpisné označení Českobudějovické pivo musí být na zadní etiketě nádob na pivo viditelně uvedeno. Ochrana zeměpisného označení „*Českobudějovické pivo*“ je v Argentině požadována pouze v českém jazyce, s výhradou práv držitelů ochranných známek a za předpokladu, že zeměpisné označení Českobudějovické pivo bude na zadní etiketě pivních nádob viditelně uvedeno.

3 Agrární zahraniční obchod EU s Mercosurem

EU je v současnosti největším obchodním a investičním partnerem Mercosuru, zároveň uskupení zemí Mercosur představuje významného aktéra globálního agrárního trhu. Agrární zahraniční obchod EU se skupinou zemí Mercosur vykazuje, na rozdíl od celkového ZO, dlouhodobě pasivní bilanci. Zatímco v průměru let 2005-2010 představovalo toto pasivum 35,4 mld. EUR ročně a stupeň krytí dovozu vývozem dosahoval pouhých 5,2 %, v průměru let 2015--2019 se jeho hodnota zlepšila na -15,3 mld. EUR ročně a stupeň krytí dovozu vývozem dosahoval v průměru již 13,7 %. Zatímco dovozy z Mercosur do EU ve finančním vyjádření od roku 2014 do roku 2019 klesaly o 14,0 % (o 2,6 mld. EUR) vývozy z EU stouply o 22,7 %, tj. o 0,4 mld. Kč.

Podíl unijního vývozu agrárních produktů do bloku Mercosur zaujímal z celkového agrárního exportu EU 27 (bez zahrnutí intraobchodu) ve sledovaných letech v průměru 1,2 %, zatímco na straně dovozu dosáhl 14,7 %. Přehled bilance AZO, hlavních exportních a importních agrárních komodit do/z Mercosuru uvádějí následující graf 3.1, 3.2. a tabulky 3.1 a 3.2.

Graf 3.1 Vývoj zahraničního obchodu EU s Mercosur v letech 2015-2019 v mil. EUR

Pramen Eurostat

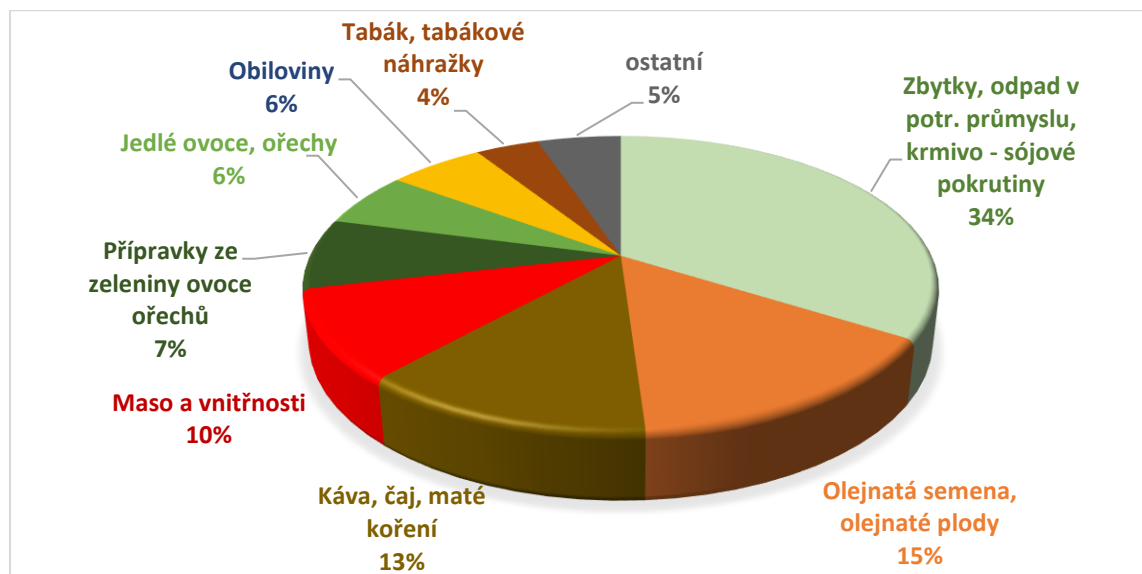
EU dováží z Mercosuru více než z jedné třetiny zbytky, odpad v potravinářském průmyslu (HS 23) především však se v rámci této nomenklatury jedná o sójové pokruty a šroty. Dále je dovoz soustředěn na olejnatá semena (HS12), reprezentované především sójovými boby. Další významnou potravinou z hlediska dovozu je pro EU káva, především nepražená, čaje a koření a dále také dovoz masa, zastoupený hlavně hovězím a drůbežím. Maso se podílelo na celkovém agrárním dovozu EU v letech 2015-2019 v průměru 10 %. EU exportuje do bloku Mercosur zejména tuky, oleje (HS15), z toho největší podíl zaujímá olivový olej, dalším významným obchodním artiklem jsou nápoje, lihoviny (HS22), z toho převažují především víno a vermuty. Podrobnější členění struktury zahraničního obchodu mezi EU a jednotlivými zeměmi Mercosuru je za roky 2014-2019 uvedeno v příloze č. 1 (tab. P1.1.-P1.9).

Tab. 3.1 Struktura dovozu agrárních produktů do EU z Mercosur v mil. EUR

HS2	Název	2015	2016	2017	2018	2019	Prům. 2015-2019	Podíl z 2015-19 v %
	Celkem	18 669	17 726	17 335	16 429	16 060	17 244	100,0
01	Živá zvířata	3	3	4	4	3	3	0,0
02	Maso a vnitřnosti	1 681	1 642	1 562	1 555	1 490	1 586	9,3
04	Mléčné produkty	59	80	72	86	71	74	0,4
05	Výrobky živočišného původu	101	88	96	113	104	100	0,6
06	Rostliny živé a ostatní rostliny	10	9	9	9	8	9	0,0
07	Kořeny jedlé zeleniny, hlízy	110	88	96	113	104	102	0,8
08	Jedlé ovoce, ořechy	905	1 046	921	1 027	922	964	5,7
09	Káva čaj maté koření	2 550	2 265	2 200	1 901	1 936	2 170	12,1
10	oniloviny	283	302	698	833	898	603	5,6
11	Výrobky mlýnské slad, škroby,	3	4	4	6	6	5	0,0
12	Olejnata semena, olejnaté plody	3 224	3 120	2 786	2 369	2 291	2 758	14,3
13	Šelak, gumy, pryskyřice aj	27	25	33	35	48	34	0,3
14	Rostlinné produkty	0	1	5	5	4	3	0,0
15	Tuky oleje živočišné rostlinné	313	206	245	222	216	240	1,3
16	Přípravky z masa, ryb a koryšů aj	438	418	369	218	179	324	1,1
17	Cukr a cukrovinky	102	229	187	114	154	157	1,0
18	Kakao a přípravky z kakaa	30	40	29	23	19	28	0,1
19	Přípravky z obilí, mouky, škrob, pečivo	5	6	7	6	8	6	0,0
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	1 247	1 269	1 233	1 235	1 177	1 232	7,3
21	Přípravky potravinové různé	91	97	100	97	98	97	0,6
22	Nápoje, lihoviny, ocet	159	148	137	197	132	155	0,8
23	Zbytky, odpad v potravinářském průmyslu, krmivo	6 393	5 706	5 512	5 254	5 193	5 612	32,3
24	Tabák, tabákové náhražky	631	558	619	580	601	598	3,7
25	Ostatní WTO produkty	305	350	389	408	369	364	2,3

Pramen Eurostat

Graf 3.2 Struktura dovozu agrárního zboží do EU z Mercosur v letech 2015-2019 v %

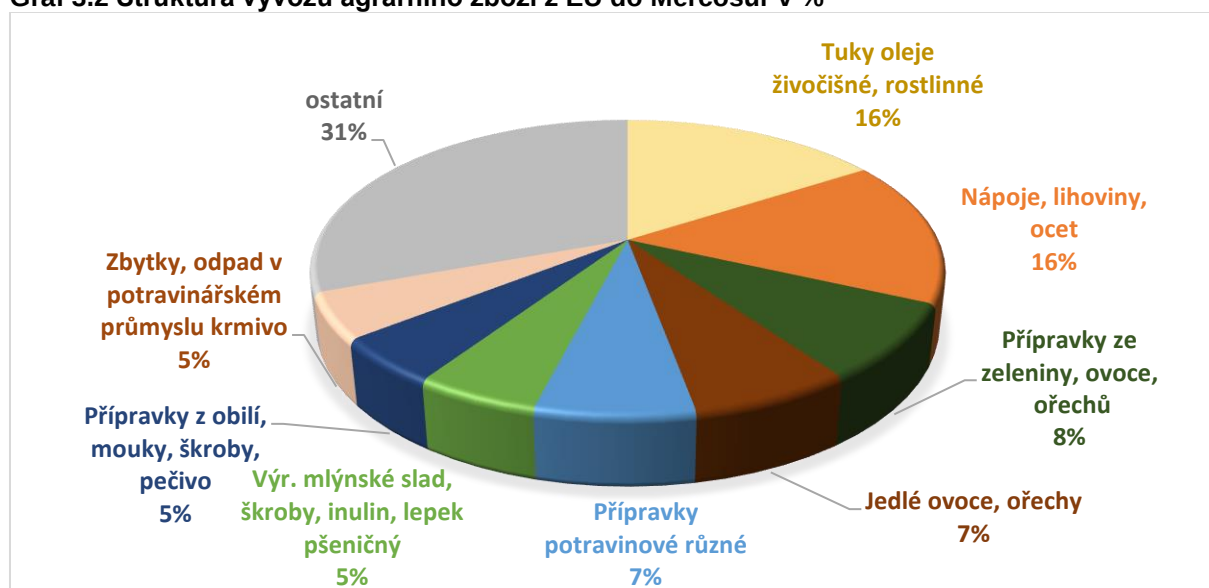
Pramen Eurostat

Tab. 3.2 Struktura vývozu agrárních produktů z EU do Mercosuru v mil. EUR

HS2	Název	2015	2016	2017	2018	2019	Prům. 2014-19	Podíl z 2015-19 v %
	Celkem	1 794	1 810	2 037	2 089	2 201	1 986	100,0
01	Živá zvířata	8	11	5	3	7	7	0,3
02	Maso a vnitřnosti	28	29	35	28	31	30	1,4
04	Mléčné produkty	29	25	40	38	36	34	1,6
05	Výrobky živočišného původu	33	33	47	71	74	52	3,4
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	17	15	20	24	24	20	1,1
07	Kořeny jedlé zeleniny, hlízy	102	97	70	53	82	81	3,7
08	Jedlé ovoce, ořechy	124	183	169	141	155	154	7,0
09	Káva čaj maté koření	33	35	35	32	33	34	1,5
10	Obiloviny	23	13	8	12	13	14	0,6
	Výr. mlýnské, slad, škroby, inulin, lepek pšeničný	91	88	79	97	119	95	5,4
12	Semena, plody, rostliny léčivé	71	83	87	102	99	88	4,5
13	Šelak, gumy, pryskyřice, šťávy	54	43	45	45	48	47	2,2
14	Rostlinné produkty	1	1	2	2	3	2	0,1
15	Tuky oleje živočišné rostlinné	248	254	315	349	351	303	15,9
16	Přípravky z masa ryb koryšů aj	5	5	7	6	5	6	0,2
17	Cukr a cukrovinky	23	24	29	23	30	26	1,4
18	Kakao a přípravky z kaka	81	65	83	80	82	78	3,7
	Přípravky z obilí, mouky, škroby, mléka pečivo	86	73	105	116	111	98	5,0
	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů	149	176	190	169	183	173	8,3
21	Přípravky potravinové různé	161	146	148	145	151	150	6,9
22	Nápoje, lihoviny ocet	261	226	310	316	349	292	15,9
	Zbytky odpad v potrav. průmyslu, krmivo	59	71	96	120	110	91	5,0
24	Tabák náhražky tabákové	26	39	34	38	24	32	1,1
25	Ostatní WTO produkty	81	75	80	77	82	79	3,7

Pramen: Eurostat

Graf 3.2 Struktura vývozu agrárního zboží z EU do Mercosur v %

4 Agrární zahraniční obchod ČR s Mercosur a posouzení dopadu Dohody na trh vybraných komodit v ČR, kde dochází k liberalizaci cel ze strany EU

4.1 Agrární zahraniční obchod ČR s Mercosur

Zahraniční obchod České republiky se zeměmi Mercosur vykazoval v letech 2014 až 2019 převážně aktivní bilanci, která v průměru uvedených let dosáhla 769 mil. Kč. V jednotlivých letech však její hodnota výrazně kolísala od -754 mil. Kč v roce 2018 až po 2,5 mld. Kč v roce 2019. Přehled vývoje tohoto celkového vzájemného obchodu lze rozdělit na obchod s produkcí agrárního sektoru (zemědělská a potravinářská produkce - AZO) a obchod s ostatním zbožím a službami (ostatní AZO). Celková hodnota dovezeného zboží ze zemí Mercosur do ČR v průměru let 2014-2019 dosáhla 8,7 mld. Kč, s tím že nejvyšší byla v roce 2018 a naopak nejnižší v roce 2019.

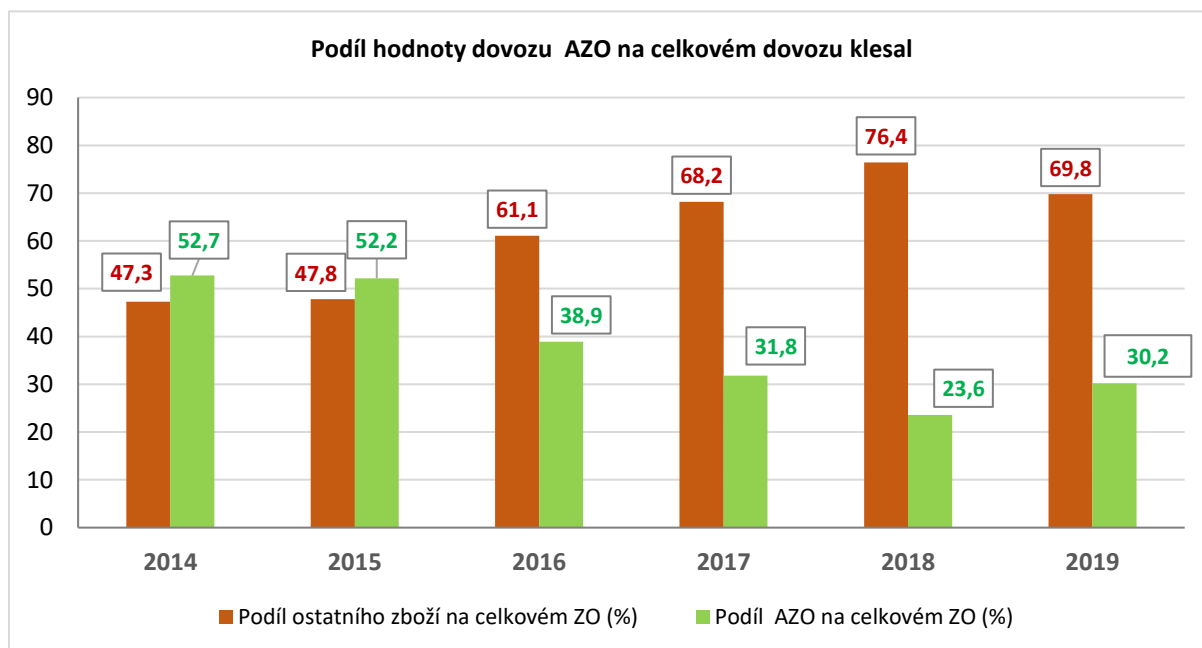
Podíl hodnoty zboží ze zemí Mercosur na dovozu do České republiky dosáhl v roce 2014 v případě ostatního zahraničního obchodu 52,7 %, u AZO představoval 47,3 %. Během let 2014-2019 se situace postupně měnila ve prospěch růstu hodnoty dovozu zboží ostatního zboží (tj. nezemědělské produkce) do ČR, kdy v roce 2019 podíl ostatního ZO představoval 69,9 %, zatímco v případě agrárních produktů klesl na 30,2 %. Podíl dovozu zemědělské a potravinářské produkce na celkovém dovozu ČR ze zemí Mercosur, za období let 2014 až 2019, klesl o 22,5 procentních bodů, tzn., že ve finančním vyjádření se snížil objem dovozu o 2,32 mld. Kč, zatímco u ostatního zboží (jiného než AZO) stoupl o 1,1 mld. Kč (tab. 4.1, graf 4.1).

Tab. 4.1 Vývoj zahraničního obchodu ČR s Mercosur, toho AZO a ostatní ZO v mil. Kč.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-19 prům.
Dovoz celkem	8 481,75	9 429,82	8 654,75	8 288,40	10 145,10	7 368,52	8 728,06
Z toho:							
- ostatní zboží	4 008,25	4 511,58	5 284,93	5 650,63	7 751,94	5 142,59	5 391,65
- agrární zboží	4 473,50	4 918,24	3 369,82	2 637,77	2 393,16	2 225,93	3 336,40
Vývoz celkem	10 216,81	9 506,99	8 849,14	9 032,89	9 391,07	9 984,03	9 496,82
Z toho:							
- ostatní zboží	10 187,73	9 421,71	8 795,77	9 003,12	9 367,08	9 928,07	9 450,58
- agrární zboží	29,09	85,28	53,37	29,78	23,99	52,92	45,74
Bilance ZO celkem	1 735,06	77,17	194,39	744,49	-754,03	2 615,51	768,77

ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

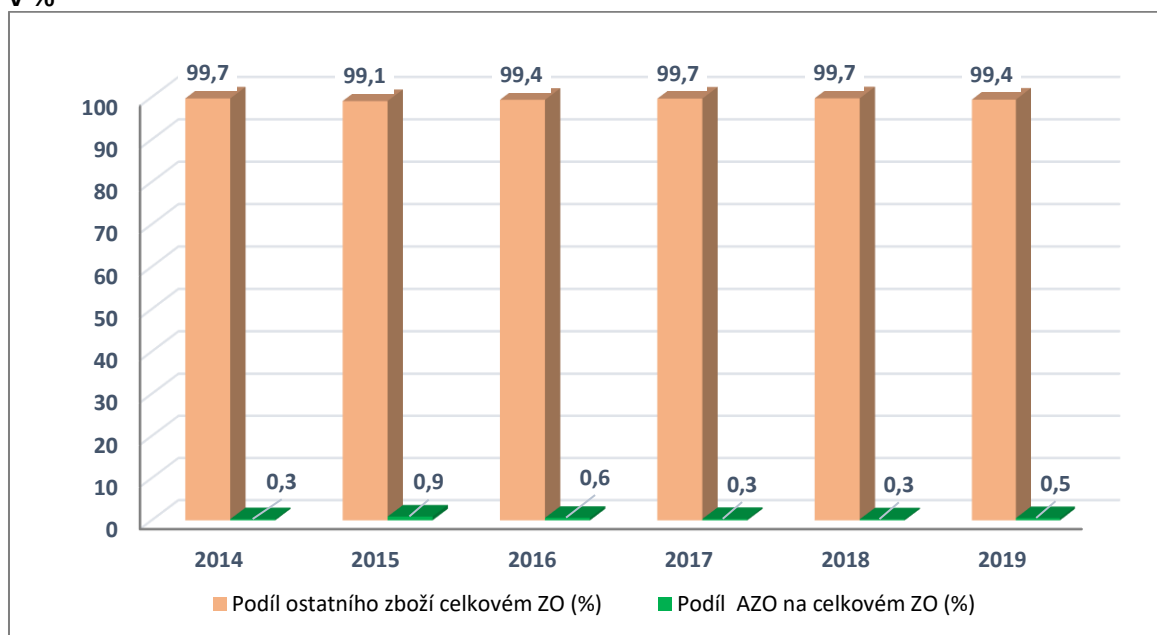
Graf. 4.1 Podíl hodnoty dovozu AZO a ZO ostatního zboží na celkovém dovozu z Mercosur do ČR v %

ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Celková hodnota vyvezeného zboží z České republiky do zemí Mercosur v průměru let 2014-2019 dosáhla 9,5 mld. Kč, s tím, že nejvyšší byla v roce 2014 a naopak nejnižší v roce 2016 (tab.4.1). Po celé sledované období výrazně dominoval export ostatního zboží a služeb nad vývozem zemědělsko-potravinářského zboží (viz. graf 4.2).

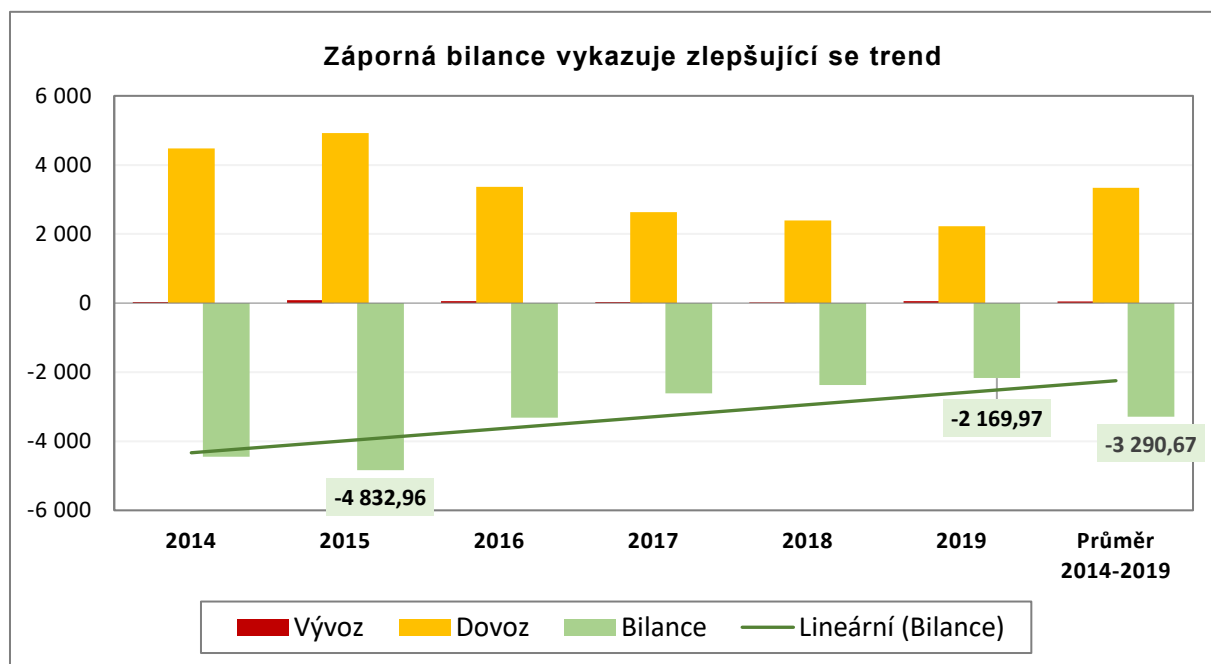
Graf. 4.2 Podíl hodnoty vývozu AZO a ZO ostatního zboží na celkovém vývozu z ČR do Mercosur v %

ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Česká republika vykazuje ve vztahu k zemím Mercosur v oblasti zahraničního obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty dlouhodobě zápornou bilanci (tab. 4.1 graf 4.3), která v průměru let 2014-2019 dosáhla -3,3 mld. Za uvedené šestileté období byla do zemí Mercosur z ČR vyvezena produkce v celkové hodnotě 274,4 mil. Kč (průměr let 45,7 mil. Kč), naproti tomu hodnota dovezených produktů z těchto zemí do ČR dosáhla 20 018,4 mil. Kč (průměr 3 336 mil. Kč). Od roku 2015 do roku 2018 doházelo k poklesu hodnoty vyvezené produkce z ČR.

Graf. 4.3 Bilance AZO ČR s Mercosur v mil. Kč

ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu, bilance - výpočet ÚZEI

Podíl vývozu potravinářské a zemědělské produkce z ČR do zemí Mercosur se meziročně významně nelišil a činil v průměru za období 2014-2019 pouhých 0,02 %. V roce 2019 v porovnání s rokem 2014 bylo ze zemí Mercosur dovezeno téměř o 50 % méně zemědělsko-potravinářských produktů. Klesal i podíl dovezené produkce ze zemí Mercosur na celkovém agrárním dovozu ČR. Během let 2014-2019 tento podíl se snížil o 1,33 p. b. z původních 2,24 % v roce 2014 na 0,91 % v roce 2019 (tab. 4.3).

Tab. 4.2 Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR a s Mercosurem v mil. Kč

Ukazatel	MJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Roky 2014-2019
Agrární dovoz ČR	mil. Kč	199 900,00	220 700,00	224 700,00	228 600,00	228 000,00	244 600,00	1 346 500,00
Agrární dovoz Mercosur celkem	mil. Kč	4 473,50	4 918,24	3 369,82	2 637,77	2 393,16	2 225,93	20 018,41
Podíl Mercosuru na celkovém dovozu AZO	%	2,24	2,23	1,50	1,15	1,05	0,91	1,49
Agrární vývoz ČR	mil. Kč	180 200,00	201 400,00	201 600,00	196 100,00	186 300,00	197 500,00	1 163 100,00
Agrární vývoz Mercosur celkem	mil. Kč	29,09	85,28	53,37	29,78	23,99	52,92	274,42
Podíl Mercosuru	%	0,02	0,04	0,03	0,02	0,01	0,03	0,02

ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu, bilance - výpočet ÚZEI

Tab. 4.3 Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s Mercosur v mil. Kč

	Období						2014-2019 průměr
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Vývoz	29,09	85,28	53,37	29,78	23,99	55,96	46,24
Dovoz	4 473,50	4 918,24	3 369,82	2 637,77	2 393,16	2 225,93	3 336,40
Bilance	-4 444,41	-4 832,96	-3 316,44	-2 608,00	-2 369,17	-2 169,96	-3 290,67

ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu, bilance - výpočet ÚZEI

Ze čtyř zemí Mercosuru dodávajících zemědělské a potravinářské zboží do ČR vykazovala nejvyšší hodnotu prodané produkce Brazílie, jejíž podíl na celkovém dovozu uvedených zemí dosahoval během let 2014-2019 v průměru 74,1 %. Avšak podíl Brazílie na hodnotě dovozu produktů z Mercosur se meziročně snižoval. V roce 2019 v porovnání s rokem 2014 došlo k poklesu o 19,3 p. b. a ve finančním vyjádření o 2,4 mld. Kč. Nejvýznamněji se z Brazílie během let 2014-2019 dovážely do ČR maso a droby (34 %), krmivo (12,2 %) tabák (11,8 %), káva čaj (11,4 % a ovoce a ořechy (7,4 %). Druhým v pořadí významným importérem je Argentina, jejíž podíl na celkovém dovozu do ČR ze zemí Mercosur v průměru let 2014-2019 činil 23,0 %. V roce 2019 v porovnání proti roku 2014 vzrostl o 19,2 p.b., ve finančním vyjádření se zvýšil o 184,3 mil. Kč. Převažoval dovoz olejnatých semen (17,5 %), masa a drobů (15,4 %, ovoce a ořechů (12,9 %, tabáku a výrobků z něj (12,7 %) a krmiva (10,6 %).

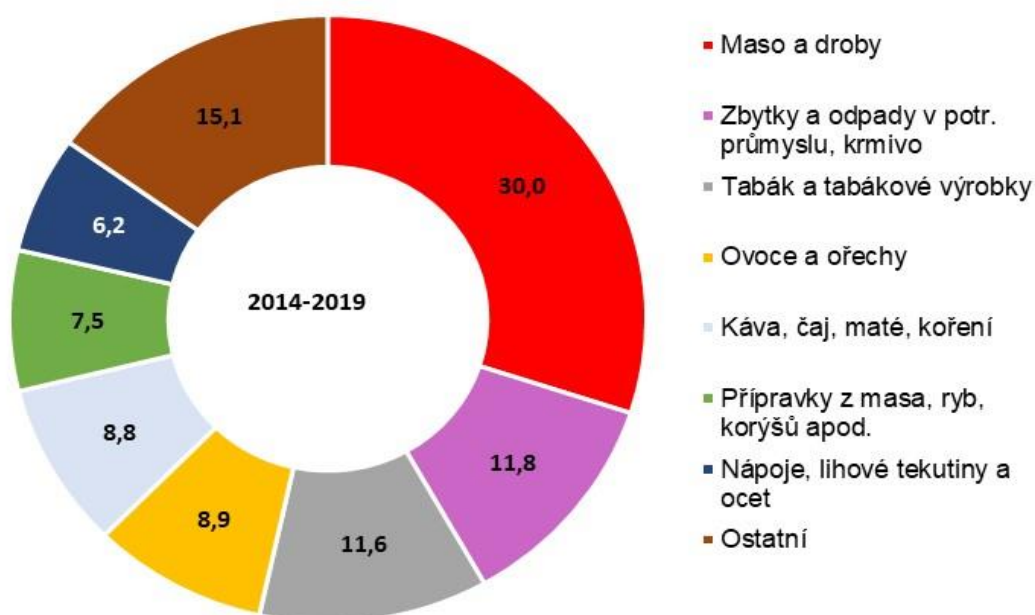
Dvě další země Uruguay a zejména Paraguay se podílely v předchozích šesti letech na dovozu do ČR jen nevýznamně, kdy podíl Uruguaye činil v průměru 2,1 % a podíl Paraguaye dosáhl 0,7 %. Z Uruguaye bylo na český trh dodáváno především maso a ovoce, z Paraguaye pak semena a krmivo. Detailní struktura dovozu a produktů ze zemí Mercosur do ČR je uvedena v Příloze 2.

Tab.4.4 Vývoj agrárního dovozu zemí MERCOSUR v letech 2014-2019 (mil. Kč)

Ukazatel	Období					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Agrární dovoz z Mercosuru	4 473,50	4 918,24	3 369,82	2 637,77	2 393,16	2 225,93
z toho dovoz z: Argentiny	482,45	725,54	762,16	771,53	739,37	666,73
Brazílie	3 872,21	4 098,99	2 527,76	1 750,13	1 582,99	1 496,38
Paraguaye	56,34	9,02	21,55	26,92	14,92	14,07
Urugaye	62,51	84,69	58,35	89,19	55,88	48,75
Podíl jednotlivých zemí na agrárním dovozu Mercosur						
Argentina (%)	10,78	14,75	22,62	29,25	30,90	29,95
Brazílie (%)	86,56	83,34	75,01	66,35	66,15	67,22
Paraguay (%)	1,26	0,18	0,64	1,02	0,62	0,63
Uruguay (%)	1,40	1,72	1,73	3,38	2,33	2,19

ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu, podíly - výpočty ÚZEI

Graf. 4.4 Struktura dovozu agrárních produktů z Mercosur do ČR – průměr let 2014-2019 v %

ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu, podíly - výpočty ÚZEI

Z hlediska struktury dovozu představovaly největší objemy ve finančním vyjádření v souhrnu let 2014-2019 maso a droby (6,0 mld. Kč), zbytky a odpady v potravinářském průmyslu, krmivo (2,64 mld. Kč), tabák a tabákové výrobky (2,3 mld. Kč), ovoce a ořechy (1,78 mld. Kč), káva, čaj, maté, koření (1,76 mld. Kč) a přípravky koryšů a ryb 1,50 mld. Kč. Od roku 2014 do roku 2019 se hodnota dovezeného masa a droby do ČR výrazně snížila o 71,2 %. Podíl ostatních výrobků na dovozu byl nevýznamný.

Tab. 4.5 Vývoj agrárního dovozu zemí MERCOSUR do ČR v letech 2014-2019 (mil. Kč)

HS	Název zboží	Období						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
01	Živá zvířata	0,00	0,00	0,06	0,00	0,76	0,00	0,82
02	Maso a droby	1 529,25	2 018,93	1 060,02	509,47	450,40	441,10	6 009,16
03	Ryby, koryši, měkkýši apod.	42,24	36,42	40,39	27,54	36,80	24,04	207,43
04	Mléko, mléčné výrobky, vejce a med	10,44	36,10	18,33	34,46	28,62	19,29	147,23
05	Ostatní živočišné produkty	14,26	12,47	7,72	10,37	8,75	7,10	60,68
06	Živé rostliny a květinářské výrobky	0,49	0,03	0,05	0,16	0,00	0,05	0,78
07	Zelenina, poživatel. rostl., kořeny, hlízy	7,15	7,31	13,27	16,36	28,27	12,08	84,43
08	Ovoce a ořechy	245,61	346,57	372,40	313,99	322,15	184,19	1 784,92
09	Káva, čaj, maté, koření	373,26	485,43	315,76	195,91	227,43	160,71	1 758,49
10	Obiloviny	78,14	39,30	20,79	11,15	16,54	8,36	174,28
11	Mlýnské výrobky, slad, škrob apod.	0,00	0,06	1,51	1,20	1,21	0,88	4,86
12	Olejnata semena a plody	103,64	127,50	184,82	152,84	137,27	118,13	824,19
13	Rostlinné výtažky a šťavy	2,67	2,62	2,68	1,58	2,72	1,18	13,45
14	Rostlinné pletací materiály	0,01	0,02	0,02	0,03	0,04	0,00	0,13
15	Živočišné a rostlinné tuky a oleje	25,63	11,70	10,48	16,68	13,24	15,96	93,67
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů apod.	600,59	424,25	251,23	125,05	18,25	80,03	1 499,39
17	Cukr a cukrovinky	6,49	8,89	10,64	67,86	27,35	70,49	191,72
18	Kakao a kakaové přípravky	0,21	0,05	0,03	0,15	0,37	0,67	1,47
19	Přípravky z obilí	1,18	0,20	0,08	0,07	0,01	0,28	1,81
20	Přípravky ze zeleniny a ovoce	100,74	96,84	107,93	156,58	163,07	140,05	765,21
21	Různé potravinové přípravky	28,32	52,81	120,69	97,37	86,32	67,23	452,74
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	511,09	529,66	35,38	39,06	49,36	84,01	1 248,55
23	Zbytky a odpady v potr. průmyslu, krmivo	364,19	474,30	476,91	367,44	308,80	372,38	2 364,02
24	Tabák a tabákové výrobky	427,91	206,79	318,64	492,46	465,46	417,72	2 328,98
Celkový součet		4 473,50	4 918,24	3 369,82	2 637,77	2 393,16	2 225,93	20 018,41

ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu, podíly - výpočty ÚZEI

Ve struktuře vývozu z České republiky do zemí Mercosur dominovaly za období 2014-2019 mlýnské výrobky, slad, škrob (v hodnotě 99 mil. Kč), nápoje, lihové tekutiny (57,1 mil. Kč), cukr a cukrovinky (29,9 mil. Kč), tabák a tabákové výrobky (24,7 mil. Kč), zbytky a odpady v potravinářském průmyslu, krmivo (19,3 mil. Kč) a olejnata semena a plody (12,4 mil. Kč). Tato struktura se během let 2014 až 2019 mírně změnila, kdy od roku 2015 do roku 2019 klesl vývoz mlýnských výrobků

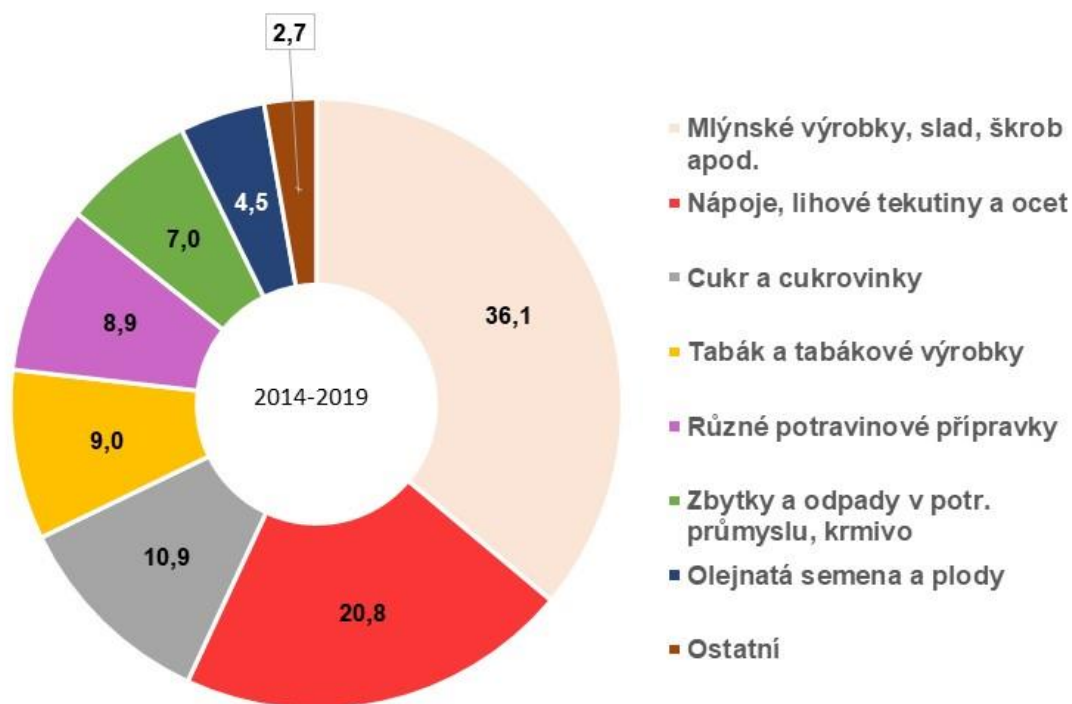
ze 60 mil. Kč až na nulu. Objem vývozu cukru a cukrovinek byl nejvýznamnější pouze v roce 2019. Nejlépe z pohledu rozložení exportu do jednotlivých let 2014-2019 na tom byly nápoje, lihové tekutiny a různé potravinové přípravky jejichž export dosáhl 57,1 mil. Kč, resp. 4,1 mil. Kč. Detailní struktura vývozu zemědělských a potravinářských produktů z ČR do bloku Mercosur je uvedena v příloze č. 2 (tab. P2.1-P2.8).

Tab.4.6 Vývoj agrárního vývozu ČR do zemí MERCOSUR v letech 2014-2019 (mil. Kč)

HS	Název zboží	Období						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
01	Živá zvířata	0,00	0,31	0,04	0,05	0,20	0,04	0,64
02	Maso a droby	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
03	Ryby, korýši, měkkýši apod.	0,00	0,09	0,22	0,00	0,00	0,00	0,31
04	Mléko, mléčné výrobky, vejce a med	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
05	Ostatní živočišné produkty	2,55	1,07	0,03	0,02	0,03	0,00	3,69
06	Živé rostliny a květinářské výrobky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
07	Zelenina, poživatel. rostl., kořeny, hlízy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08	Ovoce a ořechy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Káva, čaj, maté, koření	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,03
10	Obiloviny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Mlýnské výrobky, slad, škrob apod.	0,00	59,86	33,64	3,33	2,23	0,00	99,06
12	Olejnata semena a plody	1,42	0,89	1,16	2,25	2,56	4,09	12,37
13	Rostlinné výtažky a šťávy	0,00	0,20	0,06	0,00	0,00	0,00	0,27
14	Rostlinné pletací materiály	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	Živočišné a rostlinné tuky a oleje	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
16	Přípravky z masa, ryb, korýšů apod.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17	Cukr a cukrovinky	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	29,86	29,89
18	Kakao a kakaové přípravky	0,00	0,07	0,00	0,00	0,08	0,00	0,15
19	Přípravky z obilí	0,73	0,87	0,00	0,16	0,01	0,01	1,77
20	Přípravky ze zeleniny a ovoce	0,18	0,28	0,00	0,00	0,15	0,00	0,62
21	Různé potravinové přípravky	5,14	4,05	3,52	4,12	3,49	4,13	24,44
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	11,65	10,27	8,34	10,33	8,19	8,36	57,14
23	Zbytky a odpady v potr. průmyslu, krmivo	0,00	0,00	2,15	3,69	7,05	6,42	19,31
24	Tabák a tabákové výrobky	7,37	7,31	4,19	5,81	0,00	0,00	24,68
Celkový součet		29,09	85,28	53,37	29,78	23,99	52,92	274,42

ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu, podíly - výpočty ÚZEI

Graf. 4.5 Struktura vývozu agrárních produktů z Mercosur do ČR – průměr let 2014-2019 v %

Pramen: ČSÚ – statistika zahraničního obchodu

Závěr

Vzájemný obchod mezi ČR a Mercosurem byl v období let 2014 až 2019 v rámci celkové výměny zboží aktivní převážně ze strany ČR, kdy průměr uvedených let vykazoval kladné saldo ve výši 769 mil. Kč. Naproti tomu z pohledu výměny zboží zemědělského a potravinářského odvětví byl obchod výrazně aktivní ze strany zemí Mercosur a byl zaměřen především na maso, krmiva, tabák a tabákové výrobky, kávu, čaj a ovoce.

Ze strany České republiky byl export mnohonásobně nižší, než import a byl zaměřen především na mlýnské výrobky a škrob, nápoje, lihové tekutiny a ocet, cukr a cukrovinky a tabákové výrobky. Obchodní bilance s AZO se pohybovala od -4,8 mld. Kč v roce 2015 až po -2,2 mld. Kč v roce 2019. Toto „zlepšení“ však bylo způsobeno poklesem hodnoty dovozu ze zemí Mercosur.

4.2 Posouzení dopadů dohody na trh vybraných komodit ČR, kde dochází k liberalizace cel ze strany EU (analýza ÚZEI)

V této kapitole jsou posouzeny možné dopady Dohody do trhu agrárních komodit, u kterých v rámci Dohody dojde k liberalizaci cel ze strany EU vůči Mercosur, a které jsou z pohledu českého agrobyznysu považovány za citlivé.

Hovězí maso

Trendy ve výrobě, spotřebě a zahraničním obchodu

V České republice je trh s hovězím a telecím masem ovlivněn zejména úrovní podpor do sektoru směřovaných a možností exportovat bilanční přebytek v podobě živých zvířat do zahraničí. Tyto dva faktory se významně podílejí na stabilitě výroby hovězího masa a na poměrně vyvážených počtech chovaných zvířat za posledních deset let.

Vzhledem k tomu, že odvětví je úzce svázáno prostřednictvím dojeného skotu i s produkcí mléka, promítá se i situace v odvětví mléka do úrovně stavů skotu celkem a následně i produkce hovězího masa. Stavy specializovaných masných plemen skotu (zejména základního stáda krav) v ČR se dlouhodobě zvyšují, přesto jejich podíl na tuzemské produkci i spotřebě hovězího a telecího masa výrazně neroste. Hlavním důvodem je nižší tuzemská poptávka a zároveň stabilní poptávka po živém skotu za vyšší ceny v zahraničí. To stimuluje české chovatele k prodejm živého skotu (užitkového, jatečného i plemenného) do ostatních evropských zemí, ale i do třetích zemí. Stavy skotu celkem byly v j letech 2014-2019 poměrně vyrovnané, stavy krav celkem rostly, neboť stavy krav BTM se za uvedené období zvyšovaly meziročně v průměru výrazněji (o 3,5 %), zatímco stavy dojených krav spíše nepatrně klesaly (-0,1 %).

Tab. 4.8 Vývoj stavů skotu k 1.4. v letech 2014-2019 v tis. ks

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Prům. 2014-2019
Stavy skotu celkem	1 352,8	1 407,1	1 415,7	1 421,2	1 415,8	1 434,2	1 407,8
z toho stavy krav celkem	551,9	580,1	583,7	585,9	587,3	579,3	578,0
v tom:	370,7	368,2	370,2	364,6	361,1	362,7	366,3
- stavy dojených krav							
- stavy krav BTM	184,6	204,0	211,2	216,1	221,9	218,2	209,3

Pramen: ČSÚ-Soupis hospodářských zvířat

Celková hrubá výroba hovězího a telecího masa (tzn. prodej skotu ze zemědělských podniků včetně exportu) v ČR byla mezi lety 2014-2019 poměrně vyrovnaná a v průměru dosahovala 168,0 tis. t ž. hm. V ČR hrubá produkce hovězího a telecího masa dlouhodobě převyšuje tuzemskou spotřebu, přesto se soběstačnost od roku 2014 do roku 2019 snížila ze 140,2 % na 120,9 %. Hlavním důvodem

byl růst bilanční spotřeby, která od roku 2014 do roku 2019 vzrostla o 14,9 %, zatímco výroba za stejné období spíše mírně klesla (o 1,2 %). Čistá produkce (výroba masa jatecká zpracovatelským průmyslem) dosáhla v roce 2019 celkem 72,9 tis. t j. hm., což představovalo ve srovnání s rokem 2014 navýšení o 11,2 %, tj. o 7,4 tis. t. a roční spotřeba hovězího masa včetně telecího na obyvatele se za stejné období zvýšila z 8 kg v roce 2014 na odhadovaných 9,0 kg/rok v roce 2019, tj. o 12,5 %.

Pro ČR je charakteristické, že vyváží především živý skot a saldo zahraničního obchodu je výrazně aktivní. V letech 2014-2019 bylo v průměru ročně vyvezeno 247 tis. ks zvířat, což představuje téměř 18 % z celkového stavu skotu. Naproti tomu dovoz skotu do ČR je v porovnání s vývozem zanedbatelný a v průměru posledních šesti let dosáhl 3,2 tis. ks za rok.

Zahraniční obchod s hovězím a telecím masem je naopak dlouhodobě pasivní a jeho hodnota se každoročně prohlubuje. Zatímco v roce 2014 převyšoval objem dovozu hovězího masa o 17 tis. t objem vývozu, v roce 2019 představoval tento rozdíl téměř 31 tis. t. Podíl dovozu na domácí spotřebě se v uvedeném období zvýšil ze 31 % na 42 %. Míra soběstačnosti v čisté (jatecké) výrobě při započítání dovozu a odečtení vývozu masa byla v průměru let 2014-2019 pod úrovní 75 %. To naznačuje horší konkurenceschopnost masného zpracovatelského průmyslu v porovnání s prvovýrobou.

Tab. 4.9 Vývoj produkce hovězího a telecího masa, zahraničního obchodu s živým skotem a hovězím masem, spotřeba a soběstačnost

Ukazatel	MJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019 prům.
Hrubá produkce (ze zem. podniků)	tis. t ž. hm.	169,9	174,7	173,3	165,7	174,0	167,9	170,9
Vývoz skotu	tis. ks	215,5	249,9	256,6	244,6	253,8	259,4	246,6
Vývoz skotu	tis. t ž. hm.	78,7	88,1	89,8	87,0	87,7	89,3	86,8
Dovoz skotu	tis. ks	2,3	12,2	15,5	6,8	5,3	6,4	8,1
Dovoz skotu	tis. t ž. hm.	1,3	3,9	4,7	3,2	2,6	3,4	3,2
Bilance ZO se skotem	tis. ks	213,2	237,6	241,1	237,9	248,5	253,0	238,5
Čistá výroba (produkce jatecká)	tis. t j. hm.	65,5	68,3	71,9	67,7	71,6	72,9	69,7
Porážky skotu	tis. ks	242,8	233,6	244,6	230,8	241,1	247,8	240,1
Dovoz hovězího a telecího masa	tis. t	25,8	26,9	34,0	39,9	40,7	44,0	35,2
Vývoz hovězího a telecího masa	tis. t	8,4	9,3	11,1	10,2	11,9	13,2	10,7
Bilance ZO s hovězím a tel. masem	tis. t	-17,3	-17,6	-22,9	-29,7	-28,8	-30,8	-24,5
Bilanční spotřeba hovězího masa (výroba - vývoz+dovoz masa)	tis. t	82,8	85,8	94,8	97,4	100,3	103,7	94,2
Soběstačnost z hrubé výroby	v %	140,2	140,5	131,5	120,1	122,6	120,9	129,3
Soběstačnost z čisté výroby	v %	79,1	79,5	75,8	69,5	71,3	70,3	74,3

Pramen: ČSÚ-Chov skotu 2. pololetí, Statistika zahraničního obchodu, Přehled o porážkách hospodářských zvířat, výpočty ÚZEI

Dopady dohody FTA mezi EU a Mercosurem na trh ČR s hovězím masem

Pro dovoz hovězího masa do zemí EU jsou nyní v platnosti dvě preferenční kvóty: 1) Hiltonská kvóta a 2) kvóta pro dovoz masa pocházejících od zvířat vykrmených bez hormonů („hormone free

kvóta“). Kvótu pro dovoz masa bez hormonů nyní využívají pouze Argentina a Uruguay, zatímco Brazílie a Paraguay nemají k této kvótě přístup. Hiltonskou kvótu mohou využívat Argentina, Brazílie, Uruguay, Paraguay, USA, Kanada, Austrálie a Nový Zéland. Jedná se o preferenční clo pro dovoz kvalitního čerstvého, chlazeného a zmrazeného hovězího masa do EU. V současné době není plně tato kvóta naplňována; využití v roce 2016/2017 představovalo 64 % a v roce 2017/2018 celkem 71 % stanového objemu. Po uzavření dohody FTA budou mít země Mercosur v rámci vývozu do EU výhodu bezcelního přístupu pro určený objem hovězího masa (46,8 tis. t), pro ostatní uvedené dovozní země bude 20% clo nadále platit. Na základě nové Dohody FTA otevře EU dovozní kvótu na 99 000 tun hovězího masa (ekvivalent hmotnosti jatečně upraveného těla-CWE) se sníženou sazbou 7,5 %. Čerstvé dělené maso bude představovat 55 % kvóty a zmrazené hovězí maso pak 45 %. Kvóta bude postupně zaváděna ve stejných splátkách po dobu šesti let, přičemž ze zemí Mercosuru je pro Brazílii vyčleněno 44 tis. t a pro Argentinu 33 tis. t.

Česká republika dovážela v letech 2014–2019 hovězí a telecí maso především ze zemí EU, především Polska, Nizozemska, Německa, Rakouska a Irska, odkud pocházelo 77 % nakoupeného objemu. Podíl bloku Mercosur na celkovém dovozu byl velmi nízký a v průměru let 2014 až 2019 nepřekročil 3 %. Z toho nejvyšší objemy byly dovezeny v letech 2015-2018 a hlavními dodavateli byly Argentina a Brazílie (viz tab. 4.10). V průměru let 2014-2019 se na importu z Mercosur do ČR tyto dvě jihoamerické země podílely přibližně stejným procentem (1,2 %), naproti z Uruguaye byl dovoz velmi nízký (podíl 0,4 %) a z Paraguaye byl zanedbatelný, když nedosahoval ani 0,1 % (graf 4.6).

Tab. 4.10 Přehled dovozu hovězího masa do ČR celkem a z toho z Mercosur za roky 2014-2019 v t

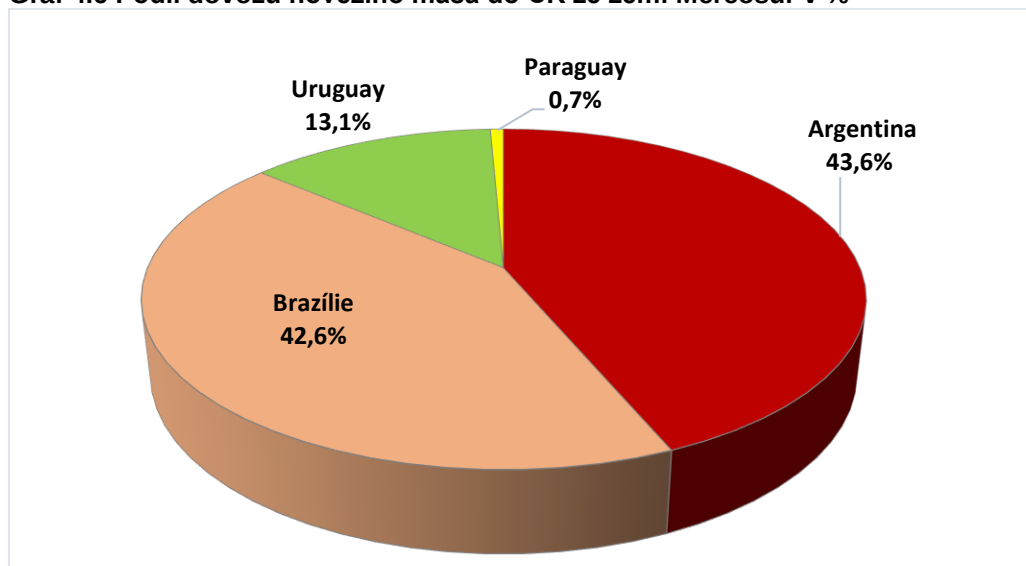
Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
Dovoz celkem	25 782	26 893	34 027	39 877	40 709	43 996	211 284
z toho: Argentina	201	332	518	553	550	484	2 638
Brazílie	163	270	791	506	606	242	2 577
Uruguay	114	128	122	136	147	148	794
Paraguay	0	0	3	18	14	7	42
Celkem Mercosur	477	730	1 434	1 212	1 316	880	6 051
Podíl Mercosuru na celkovém dovozu v %	1,9	2,7	4,2	3,0	3,2	2,0	2,9

Pramen: ČSÚ - Statistika zahraničního obchodu, výpočty ÚZEI

Hlavním dovozním artiklem ze zemí Mercosur do České republiky bylo hovězí maso čerstvé, chlazené vykostěné (položka celního sazebníku KN 020113000). V rámci této položky bylo v letech 2014-2019 do ČR dodáno z Argentiny v průměru 99 % z celkového importovaného objemu hovězího masa, z Paraguaye 97,5 %, z Brazílie 94,5 % a z Uruguaye to bylo 94 %. Jednalo se v rámci kvóty především o maso vyšší kvality (tzv. "Rump and Loin"). Celkem bylo za sledované šestileté období

z Mercosuru v rámci položky KN 0201130005, dovezeno 5,8 tis. t čerstvého, chlazeného vykostěného hovězího masa, což představovalo 4,1 % z celkového dovozu čerstvého, chlazeného vykostěného hovězího masa do ČR (tab. 4.10). Jednotková hodnota tohoto masa pocházejícího z Mercosur dosáhla v průměru let 2014-2019 v rámci uvedené položky 270,30 Kč/kg. V porovnání s celkovými dovozy masa téže položky bylo hovězí maso importované ze zemí Mercosur dražší o 125,99 Kč.

Graf 4.6 Podíl dovozu hovězího masa do ČR ze zemí Mercosur v %

Pramen: ČSÚ - Statistika zahraničního obchodu, výpočty ÚZEI

Tab. 4.11 Vývoj dovozu hovězího masa – položka CN 020113000 do ČR celkem a ze zemí Mercosur a jednotková hodnota dováženého masa v t a v Kč/kg

Ukazatel	MJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
Argentina	t	195,18	326,35	517,07	549,76	548,10	481,69	2618,15
	Kč/kg	310,59	272,24	203,59	214,13	211,43	280,68	298,53
Brazílie	t	142,54	228,50	767,59	493,02	585,57	218,32	2435,53
	Kč/kg	275,11	331,47	175,86	192,57	189,23	309,45	294,74
Paraguay	t	0	0	3,16	18,14	13,55	5,96	40,81
	Kč/kg	0	0	229,09	278,85	230,18	199,29	187,48
Uruguay	t	112,64	120,15	112,17	131,11	138,56	131,45	746,07
	Kč/kg	233,04	235,44	215,84	215,26	218,75	233,18	270,30
Celkem Mercosur	t	450,35	674,99	1 399,99	1 192,02	1 285,78	837,43	5 840,56
	Kč/kg	279,96	285,74	189,42	206,32	202,31	280,15	226,83
Celkem dovoz položka	t	17 397	18 271	22 905	25 306	27 702	30 159	141 740
	Kč/kg	122,61	128,82	127,34	125,61	130,01	121,84	125,99
podíl z dovozu z Mercosur v t	v %	2,59	3,69	6,11	4,71	4,64	2,78	4,12
rozdílné Mercosur-dovoz celkem	v Kč/kg	157,35	156,92	62,08	80,71	72,30	158,31	100,84

Pramen: ČSÚ - Statistika zahraničního obchodu, výpočty ÚZEI

Při nabytí platnosti Dohody, lze odhadovat, že by se mohl v rámci kvóty dovoz hovězího masa ze zemí Mercosur do ČR sice velmi mírně zvýšit, ale to by nemělo mít zásadní dopad do tuzemského vývoje trhu. V současné době je většina tohoto importovaného masa na tuzemský trh určena především pro gastronomii (restaurace). Vzhledem k tomu, že nejvýznamnějšími dovozci z Mercosuru jsou členské země EU 15 (zejména Německo, Itálie, Nizozemsko, Španělsko), lze předpokládat, že by především tyto regiony mohly navýšit v rámci kvóty objemy importů a podílet se tak významněji na jejím čerpání.

Odvětví chovu skotu v ČR by se tato změna celních preferencí uplatněných v rámci Dohody FTA neměla příliš dotknout, neboť podíl dovezeného masa z Mercosur je velmi nízký. Rovněž by neměl být v souvislosti s Dohodou, ohrožen export živého skotu z ČR do ostatních zemí Unie, event. do třetích zemí. Nedá se totiž očekávat, že by klesl zájem pro ČR tradičních odběratelů z EU (např. Rakousko, Španělsko, Itálie aj.), tak i z ostatních zemí, kam ČR skot vyváží (Turecko), pouze z důvodů navýšení kvóty pro dovoz hovězího masa z Mercosur.

Vepřové maso

Trendy ve výrobě, spotřebě a zahraničním obchodu

Sektor vepřového masa v ČR dlouhodobě čelí silné konkurenci ze strany ostatních členských zemí EU, což se projevuje růstem dovozů, snižujícími se stavy prasat, nižší tuzemskou produkcí a poklesem míry soběstačnosti.

Časté a značné výkyvy cen, ke kterým v minulých pěti letech docházelo, ať už vlivem přebytku produkce v Evropě nebo např. v důsledku výskytu onemocnění afrického moru prasat ve světě, mají negativní vliv na ekonomiku výroby. Pro ČR je typické, že chov prasat je soustředěn především do velkých podniků, převážně se jedná o akciové společnosti nebo společnosti s.r.o. Koncentrace zvířat do větších podniků je patrná již několik let po sobě. Za posledních šest let (2014-2019) stavy prasat v ČR klesají již mírněji, než tomu bylo po vstupu ČR do EU, kdy se do roku 2013 snížily téměř na polovinu.

Tab. 4.12 Vývoj stavů prasat a počtu odchovaných selat

Ukazatel	MJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019 prům.
Stavy prasat celkem k 1.4.	tis. ks	1 617,1	1 559,6	1 609,9	1 490,8	1 557,2	1 544,1	1 563,1
Stavy prasnic k 1.4.	tis. ks	46,8	46,1	42,6	43,4	42,0	39,9	43,5
Prům. stavy prasnic	tis. ks	109,7	107,7	105,2	103,0	101,5	103,2	105,1
Počet odchovaných selat za rok	ks/prasnici	26,0	25,7	26,9	27,9	28,2	28,9	27,2
Počet odchovaných selat za rok	tis. ks	2 851,9	2 763,1	2 829,3	2 869,7	2 859,1	2 978,4	2 858,6

Pramen: ČSÚ -Soupis hospodářských zvířat, Chov prasat 2. pololetí

Celková hrubá produkce vepřového masa, zahrnující prodej jatečných prasat ze zemědělských podniků tuzemským zpracovatelům (jaty), vývoz živých jatečných prasat a domácí porážky, pokračovala v období 2014-2019 v klesajícím trendu (tab. 4.12). Zároveň se snižovala míra

soběstačnosti z 57,2 % v roce 2014 až na 50,8 % v roce 2019 (tj. o 6,4 p. b.), neboť spotřeba byla poměrně vyrovnaná. Čistá produkce v ČR, tzn. jatecká výroba vepřového masa, za roky 2014-2019 klesla o 11,2 %, tj. o 26,4 tis. t j. hm. a % (tab. 4.13).

Nejslabší stránkou odvětví jsou vysoké dovozy vepřového masa, které negativně ovlivňují tuzemskou produkci jatečných prasat. ČR není totiž schopna čelit vysoké evropské konkurenci v tomto odvětví, což se projevuje v rostoucích dovozech. V období let 2014 až 2019 import vepřového masa do ČR dosáhl ročního průměru 266 tis. t j. hm. Převyšoval tak tuzemskou jateckou výrobu o 22 %. Naproti tomu vývozy dosáhly v průměru celého období 36 tis. t a byly v porovnání s dovozy více než sedmkrát nižší. Zahraniční obchod se živými prasaty se naopak dostal ze záporné bilance v letech 2014 a 2015 do kladné (roky 2016-2019), neboť došlo ke zlepšení konkurenceschopnosti českých chovů, což se projevilo navýšením exportů selat i jatečných prasat.

Tab. 4.13 Vývoj produkce vepřového masa, zahraničního obchodu s jatečnými prasaty a vepřovým masem, spotřeby a míry soběstačnosti.

Ukazatel	MJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2015-2019 prům.
Hrubá produkce (ze zem. podniků)	tis. t ž. hm.	312,5	309,9	312,7	296,0	304,0	289,1	304,0
Vývoz prasat	tis. ks	362,1	399,2	420,9	365,2	528,7	509,9	431,0
Vývoz prasat	tis. t ž. hm.	37,0	39,6	39,9	33,2	44,5	40,8	39,2
Dovoz prasat	tis. ks	480,8	400,7	240,6	221,1	172,5	115,5	271,9
Dovoz prasat	tis. t ž. hm.	23,4	16,4	8,6	7,2	5,0	3,2	10,6
Bilance ZO s prasaty	tis. ks	-118,7	-1,6	180,3	144,0	356,1	394,5	159,1
Čistá výroba (produkce jatecká)	tis. t j. hm.	236,0	227,7	220,3	211,0	210,9	209,6	219,3
Dovoz vepřového masa	tis. t	248,5	261,4	264,2	267,1	283,3	274,2	266,4
Vývoz vepřového masa	tis. t	44,3	36,2	39,3	35,5	30,0	30,4	35,9
Bilance ZO s vepřovým masem	tis. t	-204,2	-225,3	-224,9	-231,6	-253,3	-243,8	-230,5
Bilanční spotřeba vepřového masa (výroba - vývoz+dovoz masa)	tis. t	440,2	453,0	445,2	442,6	464,2	453,4	449,8
Soběstačnost z hrubé výroby	v %	57,2	54,1	55,1	51,7	51,2	50,8	53,4
Soběstačnost z čisté výroby	v %	53,6	50,3	49,5	47,7	45,4	46,2	48,8

Pramen: ČSÚ - Chov prasat 2. pololetí, Statistika zahraničního obchodu, Přehled o porážkách hospodářských zvířat, výpočty ÚZEI

Dopady dohody FTA mezi EU a Mercosurem na trh ČR s vepřovým masem

Pro dovoz vepřového masa z Mercosur do zemí EU je navržena v rámci dohody FTA kvóta o objemu 25 tis. t za sazbu 83 €/t. Pro EU, která je druhým největším světovým producentem s cca 24 mil. t a největším světovým exportérem s roční vývozem okolo 4,0 mil. t (průměr let 2016-2019) je tento objem zcela bezvýznamný a lze jej považovat „za symbolicky“. Dovoz vepřového masa do členských zemí je spíše jen symbolický a dosahuje v průměru 34 tis.t ročně, z toho z Mercosuru pocházelo méně než 0,5 %, tj. 20,2 t (především z Brazílie, méně u Uruguaye a Argentiny). V případě

dohodnuté kvóty (25 tis. t), je její výše pro země EU zcela zanedbatelná a je zcela nemožné, aby ovlivnila jakkoli vnitřní trh s vepřovým masem.

Pro samotnou Českou republiku, která za posledních šest let téměř žádné vepřové maso ze zemí Mercosur nedovážela, by nemohl mít výraznější dopad do vývoje cen na tuzemském trhu ani za teoretického předpokladu, že nastane vyčerpání celé kvóty pouze českými dovozci, což však lze považovat za nereálné.

Tab. 4.14 Přehled dovozu vepřového masa do ČR celkem a z Mercosur v kg

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
Dovoz masa celkem	248 475 940	261 437 745	264 161 460	267 056 995	283 278 271	274 201 645	1 598 612 056
z toho: Argentina	2 889	0	0	0	0	0	0
Brazílie	0	0	0	0	0	0	0
Uruguay	0	0	0	0	0	0	0
Paraguay	0	0	0	0	0	0	0
Celkem Mercosur	2 889	0	0	0	0	0	2 889
Podíl Mercosuru na dovozu v %	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0

Pramen: ČSÚ - Statistika zahraničního obchodu, výpočty ÚZEI

Drůbeží maso

Trendy ve výrobě, spotřebě a zahraničním obchodu

V daném období se odvětví vyvíjelo ekonomicky stabilně co do nabízených a poptávaných množství ČR, ale měnily se podíly dovozu na spotřebě i vývozu na produkci. Ekonomika co do rentability produkce jatečných kuřat se také měnila, a to v důsledku změny velikosti nákladů na jednotku produkce a také navyšování vyplacených dotací. Podíl dovozu na spotřebě se snižoval, až dosáhl 47 %, s podílem dovozu 128,5 tis. t j. hm. ku spotřebě 275,9 tis. t j. hm., v roce 2019. Také podíl vývozu na produkci se snižoval, až klesl na 26 %, podílem vývozu 52,7 tis. t j. hm. a produkce 199,8 tis. t j. hm., a to navíc většinu z podílu tvořila nezpracovaná živá drůbež. Na poměrně stabilní poptávce ČR (tedy spotřebě a vývozu, který také z pohledu českých producentů představuje poptávku) se poměrně výrazně měnila zastoupení spotřeby a vývozu. Protože spotřeba rostla, pro zachování stabilní celkové poptávky musel nutně poklesnout vývoz. Totéž na druhé straně lze vyjádřit pro celkovou nabídku ČR (tedy produkce ČR a dovozu, který na trhu ČR představuje také nabídku). Při stabilní poptávce musela také nabídka zůstat stabilní, aby se mohly ve výsledku rovnat. Protože se dařilo omezit dovoz, mohla vzrůst produkce. I přesto ale zůstal podíl dovozu na spotřebě na oněch vysokých 47 % v roce 2019. Náklady na živou hmotnost měly klesající trend, což navíc s navyšování dotací (národní programy pro pohodu a zdraví zvířat) vedlo postupně ke zlepšování rentability, která v roce 2019 dosáhla kladných čísel, a to dokonce i nákladová rentabilita bez podpor. (Údaje vychází ze Zprávy o stavu zemědělství ČR a příslušných pramenů bilanční tabulky ze Zprávy.)

Podle údajů SVS a ČSÚ lze charakterizovat odvětví jako značně koncentrované, a to jak v prvovýrobě, tak ve zpracování, a nakonec i v prodeji konečnému spotřebiteli. Vertikálu do určité míry popisují cenové relace: k výrazné proměně došlo v podílu CZV/CPV, který se na začátku sledovaného období pohyboval kolem 50 % a na konci už dosahoval 60 %; to bylo dáno hlavně klesající CPV, což se projevilo také v podílu CPV/SC, který kvůli zároveň i klesajícímu trendu SC skončil téměř stejně, jako začal, tedy těsně nad 60 %, ačkoliv v průběhu období byl dosti volatilní (ceny ČSÚ).

V důsledku společného trhu EU 27 je český trh zásadním způsobem ovlivněn nařízeními Evropské komise a jednotlivých členských zemí o podporách, poplatcích a jakostních standardech, která mohou některé producenty zvýhodnit. V rámci EU 27 se i v důsledku takových opatření mezi zeměmi liší podmínky drůbežích farem, porážek, zpracovatelských provozů a obchodních řetězců (rozdílná velikost, úroveň technologie, možnosti odbytu, rentabilita aj.). Předpokládá se přitom sice, že trh ČR je vymezen územně, ale to neznamená, že jde o veskrze české tržní subjekty, i pokud se na území ČR nachází. To je třeba zdůraznit zejména v případě českých obchodních řetězců, které většinou mají zahraniční vlastníky, což s sebou nese i zahraniční vliv.

Společný trh EU 27 však také odstraňuje bariéry mezi zeměmi bez ohledu na jejich makroekonomické prostředí. Trh s drůbežím masem je tímto ovlivněn hlavně kvůli diferencím v cenových hladinách mezi členskými zeměmi. Je-li cenová hladina ČR zhruba o čtvrtinu vyšší než Polsko, zdejší producenti by museli být o čtvrtinu produktivnější, aby dokázali konkurovat polským dovozům. Že české podniky nejsou až tak produktivní, se projevuje vysokým objemem dovozu z Polska.

ZO – dovoz (vyjádřený v peněžní hodnotě) se ve sledovaném období dařilo snížit jen velmi mírně, a navíc vývoz se v tomto směru zhoršoval, což se v bilanci (saldu) drůbežího masa ČR projevilo jejím zhoršováním (tab. 4.15).

Tab. 4.15 Bilance zahraničního obchodu ČR s drůbežím masem (mil. Kč)

	MJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bilance DM	mil. Kč	-3 977,55	-5 215,26	-4 805,62	-4 735,96	-5 512,97	-5 261,03

Pramen: ČSÚ - Statistika zahraničního obchodu, výpočty ÚZEI

Polsko zcela dominuje, a tak má velkou vyjednávací sílu na českém trhu, a to i v důsledku nižší cenové hladiny v Polsku a větší absolutní velikosti polského trhu ve srovnání s ČR. Je to obrovský problém pro odvětví v ČR, vedle kterého dohoda „Mercosur“ se jeví jako méně významná.

Dopady dohody FTA mezi EU a Mercosurem na trh ČR s drůbežím masem

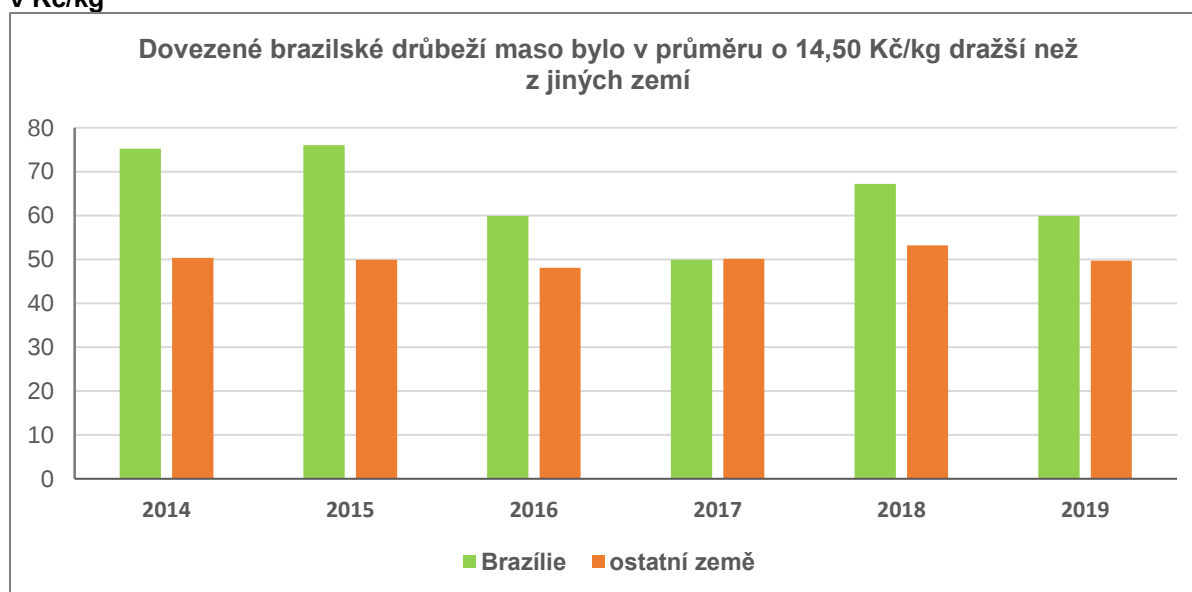
Z tabulky 4.16 vyplývá klesající podíl Brazílie na dovozu drůbežího masa do ČR, kdy v roce 2015 by ještě dohoda bývala mohla mít významný dopad na tuzemský trh, ale nyní už nikoliv. Příčinou bylo i to, že byl dovoz z Brazílie relativně drahý, ve vztahu k ostatním zemím, jak lze také vidět grafu. Výjimku tvořil pouze rok 2017.

Tab. 4.16 – Dovoz drůbežího masa do ČR v hmotnostních jednotkách

	MJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dovoz DM celkem	t	113 354,88	134 212,02	137 487,89	133 798,00	128 891,00	125 117,00
z toho - Brazílie	t	12 984,85	17 556,60	8 695,59	3 501,64	2 141,85	2 332,02
- Argentina	t	0,29	0,00	0,01	20,46	0,00	0,00
- Uruguay	t	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Paraguay	t	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem Mercosur	t	12 985,30	17 556,60	8 695,60	3 522,11	2 141,85	2 332,02
Podíl Mercosuru na dovozu	%	11,46	13,08	6,33	2,63	1,66	1,86

Pramen: MZe- Statistika zahraničního obchodu

Graf 4.7 Jednotková hodnota dovezené drůbežího masa do ČR z Brazílie a z ostatních zemí v Kč/kg

Pramen: MZe- Statistika zahraničního obchodu

Dodatečná kvóta Dohody FTA představuje asi 1,2 % aktuální spotřeby drůbežího masa v EU. Postavení ČR na trhu je takové, že zvýšení podílu brazilského dovozu na spotřebě ČR pravděpodobně nedosáhne ani tohoto procenta. V důsledku substitucí na trzích EU se může tento podíl dokonce i nadále snižovat.

Trendy ve výrobě, spotřebě a zahraničním obchodu

V České republice se včelařství řadí k významným odvětvím v oblasti zemědělství. Ročně bylo v ČR za roky 2014-2019 vyprodukováno průměru 8,8 tis. t medu ročně. Roční spotřeba medu na obyvatele není v ČR příliš vysoká a během posledních šesti let se pohybovala v rozmezí 0,73 až 0,99 kg, průměr za období 2014-2019 dosahoval těsně pod 1 kg. Úroveň tuzemské spotřeby odpovídá přibližně průměru EU, ale ve srovnání s některými evropskými zeměmi (např. Německo, Rakousko a Řecko) je stále relativně nízká. Pro ČR je charakteristické, že více než tři čtvrtiny z celkového objemu medu zde vyprodukovaném je včelaři nabízeno přímo spotřebitelům formou „prodeje ze dvora“.

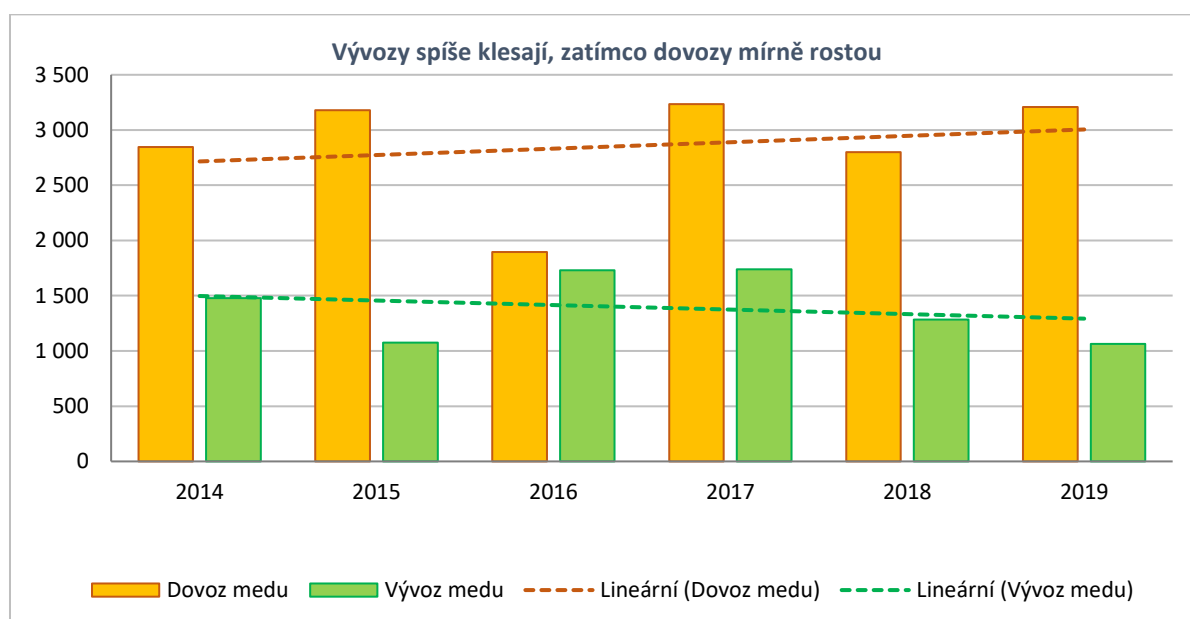
Tab. 4.16 Produkce, dovoz, vývoz a spotřeba medu v ČR v t

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Prům. 2014-19
Produkce	7 163	9 228	10 113	9 339	8 966	8 259	8 845
Dovoz	2 845	3 178	1 894	3 235	2 801	3 208	2 860
Vývoz	1 477	1 075	1 731	1 738	1 285	1 063	1 395
Podíl vývozu z produkce v %	20,6	11,6	17,1	18,6	14,3	12,9	15,9
Podíl dovozu ze spotřeby v %	33,4	28,0	18,4	29,9	26,7	30,8	27,9
Spotřeba celkem	8 531	11 331	10 276	10 836	10 482	10 403	10 310
Spotřeba na obvatele v kg/rok	0,73	0,99	0,89	0,95	0,91	0,91	0,90

Pramen: Český svaz včelařů, ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu, Spotřeba potravin v ČR, výpočty ÚZEI

Český med je ceněn pro svou kvalitu, z toho důvodu se velmi dobře uplatňuje na zahraničních trzích. Česká republika vyváží v průměru téměř 16 % ze své roční produkce medu, a to zejména do evropských zemí. Z nich převažují Slovensko, Německo a Francie. Do těchto třech regionů směřuje 76 % českého exportu medu. Od roku 2014 má naše země v zahraničním obchodě s touto komoditou již zápornou bilanci, neboť vývozy za roky 2014-2019 klesaly, zatímco dovozy mírně rostly (Tab. 4.16 a graf 4.8). Pokles exportu byl ovlivněn konkurenčně levnějšími dovozy medu do zemí EU z Uruguaye, Číny a Ukrajiny. Hlavním důvodem zvyšujících se dovozů je nákup levnějších medů ze zahraničí, které v obchodní síti cenově konkurují českému medu. Tyto levné medy jsou k nám dováženy jak z Evropy (např. Ukrajina), tak z Asie (Moldávie, Čína), ale i z Ameriky (Uruguay, Mexiko, Chile). Nejvýznamnějším dodavatelem „levných medů“ za uvedené hodnocené období byla Ukrajina, která se na celkovém tuzemském dovozu podílela v průměru let 2014-2019 téměř 33 %. Jednotková hodnota kilogramu dováženého ukrajinského medu byla v porovnání s průměrnou jednotkovou hodnotou kilogramu dovozu medu celkem do ČR nižší v rozmezí od 12 % v roce 2014 až pod 40 % v roce 2019.

Graf 4.8 Vývoj zahraničního obchodu ČR s medem za roky 2014-2019 v tunách

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Tab. 4.17 Jednotková hodnota dováženého a vyváženého medu v ČR v letech 2014-2019

ROK	Dovoz Kč/kg	Vývoz Kč/kg	Rozdíl vývoz-dovoz Kč/kg
2014	75,48	89,23	13,75
2015	80,83	101,98	21,15
2016	82,15	89,21	7,06
2017	67,62	87,69	20,07
2018	64,41	89,14	24,73
2019	72,28	108,39	36,11

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu, rozdíl – výpočet ÚZEI

Dopady dohody FTA mezi EU a Mercosurem na trh ČR s medem

V případě realizace Dohody FTA bude platit pro EU nulové clo v rámci dovozní kvóty na 40 tis. t medu dodaného z Mercosur. Nová kvóta zakotvená v Dohodě představuje zhruba 20 % z celkového objemu dováženého medu do Unie. V současné době je EU v produkci medu soběstačná pouze ze 60 %. V průměru posledních pěti let (2015-2019) produkuje cca 278 tis. t medu, vývoz nepřesahuje 27 tis. t a více než 200 tis. t ročně představuje dovoz. Argentina a Brazílie se podílejí na celkovém dovozu 12,4 % (cca 22 tis. t), neboť dominují dovozy zejména z Číny a Ukrajiny. Cena dováženého medu do EU ze třetích zemí je 2,5 x nižší než cena vyváženého.

Z celkového dovozu medu do ČR (2,8 tis. t) pocházelo v uplynulých šesti letech necelých 11 % z Mercosuru (tab. 4.18). Nejvýznamnějším dodavatelem byla Uruguay a dále Argentina. Brazílie se podílela jen zanedbatelným procentem (0,03 %) a z Paraguaye se med vůbec nedovážel.

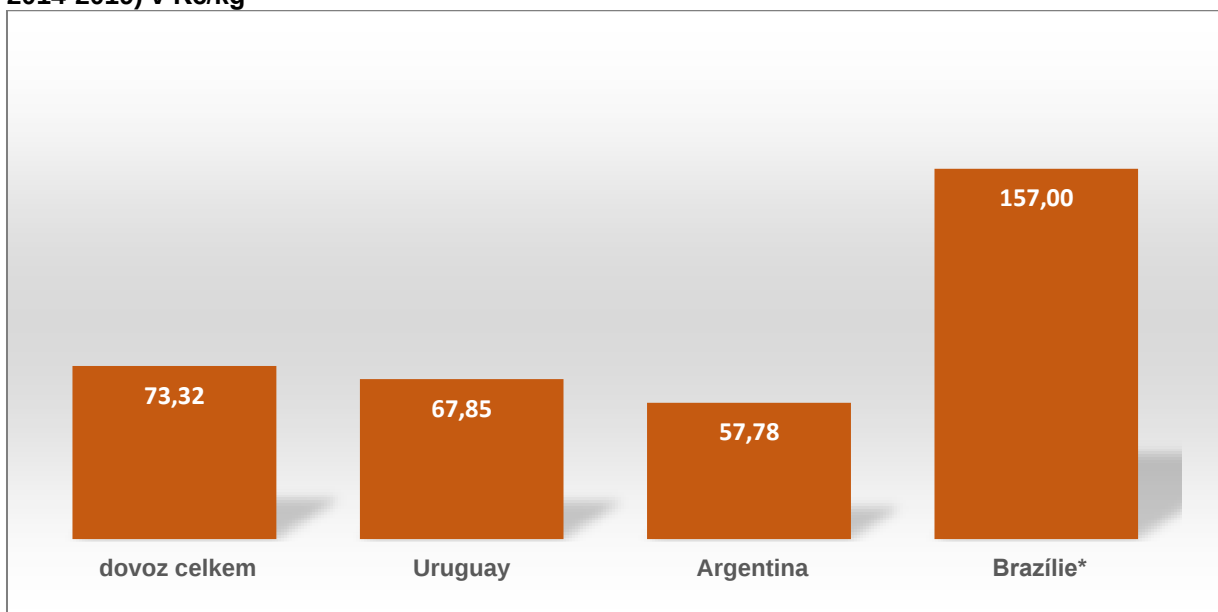
Tab. 4.18 Vývoj dovozu medu do ČR celkem a z toho ze zemí Mercosur v letech 2014-2019 v kg

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019 Prům.
Dovoz medu celkem	2 845 447	3 177 808	1 893 743	3 234 851	2 800 930	3 207 897	2 860 113
z toho: Argentina	11	6	76 782	87 738	116 912	84 244	60 949
-Brazílie	580	341	3 809	947	4	37	953
-Uruguay	145 655	396 788	236 542	298 075	151 649	196 446	237 526
-Paraguay	0	0	0	0	0	0	0
Celkem Mercosur	146 246	397 135	317 133	386 760	268 565	280 727	299 428
Podíl Mercosuru na dovozu v %	5,1	12,5	16,7	12,0	9,6	8,8	10,5

Pramen: Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu, podíl Mercosuru – výpočet ÚZEI

Ceny dováženého medu z těchto třech jihoamerických destinací se mezi sebou velmi různí, avšak kromě Brazílie se u obou dalších zemí (Argentina, Uruguay) nacházejí pod průměrnou jednotkovou hodnotou celkového dovozu. Vysoká cena dodávaného medu z Brazílie je způsobena vlivem velmi malého importovaného objemu.

Graf 4.9 Jednotková hodnota dováženého medu do ČR a ze zemí Mercosur (průměr let 2014-2019) v Kč/kg

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Pokud bude platit v rámci Dohody FTA nulové clo pro dovoz medu z Mercosuru, dá se očekávat, že kvóta bude ze strany členských zemí velmi rychle naplněna, neboť cenově bude tento med konkurovat dosavadním nejvýznamnějším dodavatelům, tj. Ukrajině a Číně. Vzhledem k tomu, že hodnota kvóty je pro celou EU v rámci celkového ročního objemu dovozu poměrně nízká, nepředpokládá se, že by výrazně ovlivnila ceny medu v EU.

Z pohledu ČR je možné odhadovat, že bude snaha českých dovozců navýšit v rámci kvóty nákupy především z Uruguaye nebo Argentiny. Cena medu z těchto zemí bude totiž konkurovat ceně dosud nejlevnějších medů z Číny a Ukrajiny, u kterých v posledních třech letech nepřevyšuje hodnotu 50 Kč/kg. Pokud by se po uplatnění kvóty výrazněji zvýšil objem nakoupeného levného medu ze třetích zemí, je možno očekávat, že se mírně zhorší pozice českých producentů při nabídce medu do tuzemské obchodní sítě. Zároveň by mohl zvýšený nákup medu ze zemí Mercosur do ostatních zemí EU snížit jeho cenu, a tím oslabit poptávku po dražším českém medu.

Cukr

Trendy ve výrobě, spotřebě a zahraničním obchodu

Na celkové výrobě cukru se v období 2014/15-2019/20 v Čechách a na Moravě podílelo pět cukrovarnických společností (Tereos TTD, a. s., Moravskoslezské cukrovary, a. s., Cukrovar Vrbátky, a. s., Litovelská cukrovarna, a. s. a Hanácká potravinářská společnost, s. r. o). Většina cukrovarnických podniků vyrábí cukr z cukrové řepy, avšak od roku 2015 je schválen také podnik vyrábějící cukr z meziproduktů pocházejících z cukrové třtiny, společnost ED&F Man Ingredients s.r.o. s cukrovarem ve Zvoleněvsi (jedná se o suchou rafinerii cukru). Vlastnická struktura cukrovarů je složena z fyzických osob, které se podílejí přibližně 18 % roční výroby prostřednictvím cukrovarů Litovel, Prosenice a Vrbátky, ostatní část, zhruba 82 %, připadá na nadnárodní cukrovarnické skupiny (francouzský Tereos v Čechách a rakouskou Agrana na Moravě, obě po dvou cukrovarech). V rámci evropského cukrovarnictví je Tereos největším výrobcem cukru ve Francii a celkově čtvrtý v Evropě. Agrana, se sídlem v Rakousku, je dceřinou společností německé společnosti Südzucker, která je zároveň i největším evropským výrobcem cukru.

Výroba cukru plně pokrývá domácí spotřebu cukru a celkové saldo zahraničního obchodu je dlouhodobě kladné (tab. 4.19).

Tab. 4.19 Dovoz a vývoz cukru (1701) a cukru ve výrobcích (tis. t, hodnota bílého cukru)

Kategorie/Rok	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Celkem 2014/15- 2018/19
Dovoz 1701	134	109	82	99	97	521
Dovoz bez 1701	293	224	208	291	285	1300
Dovoz celkem	426	333	289	390	382	1821
Vývoz 1701	347	305	319	318	304	1592
Vývoz bez 1701	187	187	171	189	189	923
Vývoz celkem	534	492	490	507	492	2515
Saldo cukr	213	196	237	218	206	1071
Saldo výrobků	-106	-37	-36	-102	-96	-377
Saldo celkem	108	159	201	117	110	694

Pramen: ČSÚ.

Poznámka: hospodářský rok 1. 10.-30. 9.

Tab. 4.20 Finanční saldo dovozu a vývozu cukru (mil. Kč)

Kategorie/Rok	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Celkem 2014/15- 2018/19
Dovoz	1 505	1 410	1 408	1 161	1 179	6 662
Vývoz	3 683	3 661	4 156	3 309	3 195	18 004
Saldo cukr	2 793	2 251,6	2 748	2 148	2 016	9 704

Pramen: ČSÚ.

Poznámka: hospodářský rok 1. 10.-30. 9.

Výnos bílého cukru na hektar v období 2014/15-2019/20 dosahuje evropského průměru, výroba cukru v ČR plně dostačuje požadavkům tuzemského trhu (tab. 4.21). Dovoz cukru je orientován spíše na výrobky obsahující cukr. Ve srovnání s vývozem cukru v období 2014/15-2019/20 se dovezlo do ČR cukru v průměru 3,5x méně. Výrobci cukru směřují vývozy cukru (KN kód 1701) převážně do zemí EU, do tzv. třetích zemí jsou to minimální objemy cukru (např. v roce 2018/19 se nejvíce vyvezlo do Švýcarska, Uzbekistánu, na Nový Zéland, ze zemí EU byly nejvyšší vývozy cukru do Rakouska, Slovenska, Rumunska, Německa a Maďarska). Ukončením kvót na výrobu cukru v EU se objem výroby cukru zvýšil na úkor dosahovaných cen cukru, a to mělo zpětný vliv na udržení plochy cukrové řepy. Neočekává se, že objem výroby cukru v ČR v nejbližším období výrazně poroste. Úspěchem bude zachovat plochu cukrové řepy na cca 60-63 tis. ha.

Tab. 4.21 Bilance výroby a spotřeby cukru v ČR 2014/15-2019/2020

Ukazatel	MJ	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 ¹⁾
Počáteční zásoba	tis. t	70,3	116,1	57,9	86,6	114,4	61,5
Výnos bílého cukru ²⁾	t/ha	11,0	10,05	11,32	10,98	9,52	8,85
Výroba cukru ČR	tis. t	591,4	451,9	592,7	636,0	572,8	509,1
Dovoz celkem	tis. t	426,4	333,1	289,4	286,8	232,7	274,0
v tom - dovoz cukru	tis. t	133,5	109,0	81,8	74,0	94,5	99,0
- dovoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru	tis. t	292,9	224,1	207,6	212,8	138,2	175,0
Celková nabídka	tis. t	1088,1	901,1	939,9	1 009,4	919,8	844,6
Domácí spotřeba	tis. t	437,9	351,4	363,2	390,0	377,9	365,0
Vývoz celkem	tis. t	534,1	491,8	490,2	505,0	480,4	460,0
v tom - vývoz cukru	tis. t	346,9	305,2	318,7	330,0	348,7	335,0
- vývoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru	tis. t	187,2	186,7	171,4	175,0	131,8	125,0
Celková poptávka	tis. t	972,0	843,2	853,3	895,0	858,3	825,0
Konečná zásoba	tis. t	116,1	57,9	86,6	114,4	61,5	19,6
Soběstačnost	%	135,1	128,6	163,2	163,1	151,6	139,5
Produkční plocha celkem (potr. a nepotr. využití)	tis. ha	66,2	53,7	60,9	66,3	66,2	60,6

Pramen: ČSÚ, Statistika zahraničního obchodu; MZe; SZIF; Českomoravský cukrovarnický spolek.

1) Odhad do konce hospodářského roku.

2) Cukrová řepa pro výrobu cukru.

Dopady Dohody o volném obchodu (FTA) mezi EU a Mercosurem na trh ČR s cukrem

V oblasti cukru dojde vstupem Dohody v platnost odstranění cla v rámci stávající nevyužívané celní kvóty 180 tis. t pro dovoz cukru z Brazílie do EU a vytvoření nové kvóty ve výši 10 tis. t pro dovoz cukru z Paraguaye za nulové clo. Navrhované kvóty na rafinovaný cukr ve výši 412 tis. t pro Brazílii určené pro EU je stále malé množství vzhledem k průměrné roční výrobě cukru z řepy (v období 2014/15-2019/20 bylo v EU v průměru vyrobeno 19,3 mil. t bílého cukru).

V období 2014/15-2019/20 bylo do EU dovezeno ze zemí Mercosur celkem 2 529 tis. t cukru (1701). Tento objem představuje 15,1 % podíl na celkovém dovozu cukru do EU (16 758 tis.t). Pokud tento trend dovozu bude pokračovat, neočekává se zásadní ohrožení evropských pěstitelů cukrové řepy.

Tab. 4.22 Dovoz cukru do EU v letech 2014/15-2019/20

Rok/ukazatel	EU	
	Dovoz cukru do EU (tis. t)	Mimo kvóty (tis. t)
2014/15	3 381	4
2015/16	3 459	34
2016/17	3 038	7
2017/18	1 869	10
2018/19	2 461	5
2019/20*	2 550	5
Celkem 2014/15-2019/20	16 758	65

Pramen: Evropská komise

Poznámka: * 2019/20 - predikce

Česká republika vykazuje v trhu s cukrem vysokou míru soběstačnosti, v bilanci cukru převažuje převážně vývoz cukru, dovoz cukru ze zemí Mercosur je minimální. V období 2014-2019 tvořil podíl zemí Mercosur na celkovém dovozu cukru do ČR necelá 2 %, to znamená, že v hmotnostních jednotkách bylo dovezeno pouze 9,9 tis. t cukru (1701). Největším dovozcem v rámci bloku Mercosur byla v uvedeném období Argentina s 9,5 tis. t, z Brazílie a Paraguaye byl cukr dovezen pouze v jednotkách tun. S Uruguayí ČR v hodnoceném období s cukrem neobchodovala (tab. 4.23).

Vzhledem k dosavadnímu vývoji zahraničního obchodu s cukrem se nepředpokládá výrazný obrát a dovoz cukru by tak mohl zůstat marginální, rovněž tak případné využití kvóty na cukr z Brazílie a Paraguaye. Od doby platnosti kvóty na cukr ze zemí Mercosur, resp. z Brazílie (180 tis. t) a z Paraguaye (10 tis. t cukru), tj. od roku 2016/17, bylo v EU v průměru vyrobeno 19,1 mil. t cukru. Průměrná výroba cukru v ČR v tomto období činila 578 tis. t. V porovnání k možnému využití kvóty na cukr z Brazílie a Paraguaye je pro všechny země vyrábějící cukru v EU nízké a využití by tak výrazně nezasáhlo výrobu cukru v EU, resp. ani v ČR.

Tab. 4.23 Dovoz cukru (1701) ze zemí Mercosur do ČR (t)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
Dovoz celkem	114 603	113 707	92 304	80 053	78 384	78 384	557 434
z toho: Brazílie	93	55	138	71	53	50	459
Argentina	1	214	80	3 819	1 394	3 941	9 450
Uruguay	0	0	0	0	0	0	0
Paraguay	0	1	2	4	6	26	39
Celkem Mercosur	94	271	219	3 894	1 452	4 018	9 948
Podíl Mercosuru na dovozu (%)	0,08	0,24	0,24	4,86	1,85	5,13	1,78

Pramen: ČSÚ

V červnu 2019 bylo dosaženo rámcové Dohody o volném obchodu mezi EU a jihoamerickými zeměmi ze sdružení Mercosur³. Skutečnost, že ratifikace dohody bude trvat několik let a její harmonogram provádění je postupný, neměly by být velké obavy z nákladů na přizpůsobení se novému prostředí. Význam dohody je však především v otevírání se evropské ekonomiky vůči třetím zemím, do určité míry se může projevit větší konkurenceschopnost a provázanost trhů.

Etanol (bioetanol)

Trendy ve výrobě, spotřebě a zahraničním obchodu

Výrobu bioetanolu zajišťovaly v České republice, stejně jako v roce 2018 také v roce 2019 jen závody Tereos TTD, a. s., Dobrovice a Ethanol Energy, a. s., Vrды. V lihovaru PLP, a.s., Trmice, uvedeném do zkušebního provozu na podzim roku 2008, byla v následujících letech výroba přerušena. Práce na obnovení zkušebního provozu nebyly stále obnoveny. V tab. 4.24 jsou uvedeny kapacity, rok zahájení provozu a použitá vstupní surovina pro výrobu bioetanolu a etyl-tertio-butyl-etheru (ETBE) jako složky automobilových benzinů a paliva Ethanol E85.

Tab. 4.24 Bioetanolové lihovary v ČR a jejich roční kapacita

Společnost	Zahájení výroby	Roční produkční kapacita		Základní použitá surovina
		hl	t	
Tereos TTD, a. s. Dobrovice	2006	1 000 000	79 000	cukrová řepa
PLP, a. s. (lihovar Trmice)	2008	1 000 000	79 000	obiloviny, kukuřice
Ethanol Energy, a. s. (lihovar Vrды)	2007	700 000	55 200	obiloviny, kukuřice
CELKEM		2 700 000	213 200	

Pramen: VÚZT - SVB, Svaz lihovarů ČR

Bilanci výroby, dovozu, vývozu a hrubé spotřeby certifikovaného bioetanolu s kvalitou podle ČSN EN 15376, výroby etyl-tertio-butyl-etheru (ETBE) a paliva E85 uvádí tab. 4.25.

Tab. 4.25 Bilance výroby, zahraničního obchodu a spotřeby bioetanolu (t)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	Meziroční index v %
Výroba	110 740	86 900	75 096	93 040	123,9
Dovoz	12 535	19 704	3 055	22 502	736,6
Vývoz	52 489	30 160	3 071	18 476	601,6
Hrubá spotřeba	63 312	75 848	79 835	93 195	116,7
bio-ETBE pro přimíchávání	10 223	19 747	26 497	51 228	193,3
Spotřeba E85	3 611	3 412	2 865	1 575	55,0

Pramen: VÚZT - SVB, Praha

³ Analysis of the agreement between the European Union and the Mercosur

<https://www.annacavazzini.eu/wp-content/uploads/2020/01/Study-on-the-EU-Mercosur-agreement-09.01.2020-1.pdf>

Ve srovnání s rokem 2018 výroba v roce 2019 stoupla o 24 % na 93 040 t. Dovoz bioetanolu do ČR vzrostl z 3 055 t v roce 2018 na 22 502 t v roce 2019. Export bioetanolu z ČR činil 18 476 t a byl šestkrát vyšší než v roce 2018. Hrubá spotřeba na trhu v ČR se meziročně zvýšila z 79 835 t v roce 2018 na 93 195 t, což představuje nárůst o 17 %. Téměř na dvojnásobek z cca 26,5 tis. t v roce 2018 na 51,2 tis. t v roce 2019 vzrostla výroba ETBE jako kyslíkaté složky pro přimíchávání do prémiových motorových benzinů. Pro jeho výrobu bylo použito 24 970 t bioetanolu. Spotřeba paliva E85 v roce 2019 v množství 1 575 t byla o 45 % nižší než v roce 2018.

V letech 2014 – 2019 se v ČR vyráběl bioetanol zejména z cukrové řepy a z kukuřice na zrno. V roce 2018 bioetanol z cukrové řepy tvořil 71,1 % a v následujícím roce 45,7 % z celkové výroby bioetanolu. V tab. 4.26 jsou dále uvedeny osevní plochy cukrovky a kukuřice a podíly z těchto ploch připadající na výrobu bioetanolu. Z celkové oseté plochy technické cukrovky a kukuřice na zrno tak v roce 2018 činily plochy pro biopaliva 15,4 % a v roce následujícím 20,6 %.

Tab. 4.26 Bilance cukrovky a kukuřice využitých na výrobu palivového bioetanolu v období 2014-2019

Výroba palivového bioetanolu	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Z cukrovky technické [t]	66 000	51 813	64 928	34 554	53 395	42 561
Ze zrna kukuřice [t]	35 234	47 912	45 812	52 346	21 701	50 479
Plocha cukrovky technické [ha]	62 959	57 612	60 736	66 101	64 760	59 212
- z toho na bioetanol	10 987	10 209	11 203	6 074	10 863	8 052
- tj. podíl na bioetanol [%]	17,5	17,7	18,4	9,2	16,8	13,6
Plocha kukuřice na zrno [ha]	98 749	79 972	86 407	85 995	81 851	74 827
- z toho na bioetanol	13 416	27 761	15 021	24 566	11 649	19 546
- tj. podíl na bioetanol [%]	13,6	34,7	17,4	28,6	14,2	26,1

Pramen: Materiály MPO, Svaz lihovarů ČR a ČSÚ

Tab. 4.26 znázorňuje bilanci dodávek z celkově vyrobeného bioetanolu určenou k použití jako doplňující složka benzinového motorového paliva, import, export a jeho hrubou spotřebu v EU v letech 2012–2018. V roce 2018 se v EU vyrobilo pro průmyslové účely 4 807 tis. t bioetanolu. Z tohoto množství se 4 258 tis. t využilo pro palivové účely. Tvořilo ho 99,9 % konvenčního bioetanolu vyrobeného z pěstovaných plodin a pouze 0,1 % pokročilého bioetanolu získaného z lignocelulózových zbytků. Při zohlednění dovozu do EU ve výši 393 tis. t, vývozu 71 tis. t činila hrubá spotřeba 4 519 tis. t, což je o cca 3 % více než v roce 2017. Při zohlednění velikosti závodů na výrobu konvenčního bioetanolu se jmenovitou produkční kapacitou 6 782 tis. t, jejich využití dosáhlo cca 71 %.

Tab. 4.27 Dodávky z produkce průmyslového bioetanolu v EU, import, export a hrubá spotřeba EU pro palivové účely v letech 2012 – 2018 (v tis. t – přepočteno s hustotou 777,8 kg/m³)

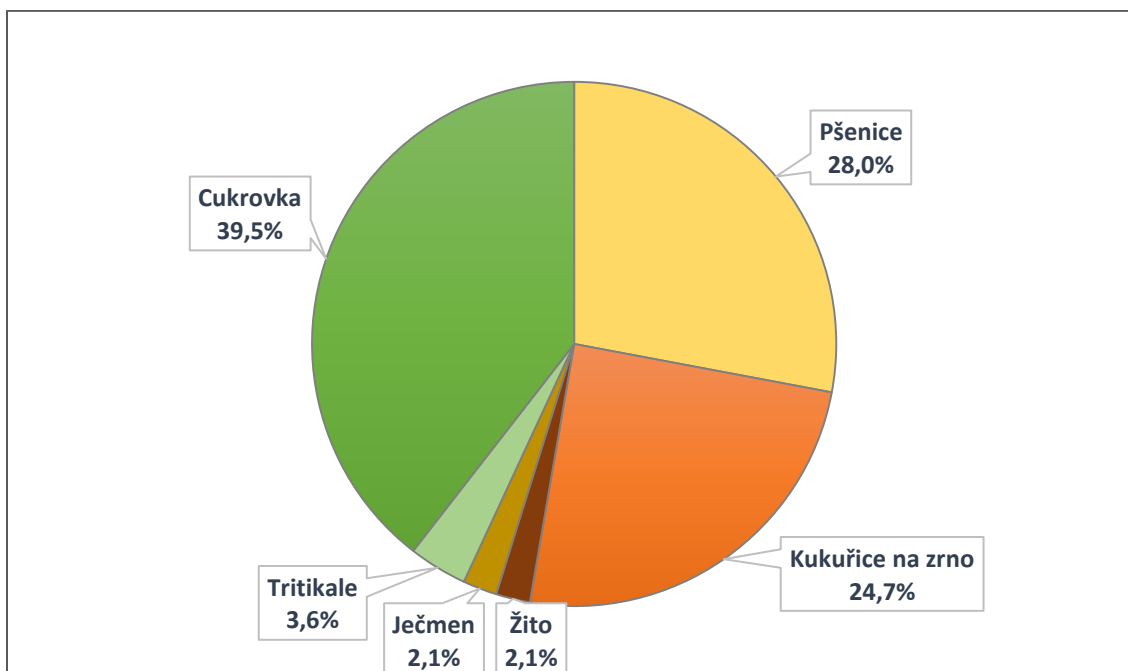
Palivový bioetanol	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Francie	645	774	792	763	768	778	789
Německo	604	662	716	729	727	661	703
Maďarsko	226	305	355	458	459	459	463
Belgie	319	351	433	433	443	443	443
Holandsko	351	408	404	438	249	412	426
Španělsko	296	344	353	384	255	292	296
Anglie	167	216	256	318	436	555	571
Polsko	166	183	141	171	187	198	206
Rakousko	168	173	179	173	174	179	179
Česká republika	102	104	104	100	111	87	93
Ostatní EU	579	369	304	168	179	151	89
Celkem	3 623	3 889	4 037	4 135	3 988	4 215	4 258
Z toho pokročilého z lignocelulózy	-	-	38 890	38 890	38 890	38 890	7 778
Import do EU	689	463	325	177	178	185	393
Export z EU	74	49	49	33	22	32	71
Hrubá spotřeba v EU	4 415	4 177	4 185	4 199	4 134	4 374	4 519

Pozn.: 1)odhad 2)revize 3)při rozdělení počátečních a konečných zásob

Pramen: EU FAS POSTS, USDA, Foreign Agricultural Service - GAIN Report NL1902

Z grafu 4.10 jsou patrné podíly vstupních surovin pro výrobu bioetanolu v EU v roce 2018, kde dominuje výroba z cukrovky a dále z pšenice a kukuřice (celkem podíl 92 %).

Graf 4.10 Zastoupení použitých vstupních surovin pro výrobu bioetanolu v EU (2018) v %

Pramen: EU FAS POSTS, USDA Foreign Agricultural Service - GAIN Report NL1902

I přes pozvolný pokles z 11,7 mil. t v roce 2013 na 7,9 mil. t v roce 2018 zůstává cukrovka v EU 27 nejpoužívanější vstupní surovinou pro výrobu bioetanolu. Následuje pšenice s nárůstem z cca 3,2 mil. t v roce 2012 na cca 5,6 mil. t v roce 2018 a kukuřice s roční spotřebou cca 5 mil. t v průběhu let 2012–2018.

Dopady dohody FTA mezi EU a Mercosurem na trh ČR s etanolem

V případě etanolu podléhají nyní dovozy do EU 21 % tarifu MFN. FTA dohoda návrhově poskytuje kvótu pro 650 tis. tun ročně. Z tohoto objemu bude 450 tis. tun vyhrazeno pro etanol pro chemické účely, které budou od cla osvobozeny. Pro zbývajících 200 tis. tun bude mít kvótní clo třetinu sazby MFN a bude otevřené pro všechna použití, zejména pro použití na paliva. Tyto kvóty jsou ve srovnání se současným obchodem značné, protože představují téměř polovinu celkového světového vývozu etylalkoholu z Mercosuru.

Přehled zahraničního obchodu s etanolem mezi ČR a Mercosurem v letech 2014-2019 je uveden v tab.4.28. Během jednotlivých let byl vývoj dovozu velmi rozdílný a v letech 2016-2018 prakticky vůbec neprobíhal.

Tab. 4.28 Zahraniční obchod s etanolem mezi ČR a Mercosurem v letech 2014-2019 v tunách

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-19
Dovoz celkem	24 619,30	24 470,41	0	0	0	1 229,22	50 318,93
Brazílie	24 619,30	24 470,41	0	0	0	1 229,22	50 318,93
Argentina	0	0	0	0	0	0	0
Uruguay	0	0	0	0	0	0	0
Paraguay	0	0	0	0	0	0	0
Vývoz celkem	0	0	0	0,006	0	0	0,006
Brazílie	0	0	0	0,006	0	0	0
Argentina	0	0	0	0	0	0	0
Uruguay	0	0	0	0	0	0	0
Paraguay	0	0	0	0	0	0	0
Bilance celkem	-24 619,30	-24 470,41	0	0,01	0	-1 229,22	-50 318,92

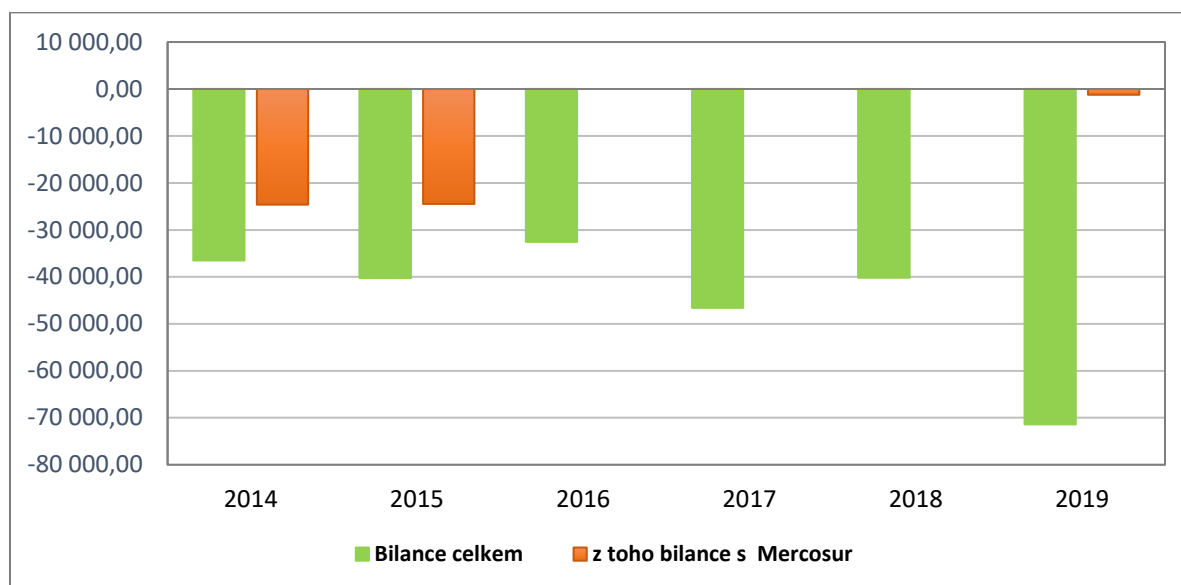
Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Očekává se, že evropský bioplastický a biochemický průmysl, jako významný odběratel etanolu, v krátkodobém až střednědobém horizontu výrazně poroste. Lze tedy očekávat výrazný nárůst vývozu etanolu z Mercosuru do EU a předpokládané zvýšení výroby v Brazílii. Brazílie je jedním z předních producentů ethanolu na světě a prvním výrobcem ethanolu z cukrové třtiny. V roce 2019 Brazílie pravděpodobně vyrobí 30,3 miliardy litrů etanolu z cukrové třtiny a dalších 1,34 miliardy litrů z kukuřice, což představuje celkem 31,6 miliard litrů.

Z výše uvedeného plyne, že na přimíchávání jako doplňující složka benzinového motorového paliva, kam směřuje téměř veškerá produkce biopaliv (88,6 %) vyrobených v EU, připadá na celou EU 27 kvóta 200 tis. tun zatížená clem třetiny sazby MFN. Celková bilance zahraničního obchodu EU s bioetanolem pro přimíchávání do PHM se v letech 2012–2018 byla pasivní a pohybovala se

od -615 tis. t. (2012) s postupným zlepšením bilance na -144 tis. t v roce 2015 a následným opětovným propadem k -322 tis. t. v roce 2018 způsobeným především kolísáním na straně dovozu.

Graf 4.11 Bilance zahraničního obchodu s bioetanolem v ČR a z toho s Mercosur (tis. t)

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Průměrná roční bilance v letech 2012–2018 dosahuje –297 tis.t. a průměrná roční výroba uvnitř EU odpovídá ve stejném období 4 021 tis. t bioetanolu pro přimíchávání do PHM. Z toho plyne, že v rámci EU na 1 l vyrobeného bioetanolu připadá dalších 0,0739 l z dovozu.

V ČR při dlouhodobé průměrné roční výrobě 91,4 tis. t a průměrné roční bilanci zahraničního obchodu 11,6 tis. t. připadá průměrný vývoz 0,127 l na 1 l bioetanolu vyrobeného v tuzemsku. V případě, že se dostane celý objem kvóty (200 tis. t) na vnitřní trh EU s biopalivou pro přimíchávání do PHM, pak bude každý 1 l vyrobený uvnitř EU částečně vytěsněn 0,05 l bioetanolem z dovozu. To odpovídá snížení výroby cca o 5 %. Pokud by přijetí FTA dopadlo i na ČR, pak bude záležet na tom, která komodita bude méně konkurenceschopná a v závislosti na její výtěžnosti etanolu na hektar tomu bude odpovídat snížení pěstebních ploch pro tyto účely.

V současné době při hypoteticky rovnoměrném rozložení snížení pěstebních ploch mezi cukrovku a kukuřici (uvažována stejná konkurenceschopnost) průměrná výtěžnost bioetanolu u cukrovky činí 5,46 t/ha, průměrně ročně jsou využity plochy 9 565 ha což odpovídá produkci cca 52 237 t etanolu. Z toho činí 5% podíl 2 611 t, čemuž odpovídá 478 ha snížení pěstebních ploch na etanol. Obdobným způsobem vychází u kukuřice na zrno výtěžnost 2,33 t/ha, roční průměr osetých ploch 18 660 ha, tj. 43 473 l bioetanolu, snížení výroby o 5 % odpovídá 2 174 t, tedy snížení pěstebních ploch o 933 ha. Dohromady by pak cukrovka s kukuřicí uvolnily celkem 1 411 ha orné půdy.

Pokud se vezme v úvahu další navýšení dovozu jako dopadu přijetí FTA o 200 tis. t, pak lze předpokládat, že toto navýšení nebude mít významný vliv na produkci uvnitř EU ani v ČR. Je však možné, že bude mít dopad na snížení jeho cen.

4.3 Závěr

V případě trhu rostlinných a živočišných komodit, u kterých by v důsledku bilaterální Dohody došlo k liberalizaci cel ze strany EU vůči Mercosur, neměl být dopad do konkrétních odvětví českého zemědělsko-potravinářského odvětví nijak významný, neboť současné dovozy u hovězího masa, vepřového masa, drůbežího masa, cukru jsou velmi nízké. Navíc výše stanovených kvót v Dohodě pro vybrané komodity (hovězí maso, vepřové maso, drůbeží maso, med, cukr, bioetanol), jsou v rámci celé EU velmi nízké a zpravidla nedosahují ani 2 % celkové unijní spotřeby dané komodity. Kromě toho se očekává, že se bude i nadále těžiště obchodu s těmito komoditami mezi Mercosur a EU probíhat s většinou stávajících unijních odběratelů. V případě medu je sice možné, že by se dovozy za nízké ceny do EU mohly odrazit v určitém snížení poptávky po medu z ČR, ale kvóta za nulové clo vzhledem k jeho celkové spotřebě v EU velmi nízká. Tím by dopad do českého trhu s medem byl z hlediska odbytu i ceny pouze minimální. Ani v případě bioetanolu, kde je kvóta pro jeho trh EU z hlediska jejího objemu významnější (navýšení o 200 tis. t) nelze rovněž předpokládat, že toto navýšení bude mít významný vliv na produkci uvnitř EU ani v ČR.

5 Studie č. 1 Posouzení dopadů na udržitelnost na podporu jednání o dohodě o přidružení mezi Evropskou unií a Mercosurem

(Sustainability Impact Assessment in Support of the Association Agreement Negotiations between the European Union and Mercosur – výtah za uvedené zemědělské komodity)

Pro posouzení dopadů na udržitelnost i na podporu jednání o Dohodě FTA⁴ EU a Mercosur byla zpracována Studie (SIA)⁵ nezávislou institucí LSE Consulting⁶. Tato Studie obsahuje velmi komplexní analýzy ekonomických dopadů Dohody obou bloků jak do vybraných odvětví hospodářství, tak i do oblasti sociální, environmentální, zahrnuje i konzultace výstupů se stakeholdery ze zemí EU, tak i zemí Mercosur z multisektorového pohledu. ÚZEI posuzovalo pouze dopady do odvětví zemědělství a navazujícího zpracovatelského průmyslu.

V rámci analýzy dopadů do jednotlivých odvětví hospodářství je agrární sektor detailněji rozpracován pouze u několika komodit, kterých se týká změna cel (hovězí maso, mléko a mléčné výrobky, cukr a etanol a nápoje (alkoholické i nealkoholické)). Tyto komodity byly zřejmě zvoleny proto, že jednak z hlediska EU se řadí mezi citlivé komodity (hovězí maso, mléko, cukr), navíc kromě změny celních tarifů je u nich obchod mezi oběma bloky významný (nápoje), nebo je zároveň daný blok důležitým hráčem na globálním trhu (EU u mléčných výrobků, Mercosur u etanolu a cukru).

⁴ FTA - Free Trade Agreement (dohoda o volném obchodu).

⁵ Sustainability Impact Assessment in Support of the Association Agreement Negotiations between the European Union and Mercosur byla zpracována nezávislou konzultantskou společností LSE Consulting byla vydána v červenci 2020.

⁶ LSE Consulting je dceřinou společností London School of Economics and Political Science, e

Pro analýzu byl využit model CGE⁷, který se používá k posouzení účinků snížení cel a některých prvků hluboké integrace v celé EU, Mercosuru a dalších příslušných partnerů (např. Nejméně rozvinutých zemích). Například je možné posoudit účinek některých snížení obchodních nákladů souvisejících s ustanoveními o usnadnění obchodu obsaženými v dohodě, a/nebo harmonizaci norem. CGE umožňuje sledovat, i když s omezeními, dopady dohody na služby. Studie nemodeluje, jak autoři uvádějí, snížení NTB⁸ v zemědělství. Jako hlavní důvod je uveden nedostatek spolehlivých odhadů AVE⁹ v oblasti obchodu se zemědělskými produkty do EU a z EU, dostupné odhady AVE by značně zveličovaly vnímané netarifní překážky uvalené v EU ve vztahu k agrárnímu sektoru a vedly by k výrazně (a uměle) negativním výsledkům. Místo toho byla provedena v rámci SIA kvalitativní analýza agrárních NTB¹².

Pro posouzení dopadů bylo v této Studii využito modelových propočtů. Na základě využití modelů (dynamická verze modelu GTAP¹⁰ známého jako GDyn) byly zpracovány pro obě strany (EU i Mercosur) dva scénáře, které nastínily pravděpodobné dopady Dohody na základě výsledků jednání týkajících se snížení tarifních a netarifních opatření, a to konzervativní scénář a ambiciózní scénář. Oba scénáře se lišily mírou liberalizace, a tedy i velikostí výsledných efektů na jednotlivé sektory.

Ve srovnání s výchozí úrovní modelování bez dohody o volném obchodu se v konzervativním scénáři HDP v EU do roku 2032 zvýší o 10,9 mld. EUR (0,1 %) a v Mercosuru o 7,4 mld. EUR (0,3 %), V ambiciózním scénáři se HDP v EU zvýší o 15 mld. EUR (0,1 %) a v Mercosuru o 11,4 mld. EUR.

Celkový vývoz EU do třetích zemí se v konzervativním scénáři zvýší o 0,4 % a v ambiciózním scénáři o 0,6 %. V Mercosuru se celkový export v konzervativním scénáři rozšíří o 0,5 %. Očekává se, že dovoz do EU vzroste v konzervativním scénáři o 0,9 %, v ambiciózním scénáři o 1,1 %. V Mercosuru se dovoz v konzervativním scénáři rozšíří v rozmezí od 0,1 % (Paraguay) do 1,4 % (Brazílie). Výsledky modelování uvádějí několik poznatků pro sociální analýzu. V konzervativním scénáři Dohoda umožní snížit spotřebitelské ceny o 0,5 % v konzervativním scénáři až po 2,1 % v ambiciózním scénáři ve stejných zemích). V EU se zvyšují o 0,2 % (v ambiciózním scénáři o 0,3 %).

V agrárním odvětví analýza předpokládá pro Mercosur dle konzervativního scénáře odstranění cel u 80 % zemědělských produktů. V ambiciózním scénáři se počítá, že Mercosur odstraní cla u 100 % svých produktů. Evropská unie uplatní v konzervativním scénáři částečné snížení cel o 15 % a v ambiciózním scénáři o 30 % v odvětvích rýže, cukru a masa (tzn. hovězího, vepřového, drůbežího). V odvětví obilovin a mléka a mléčných výrobků bylo v konzervativním scénáři počítáno se snížením cel o 15 % a v ambiciózním scénáři pak o 100 % (viz tab. 5.1).

Jak vychází z modelových výpočtů (tab. 5.1) přínos Dohody se projeví ve zvýšení agrárního vývozu u obou bloků i u obou scénářů s tím, že v případě EU se očekává výraznější navýšení vývozu

⁷ CGE – Computable General Equilibrium (model všeobecné rovnováhy)

⁸ NTB – netarifní bariéry

⁹ AVE - ad valorem equivalent (ekvivalent cla vyjádřeného v procentech).

¹⁰ Model GDyn Dynamický model GTAP

než u Mercosuru. Celkový agrární vývoz EU v konzervativním scénáři vzroste o 35 % a v ambiciózním scénáři o pak 45 %. U Mercosuru jako celku se agrární export v konzervativním scénáři rozšíří o 23 %, v ambiciózním scénáři stoupne o téměř 31 %.

Tab. 5.1 Pravděpodobný dopad Dohody dle dvou modelových scénářů: Konzervativní vs. ambiciózní

Konzervativní scénář (K)	Ambiciózní scénář (A)
EU	
• odstranění cel u 80 % agrárních produktů	• odstranění cel u 100 % agrárních produktů
• navýšení agrárního exportu o 35,1 %	• navýšení agrárního exportu o 44,9 %
Mercosur	
• snížení celních sazeb o 15 % pro rýži, cukr, maso	• snížení celních sazeb o 30 % pro rýži, cukr, hovězí, vepřové a drůbeží maso
• snížení celních sazeb o 15 % pro obiloviny a mléčné výrobky	• úplné odstranění cel u obilovin a mléčných výrobků
• navýšení agrárního importu o 22,8 %	• navýšení agrárního importu o 30,7 %

Pramen: Sustainability Impact Assessment in Support of the Association Agreement Negotiations between the European Union and Mercosur

5.1 Dopady obou scénářů (konzervativní, ambiciózní) do agrárního sektoru

Odvětví hovězího masa

Země Mercosuru se řadí, podle údajů USDA¹¹, k významným globálním producentům a předním exportérům hovězího masa, přičemž Brazílie se náleží k největšímu světovému vývozci, zatímco Uruguay, Paraguay a Argentina náleží do první desítky (Argentina je 3. vývozcem). EU zaujímá svým objemem produkce třetí místo, v exportu je až sedmá pořadí. Mercosur reprezentuje pro EU v objemovém vyjádření největšího dodavatele s podílem přibližně 73 % z celkového dovozu hovězího masa Unie. Naproti tomu tvoří podíl exportovaného objemu hovězího masa z bloku Mercosur do EU pouze 3 %. Hodnota dovozu hovězího masa z Mercosuru do EU byla od roku 2012 relativně konstantní a dosahovala kolem 1,3 mld. EUR. Pokud jde o spotřebu na obyvatele, země Mercosuru zažívají nárůst spotřeby, zatímco EU naopak zaznamenal její pokles.

V rámci provedené studie SIA se v konzervativním scénáři počítá s tím, že se dovoz hovězího masa z Mercosur do EU zvýší o 30 % (tj. při současném exportu 200 tis. t zvýšení cca o 60 tis. t),

¹¹ USDA-FAS: *Livestock and Poultry: World Markets and Trade, April 2020*

zatímco výroba v Unii klesne o 0,7 %. V ambiciózním scénáři by se dovoz do EU mohl zvýšit o 64 % kdežto výroba v Unii by mohla klesnout o 1,2 %. V konzervativním scénáři by byl podle ÚZEI patrně dopad na bilanci hovězího masa v EU marginální, neboť zvýšení dovozu by zhruba odpovídalo omezení výroby. V ambiciózním scénáři by však předpokládaný dovoz do EU stoupl v objemovém vyjádření výrazněji, než je predikováno snížení výroby. To by podle ÚZEI znamenalo, že by se bilanční přebytek hovězího masa v EU navýšil o dalších cca 128 tis. t j. hm. a při předpokládané konstantní spotřebě by EU byla nucena o tento objem export v mase nebo i částečně v živém skotu navýšit. Pokud by však spotřeba hovězího masa v EU klesla, jak je prognózováno ve výhledu EK do roku 2030¹², muselo by nutně dojít ještě k dalšímu zvýšení vývozu na globální trh. To by znamenalo, že v ambiciózním scénáři by se tlak na vývoz pro země EU ještě zvýšil a prosazení se v konkurenci vůči hlavním globálním exportérům (Brazílie, Austrálie, USA) by se pro mohlo stát obtížnější.

Relativně vysoký nárůst vývozu hovězího masa do EU bude i nadále představovat relativně malou změnu, pokud jde o celkovou produkci a spotřebu v Mercosuru. Je proto velmi nepravděpodobné, že by malé změny objemů mohly mít velký vliv na ceny v zemích tohoto bloku.

Sektorová analýza zpracovaná ve Studii rovněž hodnotila potenciální dopad výroby hovězího masa na dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ) s přihlédnutím k platným právním předpisům v uvedených zemích a stávajícímu rámci pro dialog a spolupráci mezi EU a Mercosurem. V analýze je uvedeno, že vyšší intenzita výroby spolu s dynamickým nárůstem vývozu hovězího masa z Mercosuru (zejména z Brazílie) vyvolaly u odběratelů EU opětovné obavy ohledně dodržování DŽPZ. To je částečně způsobeno také nerovnoměrným prosazováním dobrých životních podmínek zvířat v jednotlivých zemích bloku Mercosur. Pokud jde o ochranu hospodářských zvířat Studie uvádí, že Světový index ochrany zvířat vykazuje vyšší míru pro Argentinu (hodnoceno A) než v případě Brazílie (B) a Uruguaye (C). Vyšší úroveň chovů z hlediska standardů DŽPZ, jak uvedeno, mívají paradoxně velké farmy vzhledem k jejich častějším kontrolám federálních inspekčních agentur a jejich závislosti na zahraničních trzích (jako je např. EU), což vyžaduje přísnější uplatňování vyšších standardů chovu u těchto producentů.

Odvětví mléka a mléčných výrobků

EU je největším výrobcem a spotřebitelem mléčných výrobků na světě. Mercosur si dokáže pokrýt vlastní produkci rostoucí domácí poptávku, ale je mnohem menším výrobcem a vývozcem. Pro Evropskou Unii představuje Mercosur v oblasti vývozu mléčných výrobků dosud méně významného partnera, neboť do zemí tohoto bloku bylo vyvezeno kolem 0,4 % z celkového vývozu mléka a mléčných výrobků EU. Navíc vývoz z EU v posledních letech klesl v souvislosti s poklesem příjmů v Mercosuru a také mj. z důvodu volatility směnného kurzu. Studie uvádí, že většina vývozu mléčných výrobků z EU do Mercosuru se soustřeďuje zejména na sýry. Ty představují více než 45 % celkového vývozu

¹² EU AGRICULTURAL OUTLOOK FOR MARKETS AND INCOME 2019 – 2030

mléčných výrobků, následují kojenecká výživa (25 % z exportu) a SOM s více než 15 % z celkového vývozu. Největší podíl vývozu z EU do Mercosur zaujímají sýry brie, parmigiano reggiano a další.

Studie upozorňuje na obtížnost analýzy hygienických norem Mercosur stanovených pro produkci mléka a mlékárenských výrobků. Ačkoli v Mercosuru existují určité minimální hygienické normy, které se vztahují na produkci mléka a hlavní výrobci mají snahu přijímat soukromé normy nad rámec požadovaných místních předpisů; není jasné, kolik vývozců Mercosur je schopno v krátkodobém horizontu splnit normy EU

Dle konzervativního scénáře se v odvětví mléka očekává, že vývoz z EU se v důsledku snížení vysokých dovozních cel do Mercosuru zvýší o 91 % a podle predikce ambiciózního scénáře stoupne o 121 %. Na základě uznání označení původu unijních výrobků zeměmi Mercosur může rovněž EU zvýšit do tohoto regionu zejména vývoz sýrů. Je nutné uvést, že základní obchod mezi oběma bloky je velmi malý. Na základě toho Studie uvádí, že dovoz mléčných výrobků do EU se v absolutních číslech v budoucnu významně nezmění, ani nepovede ve výsledcích dle použitého modelu ke zvýšení produkce v EU.

Také Mercosur je minoritním dodavatelem mléčných produktů na trh EU a navzdory očekávanému velkému relativnímu nárůstu vývozu do EU se jeho postavení na unijním trhu výrazně nezmění. Pro vývozce Mercosuru Dohoda u konzervativního scénáře odhaduje rozšíření vývozu mléčných výrobků do EU o 18 % a v případě ambiciózního scénáře pak zvýšení až o 165 %, je však nutno brát na zřetel, že dosavadní objem exportu je poměrně nízký. Další možné navýšení vývozu bude záviset na tom, zda se podaří exportérům z Mercosuru zlepšit nejen hygienické podmínky, ale i dobré životní podmínky zvířat a další kvalitativní požadavky výroby.

Dohodou bude, jak uvádí Studie, nejvíce zasažena Uruguay s poklesem produkce o 1,5 % (konzervativní scénář), nebo o 2,4 % (ambicióznější scénář). S výjimkou Uruguaye jsou dopady Dohody v odvětví mléka na produkci v ostatních zemích Mercosuru minimální. Dohoda však vytváří určité příležitosti, které z dlouhodobého hlediska mohou vést k rozšíření vývozu do EU. Přesto však je tato možnost považována autory za spíše hypotetickou.

Mléčné výrobky ve sdružení Mercosur představují nejméně 2 % výdajů domácností a mohou činit až 3,6 %. To znamená, že v důsledku Dohody se ve Studii počítá s možností snížení spotřebitelských cen, což může spotřebitelům Mercosuru přinést určité mírné výhody, zejména pro domácnosti, kde je konzumace mléčných výrobků vyšší. Ačkoli příjmy obyvatel rostou, spotřebitelé Mercosuru se obecně mohou domnívat, že produkty pocházející z EU jsou pro ně cenově nedostupné. Například některé druhy sýrů mohou poptávat spíše spotřebitelé s nejvyššími příjmy a je pravděpodobné, že tyto výrobky již nyní konzumují. Proto může být nárůst dovozu mléčných výrobků do Mercosuru nižší, než se očekávalo.

V EU je z počátku navíc nutno počítat také s tím, jak uvádí Studie, že evropští spotřebitelé si vytvořili velmi silné preference a chuť k určitým druhům sýrů a většina z nich zde vyprodukovaných se

proto rozlišuje pomocí chráněných zeměpisných označení a chráněných označení původu. To určitým způsobem limituje vývozce Mercosur dodávat sýry do EU. K potenciální expanzi vývozu sýrů z Mercosuru do Unie pravděpodobně dojde v nejlevnějším a nejkvalitnějším spektru odvětví. Je však nutné počítat s tím, že bude určitou dobu trvat, než spotřebitelé v EU uznají kvalitu produktu z Mercosur a nebudou je považovat za náhradu nebo konkurenta sýrů vyrobených v zemích Unie.

Odvětví cukru a etanolu

EU je třetím největším globálním producentem cukru a jeho druhým největším spotřebitelem. Reprezentuje zhruba 50 % celkové světové produkce cukrové řepy, zároveň je také významným dovozcem surového třtinového cukru určeného k rafinaci. Spotřeba cukru, včetně cukru používaného k nepotravinářským účelům dosáhla v EU v období 2012-2015 v průměru 19 mil. t w.s.e. Odvětví cukru má pro Unii stále velký hospodářský význam, a to i z pohledu tvorby pracovních míst (zaměstnává cca 180 tis. lidí). EU produkuje z cukrové řepy 20 % světové výroby cukru, zbývajících 80 % je vyráběno z cukrové třtiny. V roce 2015 přibližně 52 % světového čistého vývozu cukru pocházelo z Brazílie, která je také druhým největším producentem a vývozcem etanolu na světě.

Do roku 2017 byla produkce cukru v rámci SOT v EU limitována kvótami. Nyní již neexistují žádná omezení výroby ani vývozu, což umožňuje EU, aby se produkcí lépe přizpůsobila poptávce na domácím a globálním trhu. EU se tak stala čistým vývozcem cukru se značným omezením dovozu. Na dovoz cukru do EU se vztahuje clo DNV ve výši 339 EUR/t, s výjimkou cukru, který se dováží na základě mnohostranných nebo dvoustranných celních kvót (TRQ), a cukru z nejméně rozvinutých zemí, které lze dovážet bezcelně a bez EBA. V současné době lze dovážet 412 054 t brazilského cukru v preferenční sazbě 98 EUR/t, přičemž další dovoz cukru podléhá tarifu nejvyšších výhod.

V EU se výroba etanolu EU v období 2010–2019 neustále zvyšovala a Unie byla v tomto období trvale čistým dovozcem ethanolu. Etanol je v EU primárně využíván k palivovým účelům a asi 23 % je vyráběno z cukrové řepy.

V rámci Mercosuru je Brazílie největším světovým producentem cukrové třtiny, která zároveň zaujímá pozici největšího světového výrobce a vývozce cukru z cukrové třtiny.

Dle SIA se počítá s tím, že v případě cukru by měla výroba v Mercosuru vzrůst v konzervativním scénáři o 1,7 % a export do EU stoupnout o 15 %, v ambiciózním scénáři pak je počítáno s nárůstem výroby o 2,5 % a exportu do EU o 27 %. Předpokládá se zvýšení produkce cukru v některých zemích Mercosuru (Brazílie a Argentina). Naproti tomu se počítá s tím, že výroba cukru v EU mírně klesne v obou scénářích, a to v konzervativním o 0,7 % a v ambiciózním o 1 %.

Ve studii bylo zjišťováno, který obchodní blok může produkovat výrobky z cukru a etanolu s nižšími náklady pomocí indexu komparativní výhody nebo indexu RCA. V odvětví cukru a etanolu jako celku má Mercosur oproti EU komparativní výhodu. EU dováží z Mercosuru surový třtinový cukr, třtinový nebo řepný cukr v pevné formě a ethanol. V současné době v odvětví cukru ukládá EU na dovoz

surového třtinového cukru a glukózy více než 100 % celní sazbu valorického ekvivalentu (AVE), spolu s velmi vysokými sazbami na surový řepný cukr a třtinový nebo řepný cukr v pevné formě. Cla Unie na etanol jsou také vysoká; kolem 31 % (AVE) na nedenaturovaném a 19 % (AVE) na denaturovaném ethanolu. Pokud EU v rámci Dohody o volném obchodu otevře celní kvótu na cukr, mohou země Mercosuru těžit ze zvýšení vývozu cukru do EU. Jedná se o produkty, u nichž má Mercosur celosvětovou komparativní výhodu a je důležitým vývozcem do EU.

Pro výrobce v EU může snížení cel zavedených zeměmi Mercosuru v odvětví cukru vést k možnému zvýšení vývozu cukrovinek, výrobků z laktózy a cukrů v pevných formách, tj. u výrobků, kde má EU komparativní výhodu. Na straně dovozu se může pro EU zlepšit přístup k levnějším dovozům cukru Mercosuru (zejména surového třtinového cukru a třtinového nebo řepného cukru), zvýšit konkurenceschopnost uživatelů cukru v EU (rafinerií cukru, cukrářství, pekařství, čokoládoven). EU je v případě etanolu čistým dovozcem a jeho výroba bioethanolu úzce souvisí také s odvětvím cukru.

V EU v důsledku Dohody mohou být více zasaženy malé a střední podniky, nebo méně konkurenceschopní malí zemědělci, větší producenti. Naproti pro malé a střední podniky (např. cukrářství, pekařství) Dohoda umožní přístup k levnějším výrobkům z cukru, což se může promítnout ve zlepšení jejich konkurenceschopnosti. Pro producenty cukru v Mercosuru může Dohoda o volném obchodu vést ke zvýšení exportu, což poskytne malým a středním podnikům příležitosti v expanzi a zvýšení produktivity.

Dopad Dohody na spotřebitele EU bude pravděpodobně omezený, protože cukr se nepodílí významněji na výdajích za potraviny. V rámci dohody o volném obchodu mezi EU a Mercosurem bude cukr podléhat celní kvótě, a proto bude dopad na nejméně rozvinuté země omezený, zejména proto, že dovoz z Brazílie je v současnosti na historickém minimu.

Odvětví nápojů (alkoholických i nealkoholických)

Obchod mezi EU a Mercosurem s alkoholickými a nealkoholickými nápoji je významný pro oba obchodní bloky. Vývoz vod z EU (HS 2201-2202) a řada různých alkoholických nápojů tvoří významný podíl nápojů dovážených do čtyř zemí Mercosuru. Obdobně patří nápoje k největším vývozům z Mercosuru do EU. Přesto celní sazby uplatňované na určité nápoje obchodované mezi oběma bloky zůstávají vysoké a bylo prokázáno, že NTM zvyšují náklady na obchod s nápojovými výrobky mezi těmito dvěma obchodními bloky

Export nápojů z EU do Mercosuru vzroste v konzervativním scénáři o 36 % a v ambiciózním by se mohl zvýšit o 38 %. V případě vývozu z EU se očekává, že bude primárně orientován na víno a lihoviny, především díky snížení cel. Vývoz nápojů z Mercosuru do EU podle konzervativního scénáře vzroste o 28 % a v ambiciózním se zvýší o 35 %. Nárůst vývozu bude pravděpodobně realizován především ve víně. Účinky na výstup a spotřebu v Mercosuru i v EU jsou v obou scénářích velmi nízké. Potenciální dopad dohody na ovocné šťávy, na které se v modelu nevztahuje stejné podmínky jako na

alkoholické a nealkoholické nápoje, řeší odvětvová analýza s odkazem na historická cla a obchodní toky.

5.2 Dopad na životní prostředí

Ve studii SIA zkoumány otázky týkající se předpisů v oblasti životního prostředí, skleníkových plynů, odlesňování a znečištění. Environmentální politiky zemí Mercosuru (stejně jako v mnoha jiných rozvojových regionech) jsou obecně méně přísné než v EU. Současný podíl Mercosuru na celosvětových emisích skleníkových plynů je přesto třetinový v porovnání s EU, a to především díky tomu, že země Mercosuru mají v průměru čistší skladbu energie než země EU. SIA uvádí, že Brazílie a Paraguay vykazují nižší emise na obyvatele než EU, zatímco v Argentině a Uruguayi jsou emise na obyvatele přibližně stejné jako v EU.

Expanze živočišné výroby (spojená s produkcí hovězího masa), produkcí cukrové třtiny a dalších zemědělských produktů v Mercosuru, je dle modelového propočtu, malá. Z toho vyplývá, že analýza nepředpokládá vyšší využití a znečištění vody ani intenzivnější používání pesticidů.

Ze stejného důvodu se v důsledku Dohody podle výsledků modelování neočekává žádné významné rozšíření plochy zemědělské půdy. To se jeví jako reálné, zejména v souvislosti s vývojem trendů produktivity v minulém období a v současné době. Odlesňování v Brazílii sice od roku 2012 roste, ale v letech 2004–2012 velmi prudce kleslo, zatímco produkce masa nadále rostla. To podle autorů Studie naznačuje, že je možné zvýšit zemědělskou výrobu, včetně výroby masa bez tlaku na lesy. Takový předpoklad však bude záviset na volbě doprovodných politik.

Doporučení pro životní prostředí zdůrazňují opatření ke snížení odlesňování a znečištění vodních zdrojů v zemích Mercosuru, jakož i plnění závazků Pařížské dohody a podporu rozvoje zelené technologie a sdílení osvědčených postupů mezi stranami.

5.3 Závěr

K hodnocení dopadů Dohody byl v této Studii využit model CGE, na jehož základě byly modelovány dva scénáře, a to konzervativní a ambiciózní. Na bázi výsledků modelů těchto scénářů a dalšího hodnocení se očekává, že z Dohody mohou těžit v odvětví agrárního sektoru oba bloky. Avšak jak autoři uvádějí, budou dopady na změnu produkce i spotřeby v Evropské Unii i v zemích Mercosur velmi malé. Je to dáno především poměrně nízkou výší kvót stanovených pro ty zemědělské komodity, u nichž by mělo dojít k liberalizaci cel. Zatímco u hovězího masa a etanolu se počítá s přínosem pro blok Mercosuru, v odvětví mléčných výrobků je naopak očekáván spíše vyšší přínos pro EU. V odvětví nápojů budou těžit z dohody oba bloky, stejně jako v odvětví cukru a výrobků z něj.

Rovněž se očekává, že z Dohody mohou těžit i spotřebitelé v obou blocích, neboť v některých případech je odhadováno, že může na základě snížení cel dojít k poklesu cen. Také z pohledu zpracovatelského potravinářského průmyslu EU (např. pekárenský, cukrárenský, čokoládovný) může dojít díky Dohodě ke snížení cen vstupů, a tím ke zlepšení konkurenceschopnosti výrobců. Dále se

odhaduje, že patrně nedojde k významnému zhoršení životního prostředí v zemích Mercosur (odlesňování, znečištění vodních zdrojů apod.), pokud se zlepší intenzita výroby. Kromě toho se očekává, že může dojít ke zlepšení hygieny a kvality při výrobě produktů dodávaných z Mercosur do EU, stejně jako ke zlepšení kvality života u hospodářských zvířat. Studie SIA uvádí na základě zpracované analýzy celou řadu doporučení obou smluvních stranám. Také s těmito doporučeními lze v převážném případě souhlasit, neboť by zlepšily a usnadnily vzájemný obchod. V rámci agrárního sektoru Studie např. doporučuje zemím bloku Mercosur. zvýšit produktivitu, posilovat vlastní systém označení původu produktů, zlepšit přístup k EU v rámci GIs a pravidlům původu. Obě strany by např. měly také usilovat o účinné provádění svých závazků podle Pařížské dohody (především závazků týkajících se lesů a emisí skleníkových plynů). EU by, v souvislosti s Dohodou, měla poskytovat Mercosuru technickou pomoc v podobě podpory rozvoje novějších a čistších technologií, výzkumných programů zaměřených na zlepšení produktivity v zemědělských regionech včetně sdílení osvědčených postupů v oblasti techniky a lepšího využívání zdrojů.

6 Studie č. 2 Analýza dohody FTA mezi EU a Mercosurem

(Analysis of the agreement between the European Union and the Mercosur)

V roce 2019 byla zpracována institucí The Greens/EFSA pro Evropský parlament studie Analýza dohody FTA mezi EU a Mercosurem¹³. Tato Studie se zabývá hodnocením Dohody a očekávanými dopady do mnoha odvětví hospodářství (např. průmyslu, zemědělství, životního prostředí, služeb, duševního vlastnictví, veřejných zakázek apod.). Analýza čerpá z mnoha odborných zdrojů, nevyužívá k hodnocení žádný vlastní model jako tomu bylo v případě Studie SIA. Dopady Dohody do odvětví zemědělství, která je považována za citlivá, jsou ve studii hodnoceny podrobněji, a to především z pohledu liberalizace TRQ ze strany EU vůči Mercosuru. Jsou zpracovány možné dopady Dohody na trhy vybraných komodit (tj. u hovězího, vepřového a drůbežího masa), zároveň uvádí nejen názory autorů a dalších expertů, ale i zástupců vybraných nevládních organizací jak v EU, tak i v zemích Mercosur.

Na rozdíl od Studie č. 1 zpracované SIA¹⁴ nejsou v této Studii č. 2 provedené Zelenými/EFSA (Greens/EFSA) hodnoceny šířeji ekonomické dopady do odvětví hospodářství, dopady do spotřebitelských cen, naproti tomu je velká pozornost věnována možným dopadům do oblasti životního prostředí (např. změny klimatu, odlesňování, užívání pesticidů, DŽPZ, odvětví rybolovu a akvakultury aj.). Rovněž jsou hodnoceny ve vztahu k Dohodě podmínky SPS a problematika uznání zeměpisných označení (GIs). Také v tomto případě čerpali autoři z jiných odborných studií.

Studie Zelení/EFSA se shoduje se Studií SIA v názoru na přínos Dohody. Obě shodně uvádí, že měřitelné zisky budou pro Mercosur pravděpodobně nízké, protože Dohoda má malý rozsah, pokud jde o liberalizaci obchodu s produkty, jako je hovězí maso a jiné citlivé zemědělské výrobky. Rovněž se očekává, že i pro EU budou měřitelné zisky menší kvůli mírné liberalizaci v oblasti zemědělství, a tím i poměrně malému objemu exportu do Mercosuru. Méně vyčíslitelné a potenciálně mnohem větší zisky, které by z Dohody mohly vyplynout, souvisí s jejím potenciálem řídit reformy a dlouhodobým zlepšováním produktivity ve výrobním odvětví Mercosuru a v zemědělství EU. Ve Studii Zelení/EFSA se uvádí, že ratifikace dohody bude trvat patrně několik let a její harmonogram realizace bude postupný a lineární v průběhu pěti až deseti let. V důsledku toho budou patrně změny ve všech odvětvích, kromě nejcitlivějších, prakticky nepostřehnutelné.

Obě Studie (Zelení/EFSA i SIA) shodně hodnotí Dohodu o volném obchodu mezi EU a Mercosurem za významnou pro Unii a za zásadní posun pro Mercosur. Podle Zelení/EFSA podepsání Dohody s EU, největším a nejrozmanitějším globálním výrobcem průmyslového zboží a zemědělsko-potravinářských výrobků, znamená pro Mercosur velkou příležitost i konkurenci. Za další přínos se

¹³ *Analysis of the agreement between the European Union and the Mercosur*, Authors: Dr. Luciana Ghiotto, Dr. Javier Echaide Editing: Bettina Müller, Fleachta Phelan, Ronja Dietschmann Cover, <https://www.annacavazzini.eu/wp-content/uploads/2020/01/Study-on-the-EU-Mercosur-agreement-09.01.2020-1.pdf>.

¹⁴ *Sustainability Impact Assessment in Support of the Association Agreement Negotiations between the European Union and Mercosur*, July 2020.

v analýze uvádí, že Dohoda zavede větší kázeň v rámci Mercosuru, kde netarifní překážky různého druhu brání vnitřnímu obchodu a kde se vnější tarify čtyř zemí u široké škály produktů liší. Ačkoli podle autorů by kapitola o zemědělství mohla být ambicióznější, propojením s nekonkurenceschopnějšími globálními zemědělskými výrobci otevře EU novou kapitolu o snížení podpor v tomto odvětví a otevře se mezinárodní konkurenci. S tímto hodnocením lze souhlasit. Dále se autoři v analýze Zelení/EFSA zaměřili na hodnocení dopadů Dohody do citlivých komodit, i do jednotlivých zemí.

6.1 Dohoda a její dopady do odvětví zemědělské výroby

Analýza zmiňuje fakt, že Mercosur souhlasil s liberalizací 93 % svých celních položek pro dovoz zemědělských produktů z EU, naproti tomu Evropská unie liberalizuje 82 % zemědělského dovozu z Mercosur. V rámci této liberalizace cel hodnotí Studie dopady Dohody podrobněji do následujících odvětví zemědělské výroby:

Hovězí maso

Za jednu z nejspornějších otázek je v této Studii podle autorů považováno snížení celní kvóty EU pro čerstvé a zmrazené hovězí maso exportované z Mercosuru do EU. Země Mercosuru představují pro EU nejvýznamnějšího dodavatele hovězího masa s téměř 80% podílem z celkového importu unijního hovězího masa. Dosud měly země Mercosuru přednostní přístup na trhy EU prostřednictvím dvou individuálních kvót, a to se sazbou 20 % pro 46,8 tis. t čerstvého masa v rámci „Hiltonské“ kvóty; a volný přístup pro 20 tis. až 25 tis. t v rámci kvóty „Bez hormonů“. Na základě Dohody bude mít Mercosur výhradní přístup na trhy EU pro dalších 99 tis. t hovězího masa na něž se v průběhu šesti let postupně zavádí clo 7,5 %. Významnou změnou je, že veškerý export v rámci Hiltonské kvóty (pro vysoce kvalitní hovězí maso) bude realizován za 0% celní tarif. Jak je uvedeno ve Studii, odhaduje se, že jen v samotné Argentině se v důsledku odstranění cla z Hiltonské kvóty zvýší příjem vývozců o 70 mil. USD ročně. Argument některých expertů na trh, že nové TRQ na 99 tis. t hovězího masa dodaného do EU budou mít malý dopad do tohoto odvětví je v této Studii považován za sporný, a to i přesto, že tento objem představuje pouze 1,25 % celkové spotřeby masa v rámci EU. Ve Studii se uvádí, že zvýšení tarifních kvót povede k většímu zisku pro velké výrobce a vývozce v Mercosuru, kteří chtějí dosáhnout snížení cel. Za vstup na evropský trh v současné době platí cla ve výši 40 % až 45 %. Zvýšení kvót podle jejich očekávání rozšíří v zemích Mercosuru chov skotu, protože bude sloužit jako pobídka pro navýšení výroby a vývozu. To bude mít negativní dopad na rozšiřování zemědělské půdy a dobré životní podmínky zvířat. ÚZEI v tomto případě nepovažuje tuto kvótu za tak významnou, aby vedla v zemích Mercosuru ke zvýšení stavů skotu a produkce. Kvóta o objemu 99 tis. t masa představuje zhruba 400¹⁵ tis. ks jatečných zvířat. To je jen zanedbatelný počet, vzhledem k tomu, že jen samotná Brazílie poráží ročně kolem 45 mil. ks jatečného skotu a produkuje kolem 10 mil. t hovězího masa. V rámci exportu zemí Mercosuru, který ročně dosahoval dle údajů USDA¹⁶ v průměru posledních pěti let zhruba necelé 4 mil. t hovězího masa pak navýšení vývozu o novou kvótu reprezentuje téměř 2,5% podíl. Je méně pravděpodobné, že tak nízký podíl z celého objemu exportu bude stimulovat

¹⁵ Uvažuje se prům. porážková hmotnost skotu 250 kg j. hm.

¹⁶ USDA-FAS: *Livestock and Poultry: World Markets and Trade*, April 2020.

chovatele Mercosurk tomu, aby stáda skotu významně rozšířily. Zejména, když zaměřují podstatný podíl vývozu na trhy jihovýchodní Asie (Čína, Hongkong aj.). Rovněž je méně pravděpodobné, že nové kvóty na hovězí maso budou mít velký dopad na jeho ceny na vnitřním trhu EU, ty se obvykle řídí cenami na globálním trhu.

Vepřové maso

Také s dopady liberalizace cla EU v odvětví vepřového masa není možné s autory této Studie jednoznačně souhlasit. Jak je uvedeno v této Analýze, v odvětví vepřového masa EU umožnila Mercosuru import 25 tis. t za nízkou sazbu (83 €/t). Ta bude rozdělena v šesti ročních intervalech. Vepřové maso způsobilé pro vývoz do EU v rámci celní kvóty (TRQ) musí obecně pro všechny dodavatele splňovat podmínku, že pochází z jatečných prasat, u nichž při výkrmu nebyl použit hormon ractopamin. Autoři uvádějí, že ačkoli se stanovený objem kvóty nemusí zdát příliš velký, neboť EU je čistým vývozcem vepřového masa (soběstačnost 118 % a ročně vyveze více než 3,6 mil. t), přesto se dovoz na unijní trhy proti současným cca 33,5 tis. t více než zdvojnásobí. ÚZEI uvádí, že uvedený objem kvóty sice zvýší dovoz do Unie, ale nutno uvést, že z velmi nízkého základu. Kromě toho z hlediska celkové spotřeby vepřového masa EU, která dosahuje v průměru 19 mil. t, je toto navýšení importu zcela marginální a podílí se na ní 0,2 %. Autoři analýzy uvádějí také argument Španělska, které sdělilo, že může vyvážet vepřové maso ostatním členským zemím, a proto nebylo nutné poskytnout brazilským výrobcům volný přístup na trh EU. Tento argument se sice může jevit jako oprávněný, avšak při tak velkém přebytku výroby ve Španělsku nehraje takto malý objem kvóty významnou roli. To dokládá i fakt, že tato země exportuje na globální trh téměř 1 mil. t vepřového masa (průměr let 2017-2019) a náleží v rámci EU spolu s Německem a Dánskem k jednomu z nejvýznamnějších vývozců EU. Z celkového pohledu lze považovat stanovený objem kvóty EU a dodávku vepřového masa z Mercosur spíše za symbolickou, neboť nemůže v žádném případě ovlivnit tak velký trh s vepřovým masem jaký reprezentuje EU, ani jeho ceny.

Drůbeží maso

V odvětví drůbežího masa je Brazílie od roku 2012 globálním lídrem v exportu kuřecího masa. EU v současné době poskytuje Brazílii kvótu na dodávku drůbežího masa ve výši přibližně 330 000 tun s celními sazbami v rozmezí 8 až 25 %. Dohoda mezi EU a Mercosurem vytváří další kvótu, která bude osvobozena od cla. Současné a nové kvóty jsou v součtu o 30 % vyšší než objem, který Mercosur v současné době vyváží do EU. Také zde jsou uvedeny ve Studii obdobné argumenty proti stanovené kvótě v rámci Dohody jako v případě odvětví hovězího a vepřového masa. Autoři uvádějí, že EU je rovněž čistým vývozcem drůbežího masa s 1,6 mil. t ročně a 112 % soběstačností, přesto umožnila zemím Mercosuru, a to zejména Brazílii, kvótu na import 180 tis. t drůbežího masa za nulové clo. Podle této dohody bude EU dovážet ekvivalent výroby drůbeže celého německého nebo francouzského drůbežářského průmyslu. Jak upozorňuje Studie, obavy v souvislosti s kvótou projevila i „Asociace zpracovatelů drůbeže a obchodu s drůbeží v EU“ (AVEC). Pro ni znamená dalších 180 tis. t drůbežího masa dovezeného do EU značnou ztrátu pracovních míst v odvětví, zejména ve venkovských oblastech. Také zde však je možno podle ÚZEI argumentovat tím, že nová kvóta pro Mercosur je v porovnání

s celkovou spotřebou drůbežího masa Unie velmi nízká a představuje pouze 1,6% podíl. I po navýšení dovozu o kvótových 180 tis. t by však jeho celkový objem představoval jen 9,1 % ze spotřeby EU. Ta se poměrně zvyšuje, takže je nepravděpodobné, že by vedla k výrazně nižším spotřebitelským cenám. Nová kvóta by tedy neměla mít významný dopad na odvětví drůbežího masa, neboť se ve výhledu EK do roku 2030¹⁷ také počítá s dalším nárůstem vývozu drůbežího masa asi o 7 %.

Mléko a mléčné výrobky

Studie uvádí, že Dohoda je z hlediska Mercosuru pro odvětví mlékárenské méně výhodná a označuje jej jako poražené. Hlavním argumentem je, že EU v rámci dohody bude především vývozcem výrobního přebytku do Mercosur, zatímco její role dovozce bude zanedbatelná. Obavy ze snížení cel se v rámci odvětví mléka a mléčných výrobků týkají zejména sušeného mléka a sýrů. Důvodem je fakt, že EU podporuje odvětví dotacemi. Mercosur se obává, že by to mohlo způsobit pokles cen v zemích bloku, neboť Brazílie je dovozcem těchto produktů z Uruguaye a Argentiny. Liberalizace cel by mohla vést k tomu, že by Brazílie nákupy sýrů z Argentiny a Uruguaye nahradila dovozy z EU, což by mělo dopad na odvětví mléka a mléčných výrobků v uvedených obou zemích. Studie upozorňuje, že v EU existuje krize z nadprodukce mléka. Ačkoli EU argumentovala, že je snaha producentů, aby odvětví bylo odolné vůči krizím a bylo do budoucna zajištěno, podle názorů některých expertů však Dohoda s Mercosurem, působí proti tomuto úsilí. Zároveň se uvádí, že se navíc zmíněné mléčné výrobky vyprodukované v zemích Mercosur liší od produktů vyráběných v EU, pokud jde o normy a požadavky na výrobu. Tento rozdíl povede k nekalé soutěži na úkor producentů v EU.

Etanol

V případě liberalizace cel etanolu Studie upozorňuje na očekávané rozšíření vývozu z Mercosur do EU s dopadem do zvýšené výroby, neboť nově stanovené kvóty jsou ve srovnání se současným obchodem značné. Ty představují totiž téměř polovinu celkového světového vývozu etanolu z Mercosuru. Očekává se, že evropský bioplastický a biochemický průmysl, jako významný odběratel etanolu, v krátkodobém až střednědobém horizontu výrazně poroste a s tím se zvýší i dovoz bioetanolu z Mercosuru do EU. Zároveň se předpokládá zvýšení jeho výroby v Brazílii, která je jedním z předních producentů ethanolu na světě a nejvýznamnějším výrobcem ethanolu z cukrové třtiny.

6.2 Dopady dohody do zemí Mercosur

Pro Brazílie spočívá přínos Dohody v tom, že budou zrušeny celní tarify EU u zemědělských produktů, které mají pro tuto zemi velký strategický význam (pomerančová šťáva, ovoce, rozpustná káva, ryby, koryši a rostlinné oleje). Brazilští vývozci hovězího, vepřového a drůbežího, cukru, ethanolu, rýže, vajec a medu budou mít přednostní přístup na trh EU. Dalším odvětvím, které bude z Dohody těžit, je vinařství. Ve studii je zmíněno, že brazilský, ale i argentinský vinařský průmysl se však obává toho, že liberalizace povede k nekalé soutěži mezi oběma bloky, neboť výroba vína je v EU vysoce dotována

¹⁷ EU AGRICULTURAL OUTLOOK FOR MARKETS AND INCOME 2019 – 2030.

a evropská vína nebudou tedy čelit takovým daním jako vína brazilská nebo argentinská. Evropské odvětví vína díky tomu považováno za konkurenceschopnější než to v rámci Mercosuru.

V Argentině bude z krátkodobého hlediska dohoda nejvíce prospěšná odvětví agrobyznysu a rybářství, tedy v odvětví, v nichž je země v současné době konkurenceschopná. Studie uvádí, že podle některých analytiků zahraničního obchodu má Argentina potenciál zvýšit prodej zemědělských produktů, obilných produktů a hovězího masa do EU.

Studie zmiňuje, že z ekonomického hlediska zajistila Dohoda menším zemím Mercosuru (Paraguay a Uruguay), určité specifické výhody v zemědělství. Například Paraguay zajistila výhradní podíl na evropském trhu s bio cukrem s kvótou (10 tis. t s tarifem v rámci kvóty 0 %). V Uruguayi se očekává, že na základě kvót a liberalizace cel u masa, rýže a medu, dojde v Důsledku dohody ke zvýšení vývozu do EU asi o 100 mil. USD ročně. Studie uvádí, že tento rozdíl bude přínosem pro malé místní výrobce. Mezi bloky Mercosur a EU dojde uzavřením Dohody k prohloubení obchodní asymetrie. Sektory, které budou těžit z obou bloků, jsou ty, které jsou již nyní nejvíce konkurenceschopné, tzn. v EU v průmyslovém a kapitálovém exportu, kdežto Mercosur v zemědělském. Mercosur mohl trpět další deindustrializací a zhoršením negativních environmentálních a sociálních důsledků plynoucích z prohlubování produktivního trhu.

V závěru Studie je uvedeno, že Dohoda má podle autorů některé slabé stránky, z nichž jsou ÚZEI zmíněny jen ty, které se týkají agrárního odvětví nebo problematiky s ním související (např. životního prostředí, klimatu, dobrých životních podmínek zvířat, podmínek SPS aj.). Nutno zmínit, že autoři sami většinou negativní dopady nekvantifikovali, ale odkazovali se na jiné zdroje.

Současná podoba Dohody bude mít výrazně negativní dopad na životní prostředí a klima. Ve Studii je zmíněno, že vzhledem k aktuálnosti tématu nebyla akademická analýza tohoto problému zohledněna ani není k dispozici dostatek dopadových studií, zejména v bloku Mercosur, které by zkoumaly očekávané dopady Dohody, nejen ve vztahu ke změně klimatu. Autoři připomínají, že otázky související s ochranou udržitelného rozvoje, lesů a změny klimatu potřebují mnohem víc než dobrovolné mechanismy spolupráce v obchodních dohodách, aby bylo zajištěno, že budou přijata skutečná a důvěryhodná opatření.

Dohoda povede ke zvýšení emisí skleníkových plynů a odlesňování (25–30 % emisí za rok lze připsat změnám ve využívání půdy). Zvýšení vývozních kvót a snížení cel povede s největší pravděpodobností ke zvýšení výroby (maso, cukrová třtina, sója), rostoucímu využívání technologií (vyšší spotřebě pesticidů a hnojiv) a k dalšímu rozšiřování plochy zemědělské půdy na úkor lesů.

Technické překážky obchodu – ve Studii jsou zmíněny problematické otázky týkající se uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření, kritérií pro schvalování GMO, kritérií dobrých životních podmínek zvířat a užívání přípravků na ochranu rostlin. Země Mercosuru mají, jak je uvedeno ve Studii, v těchto oblastech nízké standardy, neboť rostlinná výroba je postavena na využívání GM osiv a pesticidů. Zároveň se očekává, že země Mercosuru budou patrně vyvíjet intenzivní tlak na EU, aby

učinila vlastní standardy pružnějšími. Studie zmiňuje, že Dohoda patrně rozšíří dovozní kvóty na potraviny a zemědělské produkty z Mercosuru, které pocházejí z GMO a s vysokou spotřebou pesticidů. Dohoda nijak nezaručuje dobré životní podmínky zvířat. Naopak, rozšíření vývozní kvóty pro Mercosur prohloubí intenzivní chov skotu prostřednictvím rozsáhlého využívání feedlotů (výkrmen). Dohoda nestanovuje normy kvality pro maso dovážené do EU v rámci nového celního režimu. Další kritika je zaměřena na to, že Dohoda nestanoví vymahatelné mechanismy pro naplňování podmínek obchodu a udržitelného rozvoje a nepřispívá ani k úsilí o naplňování Pařížské dohody nebo jiného ustanovení uvedeného například v kapitole o obchodu a udržitelném rozvoji. V případech, kdy státy nebudou dodržovat ustanovení při dodržování Pařížské dohody, nejsou stanoveny žádné sankce.

Ne se všemi možnými negativními dopady Dohody uvedenými ve Studii je ale možné souhlasit, např. s kritikou Dohody zmíněné v oblasti SPS nebo u bezpečnosti potravin dovážených do EU. Zde je nutné uvést, že bezpečnost potravin v EU, zdravotní normy pro zvířata i pro rostliny zůstanou i po uzavření Dohody nezměněné. To znamená, že všechny dovážené zemědělsko-potravinářské výrobky musí splňovat přísné normy, které EU v oblasti bezpečnosti potravin stanovila. Na trh EU tedy nelze např. dovážet žádné hovězí nebo vepřové maso při jehož produkci byly použity u vykrmovaných zvířat hormony, rovněž nelze dovážet produkty obsahující nepovolené GMO. Normy EU pro bezpečnost a zdravotní nezávadnost potravin se vztahují na všechny výrobky prodávané a spotřebované v EU, ať už jsou vyráběny na domácím trhu nebo dováženy. Obchodní dohoda mezi EU a Mercosurem tuto zásadu plně podporuje.

Rovněž nelze jednoznačně souhlasit s argumentem, že navýšení kvót na výrobu všech druhů masa povede ke zvýšení výroby s negativními dopady do odlesňování. Pokud bereme v úvahu zvýšení kvót pro jednotlivé druhy masa, tak v případě hovězího by se dalo očekávat zvýšení výroby¹⁸ v zemích Mercosur přibližně o 0,6 %, u vepřového masa o 0,5 % a u drůbežího masa pak o 1,2 %.

Rovněž s argumentem, že vzhledem k vyšší kvótě a snížení cla na hovězí maso dojde v zemích Mercosur ke zhoršení dobrých životních podmínek skotu chovaného ve velkovýkrmnách nelze jednoznačně souhlasit. Kvóta představuje zhruba navýšení porážek zvířat celkem asi o 380-400 tis. ks. V letech 2016-2019 bylo ročně poráženo v zemích Mercosur, vyjma Paraguaye, cca 56 mil. ks skotu, takže počet vykrmovaných zvířat by v rámci kvóty stoupl asi jen o 0,6 % (počítáno v souhrnu všech zemí Mercosur, což je poměrně zanedbatelný počet, aby došlo k vyššímu tlaku na ustájení skotu ve feedlotech. Ve Studii SIA bylo naproti tomu argumentováno tím, že zvířata ve velkovýkrmnách jsou z hlediska DŽPZ více kontrolována a sledována, než je tomu u menších chovatelů.

6.3 Závěr

Analýza Dohody FTA mezi EU a Mercosurem zpracovaná Greens/EFSA uvádí očekávané dopady do obou bloků. Autoři při hodnocení dopadů čerpali z dříve uveřejněných Studií nebo jiných dalších odborných pramenů, které byly k Dohodě zpracovány. Na základě vyhodnocení všech použitých

¹⁸ Produkce v průměru let 2014-2019 z údajů USDA-FAS 2020

zdrojů byla Analýza dohody FTA mezi EU a Mercosurem zpracována a formovány závěry. Na rozdíl od Studie SIA nebyly v této Analýze kvantifikovány ekonomické dopady do výroby, užití, spotřebitelských cen ani použity jiné vlastní metody hodnocení.

Dohoda o volném obchodu mezi EU a Mercosurem je považována za významnou pro Unii a za zásadní posun pro Mercosur. Za další přínos pro EU se uvádí usnadnění pravidel obchodu v podobě zavedení větší kázně v rámci Mercosuru, neboť současné různé netarifní překážky brání vnitřnímu obchodu a vnější celní tarify čtyř zemí se u široké škály produktů liší. Měřitelné zisky budou pro Mercosur pravděpodobně nízké, protože Dohoda má malý rozsah, pokud jde o liberalizaci obchodu s produkty, jako je hovězí maso a jiné citlivé zemědělské produkty. Také pro EU se očekává, že budou měřitelné zisky nižší kvůli mírné liberalizaci v oblasti zemědělství, a tím i poměrně malému objemu exportu do Mercosuru.

Jednou z obav zemí Mercosuru vzhledem k Dohodě, jak bylo uvedeno je, že ochrana evropského zemědělství je realizována prostřednictvím dotací ze Společné zemědělské politiky (SZP) a nikoliv díky tarifům, což může zhoršovat konkurenceschopnost Mercosuru při obchodování s některými zemědělskými produkty (mléčné výrobky, víno aj.). Zároveň se uvádí, že uzavřením Dohody dojde k prohloubení obchodní asymetrie mezi oběma bloky, kdy sektory, které z ní budou těžit jsou ty, které jsou již nyní nejvíce konkurenceschopné, tzn. v EU v průmyslovém a kapitálovém exportu, zatímco Mercosur v odvětví zemědělském.

Studie kritizuje současnou podobu Dohody z pohledu výrazně negativního dopadu na životní prostředí a klima. Uvádí, že Dohoda povede ke zvýšení emisí skleníkových plynů a k odlesňování, zároveň se zvýší zemědělská výroba u těch komodit, kde dojde k liberalizaci cel s negativním dopadem do vyššího užití pesticidů a hnojiv a do zhoršení dobrých životních podmínek zvířat ve velkovýkrmnách. Dalším problémem, který je zde uveden, je, že Dohoda nestanoví vymahatelné mechanismy pro naplňování podmínek obchodu a udržitelného rozvoje a nepřispívá ani k úsilí o naplňování Pařížské dohody nebo jiného ustanovení uvedeného například v kapitole Dohody o obchodu a udržitelném rozvoji.

7 Potenciální rizika a příležitosti pro český agrární obchod s Mercosur po uzavření dohody.

V této kapitole jsou posouzeny potencionální rizika vyplývající v rámci Dohody z liberalizace cel ze strany EU ve vztahu k vybraným odvětvím zemědělské výroby v ČR. Současně jsou vytipovány i možné příležitosti v oblasti agrobysnysu, ze kterých na základě Dohody mohou profitovat čeští prvovýrobci i zpracovatelé. Základem pro hodnocení rizik a příležitostí pro české agrární odvětví ve vztahu k Dohodě byly jednak poznatky ze dvou analýz (Studie SIA¹⁹ od instituce LSE Consulting a z Analýzy dopadů zpracované od Zelení/EFSA pro Evropský parlament), které jsou podrobněji popsány kapitole 5 a 6, a dále z dostupných informací, která má ÚZEI v oblasti českého, evropského a světového trhu daných komodit.

7.1 Rizika

Lze vycházet z toho, jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách, že kvóty pro komodity, u kterých EU liberalizovala cla, jsou z pohledu celého trhu Unie velmi nízké a v některých případech naprosto zanedbatelné (např. vepřové maso). Zároveň se nepředpokládá, že by bylo reálné, aby plné vyčerpání některé z kvót bylo naplněno pouze jedinou členskou zemí a mohlo tak přímo ovlivnit její trh. Z těchto důvodů neexistuje podle ÚZEI příliš mnoho rizik, které by při uplatnění Dohody mohla český agrární trh ohrozit.

Za jedno z rizik pro české vývozce lze považovat např. nákladnou a zdlouhavou přepravu do zemí Mercosur, jak ostatně potvrzují někteří producenti. Ta může být při nižších objemech dodávek jednou z významných překážek obchodu, a to i v případě liberalizace cel, neboť snižuje daným subjektům efekt zisku z vlastní transakce. Český agrární trh je totiž svým rozsahem v rámci produkce komodit poměrně malý (tvoří cca 1-2 % podílu z produkce EU), takže i export probíhá v relativně v menších objemech.

K dalšímu možnému riziku lze přiřadit také silnou konkurenci v rámci trhu EU, kdy u některých komodit je pro ČR obtížné se na trhu Mercosur prosadit v rámci silné evropské konkurence, takže kvóty mohou být vyčerpány jinými zeměmi (např. Francie u sýrů, vína, Itálie u vína apod.).

Za nejcitlivější odvětví z hlediska rizikovosti v rámci Dohody byly považovány komodity hovězí maso a drůbeží maso. Jak se ukázalo v obou studiích (SIA i Grenns/EFSA), jsou obě kvóty pro EU z hlediska vnitřního trhu nízké a neočekává se, že by došlo k jeho narušení. V rámci českého agrárního obchodu s Mercosurem tvoří dovoz masa významnou položku. V letech 2014-2019 představoval největší podíl (27 %) z celkového dovozu agrárního zboží z bloku Mercosur do ČR. V průběhu uvedených let však objem dováženého masa klesal a s tím se snižoval i jeho podíl na celkovém AZO ze 41 % v roce 2015 až na 20 % v roce 2019. I přes tuto významnost obchodu se neočekává, že by při

¹⁹ Sustainability Impact Assessment in Support of the Association Agreement Negotiations between the European Union and Mercosur byla zpracována nezávislou konzultantskou společností LSE Consulting byla vydána v červenci 2020.

možném nárůstu dovozu v rámci nových kvót mohlo být tuzemské odvětví produkce masa konkurenčně oslabeno.

U drůbežího masa v dovozu do ČR dominuje Polsko, které má status nejvýznamnějšího producenta v EU s podílem z celkové unijní výroby 18 %. Zároveň je Polsko největším vývozcem drůbežího masa do ČR, neboť se podílí na českém dovozu více než 63 %. Vzhledem k tomu, že jednotková dovozní hodnota drůbežího masa z Polska byla v průměru let 2014-2019 nižší o 16,70 Kč než jednotková hodnota dovezeného brazilského drůbežího masa, dá se očekávat, že ČR bude i nadále nakupovat drůbeží maso v konkurenčně silnějším Polsku.

Pokud bychom teoreticky uvažovali, že ČR zvýší dovoz z Mercosur v rámci nové bezcelní kvóty pro drůbeží maso o 30 %, tj. o 1,7 tis. t, zvýšil by se podíl jeho celkového dovozu na spotřebě pouze o 0,6 p. b. na 50,4 %. Pokud by vzrostl dovoz z Mercosur teoreticky o 60 % na 3,3 tis. t, podíl celkového dovozu na tuzemské spotřebě by vzrostl o 1,3 p. b. na 51,0 %. Při uvažované rostoucí spotřebě drůbežího masa by se dalo očekávat, že přírůstek dovozu bude kompenzován přírůstkem spotřeby. Z hlediska vývoje českého trhu této komodity by tedy neměl být dopad Dohody významný.

V případě dovozu hovězího masa z Mercosur, který dosahoval v průměru let 2016-2019 cca 1,2 tis. t, by se při uvažovaném zvýšení objemu dovozu z tohoto bloku o 30 %, tj. o 0,36 tis. t zvýšil podíl dovezeného hovězího masa na tuzemské spotřebě o 0,5 procentních bodů. V případě, že by objem dovozu z Mercosur teoreticky vzrostl o 60 % podíl celkového dovozu na spotřebě by stoupl o 1 p. b. Také v tomto případě se nedá očekávat, že kvóta, bude mít na český trh s hovězím masem negativní dopad. Pro ČR je významný obchod se živými zvířaty, díky kterému je v komoditě hovězí maso konkurenceschopná a dosahuje vysokou míru soběstačnosti (cca 130 %).

7.2 Příležitosti

Kromě obecných podmínek Dohody, které by měly usnadnit obchod (snížení cel, uznání chráněných označení vybraných produktů, zjednodušení dovozních a schvalovacích procedur, sjednocení norem v rámci zemí Mercosur) byly identifikovány možné příležitosti pro český agrobiznis.

V rámci Dohody dojde ke snížení nebo úplnému odstranění cel u vybraných nekompetitivních produktů (např. ryby, korýši, ovoce a zeleniny)²⁰. Liberalizací cel by se mohl teoreticky zvýšit objem tohoto obchodovaného zemědělského zboží z bloku Mercosur do ČR, a zároveň by mohla snížit jeho cena pro české zpracovatele i spotřebitele. Nutno však uvést, že vzájemný obchod mezi ČR a Mercosurem dosud probíhá ve velmi malých objemech, a to jak na straně dovozu, tak i na straně vývozu. Kromě toho je český agrokomplex svým objemem produkce v rámci EU rovněž velmi malý. Z těchto důvodů budou patrně příležitosti, které se Dohodou pro trh ČR otevřou alespoň zpočátku pouze marginálního charakteru. Jako příklad lze uvést obchod s ovocem, kdy v období let 2014-2019 bylo do

²⁰ EU částečně nebo zcela liberalizuje TRQ pro dovoz produktů pomerančové šťávy, instantní kávy a ovoce (tj. jablek, hrušek, peckovin, stolního hroznů a některých sušených plodů), zatímco u ostatních produktů, včetně citrusů, bobulí a některých druhů zeleniny, budou cla postupně snižována na nulu po dobu čtyř až deseti let

ČR dovezeno ze zemí Mercosur ovoce (pol. CN 08) v hodnotě 1 182 mil. Kč, z toho 47 % představovaly citrusy, 16 % avokádo a 13% melouny. Podíl z celkového dovozu ovoce do ČR ale v rámci bloku Mercosur dosáhl pouze 1,7 %. Ryby a koryšši (CN 03) byly z této destinace do ČR dovezeny za uvedené období v hodnotě 242 mil. Kč, což bylo jenom 0,7 % z celkového dovozu této položky do ČR.

Ke komoditám, u kterých by čeští producenti a exportéři mohli z Dohody v rámci liberalizace cel ze strany Mercosur těžit, náleží především chmel, slad, pivo, alkoholické nápoje a cukrovinky. V rámci těchto produktů většinou již obchod mezi ČR a Mercosurem probíhá a snížení TRQ by mohlo přinést vyšší příjmy z realizovaného obchodu a mohlo přispět k jeho zintenzivnění. Navíc chmel a pivo mohou těžit z přiznaného chráněného zeměpisného označení produktu. Také zde je však nutno počítat, alespoň v nejbližších letech, s pouze mírným navýšením českého vývozu, protože obchodované objemy byly dosud zanedbatelné.

Slad

V této komoditě by se teoreticky dalo očekávat, že by mohla ČR obchod s Mercosurem rozšířit, neboť české exportní destinace pro slad se neuzuly jen na Evropu a blízké země. Ačkoli za roky 2014-2019 bylo prodáno z ČR do Mercosur (pouze Brazílie) z celkového objemu vývozu sladu jen 0,7 %, daleko významnější podíl (11 %) zaujímá vývoz do vzdáleného Japonska a na Kubu, které se řadí v rámci odběratelů sladu v ČR na 6. a 7. místo.

Chmel

Také v této komoditě, obdobně jako u sladu, jsou nejvýznamnější vývozními destinacemi vzdálenější regiony. Japonsko jako přední odběratel, spolu s dalšími třemi zeměmi v pořadí (Německo, Čína, Rusko) dohromady odebírají více než 76 % českého exportu chmele. Země Mercosur jsou s podílem 0,2 % až 33. (Brazílie) a 77. (Argentina) v pořadí. Pokud by mělo dojít ke zvýšení vývozu chmele do těchto regionů, znamenalo by to navýšení výroby v ČR a zároveň prosazení se v tamní konkurenci. Konkurenční výhodou pro ČR je, že Mercosur uznal v rámci chráněných značek odrůdu českého chmele Žatecký červeňák.

Pivo

Dohoda nabízí určitou příležitost pro rozšíření exportu piva na trhy Mercosuru, neboť v rámci chráněných značek byly tímto blokem uznány dvě chráněné značky v rámci GlS (Českobudějovické pivo, České pivo). V letech 2014-2019 bylo z ČR exportováno do bloku Mercosur pivo (podle nomenklatury HS 220300) v hodnotě 46 mil. Kč. To ale představovalo z celkové hodnoty importovaného piva ČR jen velmi nepatrný podíl, tj. necelé 0,1 %. Hlavním odběratelem v rámci zemí Mercosur byla Brazílie, kam směřovalo 94 % z této hodnoty, další dvě země (Paraguay a Uruguay) se na dovozu podílely zbylým procentem. Jak je uvedeno v další kapitole, někteří producenti piva uvádějí jako příležitost uznání chráněného zeměpisného označení původu.

Víno

V rámci dohody FTA mezi EU a Mercosurem dojde k úplnému zrušení stávajícího cla (ve výši 27 %) na víno, díky čemuž budou moci evropské společnosti exportovat víno bez cla. To může stimulovat výrobce k vyššímu zájmu dodávat produkt na trh Mercosur. Je však nutno konstatovat, že možnosti tuzemských výrobců a vývozců jsou značně omezené. Hlavním důvodem je jednak nízká míra soběstačnosti (cca 30 %) a další překážkou je nemožnost zvyšovat tuzemskou výrobu, neboť trh s vínem je v EU v rámci SOT regulován, tzn. není možné dle potřeby trhu rozšiřovat plochu vinic. V současné době z celkového objemu vývozu vína z ČR do tohoto regionu (především Brazílie) směřuje jen zanedbatelný podíl, který v průměru let 2014-2019 dosáhl méně než jednu desetinu procenta (v hodnotě 808 mil. Kč). Kromě toho čeští vývozci zdaleka nemohou konkurovat objemem exportu významným výrobcům globálně známých značek vín ze zemí jako je Itálie, Francie a Španělsko. To ostatně uvádějí i respondenti v dotazníkovém šetření (viz kap. 7, Příloha 2) Je ale možné, že se může některý subjekt na trhu Mercosur prosadit, ale tato pravděpodobnost vzhledem k malému objemu vývozu, a tím i nákladnější dopravě velmi nepatrná.

8 Dohoda FTA EU s Mercosur z pohledu zájmových skupin českého agrobyznysu²¹

(výběr ze šetření Mendelu)

V této části studie jsou shrnuty pozice, které k dohodě EU-Mercosur zaujímají jednotlivé relevantní subjekty českého zemědělství. Odborníky MENDELU byly osloveny nevládní organizace a podnikatelské subjekty v zemědělsko-potravinářském odvětví, aby vyjádřily svůj postoj k Dohodě mezi EU a Mercosur a jejich názory identifikovány. Selekční kritéria oslovených subjektů byla stanovena tak, aby se podařilo podchytit jak názory velkých zájmových skupin reprezentujících celá odvětví, tak názory odvětvových zájmových skupin v těch odvětvích, která byla identifikována jako zranitelná – tedy ta odvětví, kde se na základě předchozích studií dá očekávat největší dopad liberalizace zemědělského obchodu s Mercosurem na národní i evropské úrovni. Podrobný rozbor rozhovorů je uveden v příloze č. 3.

Souhrn obav, rizik a příležitosti které považují oslovené podnikatelské subjekty nebo nevládní organizace v souvislosti s Dohodou za významné

Rizika a obavy:

- Obecně - Intenzita negativního vnímání Dohody se u subjektů lišila dle míry vnímaných rizik.
- Nedůvěra z účinné kontroly plnění požadovaných standardů EU pro Mercosur ujednaných v Dohodě, přičemž kontrola je zcela zásadním prvkem úspěšného fungování Dohody.
- Korupce jako jedna z překážek dostatečného dodržování veterinárních a fytosanitárních standardů. Zmíněna např. Brazílie, kde je velmi běžná na všech úrovních.
- V oblasti veterinárních standardů u potravinových zvířat riziko jiného přístupu Mercosuru k očkování či užívání antibiotik čtvrté generace, které jsou těžko v masě zjištělné.
- Problematika kontrol v oblasti dodržování standardů “animal welfare” v chovu či v oblasti porážek zvířat.
- V odvětví hovězího masa ve vztahu k možné zvýšené konkurenci na trhu EU. Obavy, že v důsledku růstu dovozů masa z Mercosur do EU může nastat v členských zemích nižší zájem o dovoz zvířat i masa z ČR.
- V oblasti prodeje potravin nabízených obchodními řetězci v ČR dovezených z Mercosur prostřednictvím jiných zemí EU. NNO poukazují na vlastnickou strukturu českého maloobchodu, kde dominují zahraniční řetězce (Schwarz Gruppe, TESCO, Ahold), což by se mohlo projevit tak, že dovozené potraviny z Mercosur, např. do Německa a Nizozemska, by se mohly ocitnout v tržní síti jimi vlastněnými řetězci v ČR.
- Problematika dotací do agrárního sektoru Mercosur. SMA uvedl, že v přepočtu na AWU jsou dotace do zemědělství v Brazílii vyšší než v EU, a že tato země jej již delší dobu odvětví masivně subvencuje.

²¹ Zdráhal I., Hrabálek M., Bečvářová V., *Dopad FTA EU – Mercosur na české zemědělství a potravinářství*, Mendelova univerzita, Fakulta regionálního rozvoje, Brno, červen 2020

- Problémy související s ochranou životního prostředí v Mercosur. Nejčastěji zmiňovaným bylo odlesňování v Brazílii ve prospěch získání nových ploch zemědělské půdy (pro chov skotu, pěstování sóji aj.) a dále nárůst uhlíkové stopy, k níž může dojít vlivem navýšených kvót na dovoz produktů do EU.
- Odlišný přístup Mercosur v oblasti užívání pesticidů, které je dosud v extenzivnější míře aplikovány než v EU. Kromě toho jsou v bloku schvalovány a využívány pesticidy a insekticidy, které již v EU nejsou povoleny.
- V oblasti odvětví vína v podstatě žádná zásadní rizika nejsou Vinařským svazem vnímána a prostřednictvím COPA/COGECA přenechává Svaz iniciativu velkým vinařským producentům zemím EU, tj. partnerským organizacím Francie, Itálie či Španělska, které mají hlavní zájem ochraňovat evropský trh v oblasti vína.
- Poměrně silným faktorem, který ovlivňuje přístup evropským subjektům k trhům Mercosuru, je vlastnická struktura. U subjektů, které jsou součástí nadnárodních koncernů, hrají v budování exportních strategií důležitou roli mateřské společnosti. Může se tak stát, že vstupu na tyto trhy brání fakt, že už je v nich etablována jiná společnost z koncernu.
- Negativní zkušenosti některých podnikatelských subjektů, které se na trhy snažily vstoupit v minulosti, kvůli administrativní náročnosti, neboť export do těchto zemí podléhá zdoluhavým byrokratickým procedurám.
- Velká vzdálenost trhů pro již obchodující subjekty (např. některé pivovary) nepřináší pouze vyšší náklady z hlediska realizace obchodu, ale znamená i překážky ke kvalitnímu obhospodařování těchto trhů. Takto vzdálené trhy nejsou pod přímým dohledem těchto subjektů, čímž trpí znalost daného trhu a schopnost bezprostředně reagovat na aktuální tržní situace.

Příležitosti

- Dle vyjádření respondentů –představitelů NNO jsou příležitosti, které by liberalizace obchodu mohla přinést českému zemědělství poměrně malé a koncentrují se pouze v několika specifických oblastech. Dohodu vnímají nevládní organizace jako hlavní příležitost především pro tuzemské odvětví průmyslu.
- Uznání chráněného zeměpisného označení označily např. pivovary a Chmelařské družstvo jednoznačně příležitostí a konkurenční výhodou (pivo, chmel).
- Sektor pivovarnictví a chmele mají dle Agrární komory a Potravinářská komory možnost využít dohody pro rozšíření prodeje na trh Mercosur. Pivovarnictví má podle obou NNO v českém prostředí dlouhodobou tradici a některé pivovary, kromě Pilsner Urquell, jsou na brazilském trhu již nyní přítomny (např. Bernard, Primátor či Czechvar - mezinárodní značka Budějovického Budvaru). Kromě toho v Brazílii roste počet minipivovarů, což by mohlo zvýšit příležitost pro české výrobce techniky pro malé pivovary.
- Českobudějovický Budvar vnímá Dohodu mezi EU a Mercosur jako pozitivní, neboť by měla usnadnit obchod s členskými zeměmi Mercosur. Podnik by se měl na trzích Mercosur stát

konkurenceschopnějším, a to zejména díky odstranění vysokých cel. Pro tento pivovar je těžké konkurovat lokálním pivům nebo známým světovým výrobcům, které své pivo vyrábí licenčně, a tudíž jim odpadají náklady na vysoká dovozní cla. Jako další velkou příležitost, vyplývající z Dohody, bylo označeno zjednodušení a zkrácení celních procedur, což umožní jeho rychlejší transport ke spotřebiteli a posílí i příležitost pro propagaci a komunikaci značky. Velkým ulehčením obchodu s Mercosur by přinesla i harmonizace mezinárodních standardů. V současné době je třeba připravit řadu speciálních dokumentů a certifikátů, které dané země vyžaduje, což znamená vyšší náklady, a tím nižší efektivitu při realizaci.

- Chmelařské družstvo Žatec dlouhodobě rozvíjí s regionem Latinské Ameriky obchodní vztahy, spolupráce je stabilní a má v regionu i dlouhodobé partnery. Tato stávající situace je výsledkem dlouhodobé prezentační a edukativní praxe (především v Brazílii), na které se podílí i sama ČR prostřednictvím svých zastupitelských úřadů. Díky tomu se podařilo vytvořit z chráněného označení „český chmel“ značku, která má na trzích Mercosur (především v Brazílii) velmi dobrý zvuk, což napomáhá exportům.
- Jako jeden z produktů, který má exportní potenciál uplatnit se na trzích Mercosur, je zmiňováno víno. Vinařský svaz ČR však v otevření trhu žádný zásadní potenciál nevidí, jelikož vývozy moravských a českých vín do tohoto regionu jsou v současnosti minimální a trhy Mercosuru jsou z velké míry saturovány domácí produkcí (Argentina, Uruguay), nebo dovozy ze zemí EU (Brazílie).
- Většina oslovených podnikatelských subjektů v liberalizaci větší příležitost nevidí, neboť trhy Mercosuru jsou mimo jejich obchodní zájem a nemají/nechystají strategii, jak snadnějšího přístupu na tyto trhy využít.
- Dohoda přináší lepší podmínky uplatnění produktů (piva, chmele) v rámci uznání chráněného zeměpisného označení, které je pro výrobce piva jednoznačně příležitostí.

9 Závěr

EU je prvním velkým partnerem, který s Mercosurem dojednal obchodní dohodu, což znamenalo významný průlom v obchodní politice Unie. K podepsání Dohody došlo v červnu 2019. Odhadovalo se, že ratifikační proces může být ukončen do konce roku 2020. Dohoda však má své odpůrce i příznivce. Proti dohodě však hlasovalo několik vnitrostátních parlamentů a rovněž Evropský parlament v říjnu 2020 uvedl, že nepodpoří Dohodu s Mercosurem v její současné podobě. V celé EU bylo vzneseno mnoho obav a připomínek ze strany politik i nevládních sdružení, týkajících se negativních dopadů Dohody na životní prostředí. To bezpochyby zpomalí ze strany EU celý proces ratifikace Dohody.

Na základě Dohody se obě strany domluvily na liberalizaci cel pro obchodované zboží a stanovily i další pravidla vzájemného obchodu. V rámci trhu se zemědělsko-potravinářským zbožím budou u vývozu produktů z EU postupně odstraňována cla u 93 % položek, naproti tomu EU liberalizuje cla u 82 % dovážených položek. Zbývající dovoz podléhá závazkům částečné liberalizace, včetně celních

kvót pro zemědělské produkty, které jsou z hlediska trhu EU považovány za citlivé (např. hovězí a drůbeží maso, cukr, med a další). Významným přínosem Dohody pro EU je uvolnění obchodu s vínem a lihovinami, jehož pravidla jsou uvedena v Příloze o víně Dohody a týkají se zejména vzájemného uznávání a povolování dovážených vinařských produktů vyrobených v souladu s příslušnými vinařskými postupy a předpisy v EU a v Mercosuru, ale i ochrany a uznání zeměpisných značení vína.

Významný přínos Dohody pro obchod mezi oběma bloky je v dosažení kapitoly SPS, na jejímž základě dojde ke zjednodušení dovozních a schvalovacích procedur a uznání certifikací. Dohoda zahrnuje v kapitole SPS princip „single entity“ v rámci kterého jsou stanoveny stejné požadavky pro všechny unijní země. Zároveň je v ní obsaženo i pravidlo regionalizace a systém pre-listingu, který by měl urychlit a zjednodušit procesy pro evropské vývozce.

Agrární zahraniční obchod EU se skupinou zemí Mercosur vykazuje, na rozdíl od celkového ZO, dlouhodobě pasivní bilanci, jejíž hodnota v průměru let 2015--2019 dosáhla -15,3 mld. € ročně a stupeň krytí dovozu vývozem představoval 13,7 %. Také agrární zahraniční obchod České republiky vykazoval v období 2014-2019, na rozdíl od celkového ZO, pasivní bilanci, která dosahovala v průměru -3,3 mld. Kč ročně. Dovoz byl realizován především v mase, sóji, tabáku, ovoci a ořechách, v kávě, čaji, koření a v přípravcích z koryšů a ryb. Ze čtyřech zemí Mercosuru dodávajících zemědělské a potravinářské zboží na český trh vykazovala za uvedené období nejvyšší hodnotu prodané produkce Brazílie s podílem na celkovém dovozu zemí Mercosur v průměru 74,1 %. Ve vývozu ČR do Mercosur dominovaly za období 2014-2019 mlýnské výrobky, slad, škrob, nápoje, lihové tekutiny, cukrovinky, tabák a tabákové výrobky a odpady v potravinářském průmyslu.

Pro posouzení možných dopadů Dohody do trhu českých agrárních komodit, u kterých v rámci Dohody dojde k liberalizaci cel ze strany EU, a které jsou považovány za citlivé, bylo využito informací o dopadech ze dvou studií (SIA a Analýzy zpracované Greens/EFSA) a dále ze znalostí ÚZEI agrárního trhu ČR, EU a třetích zemí. Vzhledem k tomu, že trh komodit v ČR je silně ovlivněn z hlediska vývoje cen i agrárního obchodu trhem celé EU, bylo pro posuzování dopadů Dohody přihlédnuto právě k možnému dopadu do citlivých komodit Unie.

V případě trhu citlivých rostlinných a živočišných komodit, u kterých by v důsledku Dohody došlo k liberalizaci cel ze strany EU, se neočekává významný dopad do trhu Unie ani do trhu ČR. Stanovené kvóty v Dohodě pro vybrané citlivé komodity (hovězí maso, vepřové maso, drůbeží maso, cukr, med), jsou v rámci celé EU velmi nízké, zpravidla nedosahují ani 2 % celkové unijní spotřeby dané komodity. Za nejcitlivější odvětví z hlediska Dohody FTA je považováno v EU a rovněž v ČR odvětví hovězího masa. Je však nepravděpodobné, že nové kvóty povedou k vyššímu dovozu hovězího masa do EU nebo budou mít zásadní vliv na vývoj jeho cen. Při nabytí platnosti Dohody, lze odhadovat, že by se mohl v rámci kvóty dovoz hovězího masa ze zemí Mercosur do ČR velmi mírně zvýšit. To by ale nemělo mít zásadní dopad do tuzemského vývoje produkce ani cen hovězího masa, neboť podíl dovezeného masa z Mercosur do ČR bude patrně v souhrnu stále velmi nízký a bude i nadále směřovat především do gastronomie (restaurace). Odvětví chovu skotu v ČR by se tedy změna celních preferencí

uplatněných v rámci Dohody FTA neměla příliš dotknout. Neměl být v souvislosti s Dohodou ani ohrožen export živého skotu z ČR do ostatních zemí Unie, event. do třetích zemí. Nedá se totiž očekávat, že by z důvodů navýšení unijní kvóty pro dovoz hovězího masa z Mercosur, klesl zájem tradičních odběratelů zemí EU (např. Rakouska, Španělska, Itálie aj.), nebo třetích zemí (Turecka) o český živý skot.

U drůbežího masa představuje dodatečná kvóta Dohody FTA asi 1,2 % aktuální spotřeby drůbežího masa v EU. Stávající a nová kvóta je v souhrnu o 50 % vyšší, než je nynější export Mercosuru do EU. To může posílit dovoz drůbežího masa z Mercosur na trhy EU. Nové kvóty však představují pouze 1,2 % spotřeby unijní drůbežího masa, která neustále roste, takže s největší pravděpodobností nebudou mít žádný dopad na snižování spotřebitelských cen. Postavení ČR na trhu v odvětví drůbežího masa je takové, že event. zvýšení podílu dovozu (především z Brazílie) na tuzemské spotřebě pravděpodobně nedosáhne ani výše zmíněného procenta. V důsledku substitucí na trzích EU se může tento podíl dokonce i nadále snižovat, neboť Polsko v dodávkách drůbežího masa na český trh zcela dominuje a má v důsledku konkurenčně nízkých cen velkou vyjednávací sílu.

Pokud bude platit v rámci Dohody FTA nulové clo pro dovoz medu z Mercosuru, dá se očekávat, že kvóta 40 tis. t bude ze strany členských zemí velmi rychle naplněna, neboť cenově bude tento med konkurovat dosavadním nejvýznamnějším dodavatelům (Ukrajíně a Číně). Vzhledem k tomu, že objem kvóty je pro celou EU v rámci celkového ročního objemu dovozu poměrně nízký, nepředpokládá se, že by výrazně ovlivnil ceny medu v EU.

Z pohledu ČR je možné očekávat snahu českých dovozců navýšit v rámci kvóty nákupy medu z Uruguaye nebo Argentiny, čímž by se mohla mírně zhoršit pozice českých producentů při nabídce medu do tuzemské obchodní sítě. Zároveň je možné, že vlivem dovozu levnějšího medu z Mercosur do EU by mohla oslabit poptávka hlavních odběratelů (např. Německa, Francie) po dražším českém medu.

Kvóty v Dohodě pro dovoz etanolu do EU z Mercosur jsou v porovnání se současným obchodem velmi vysoké. Svým objemem představují téměř polovinu celkového vývozu Mercosur na globální trh. Očekává se, že hlavní odběratelé ethanolu, evropský bioplastový a biochemický průmysl budou v budoucnu zvyšovat výrobu, a tím dojde k nárůstu poptávky a dovozu etanolu z Mercosuru. To by mohlo znamenat jeho nižší ceny v EU, zvýšenou produkci v Brazílii, a také určitou orientaci brazilského vývozu více na trhy EU na úkor exportu především do USA.

V ČR se v posledních šesti letech vyráběl bioetanol zejména z cukrové řepy a z kukuřice na zrno (podíl plochy 15 %, resp. 22 %). Pokud by se v rámci naplňování kvót Dohody snížily výrazněji ceny bioetanolu v EU, znamenalo by to pro ČR, že se výroba bude více orientovat na surovinu té komodity, jejíž náklady při výrobě etanolu budou nižší. Tomu by mělo následně odpovídat snížení pěstebních ploch dané plodiny ve prospěch té konkurenceschopnější.

V této analýze byly stanoveny také potencionální rizika vyplývající z Dohody a vytipovány i možné příležitosti v oblasti agrobiznisu, ze kterých mohou na základě Dohody čeští prvovýrobci i zpracovatelé profitovat. Lze vycházet z toho, že pro citlivé komodity, kde EU liberalizovala cla, jsou kvóty z pohledu

celého trhu Unie velmi nízké a v některých případech naprosto zanedbatelné (např. vepřové maso). Z toho důvodu lze očekávat, že i rizika v oblasti tlaku na ceny komodit nebo na snížení výroby budou v ČR minimální. Za jedno z rizik a významnou překážku obchodu pro české vývozce lze považovat např. nákladnou a zdlouhavou přepravu do zemí Mercosur, která snižuje efekt zisku z obchodní transakce. Je to dáno tím, že český agrární trh má poměrně malý rozměr a také i obchod probíhá v relativně malých objemech. To může být i překážkou, pokud by se poptávka po nějakém exportovaném českém produktu v rámci zemí Mercosur výrazně zvýšila, neboť by jí mohlo být v některých případech obtížné z tuzemských zdrojů pokrýt. Také silná konkurence v rámci trhu EU může způsobit, že u některých komodit bude pro ČR obtížné se na trhu Mercosur prosadit (sýry aj.), takže export bude realizován v rámci preferenčních kvót spíše některou z producentů významných členských zemí.

Ke komoditám, u kterých by čeští producenti a exportéři mohli z Dohody v rámci liberalizace cel ze strany Mercosur těžit, náleží především chmel, slad, pivo, alkoholické nápoje a cukrovinky. Zejména pivo a chmel mohou navíc konkurenčně profitovat z výhody přiznaného chráněného zeměpisného označení (GI). V rámci uvedených produktů většinou již obchod mezi ČR a Mercosurem probíhá a snížení TRQ by mohlo přinést vyšší příjmy z realizovaného obchodu a mohlo přispět k jeho zintenzivnění. Také zde je však nutno počítat, alespoň v nejbližších letech, s postupným mírným navyšováním českého vývozu, protože obchodované objemy byly dosud zanedbatelné.

V rámci Dohody dojde ke snížení nebo úplnému odstranění cel u vybraných nekompetitivních produktů (např. ryby, koryši, ovoce a zeleniny). Liberalizací cel by se mohl teoreticky zvýšit objem tohoto obchodovaného zemědělského zboží z bloku Mercosur do ČR, a zároveň by mohla snížit jeho cena pro české zpracovatele i spotřebitele.

Na základě rozhovorů s vybranými subjekty českého zemědělství, bylo zjišťováno, jaká rizika a přínosy plynoucí z Dohody očekávají. Většina dotazovaných projevila obavy, zda kontroly ze strany EU v oblasti dodržování standardů (Např. welfare, pesticidů, antibiotik aj.) dovážených potravin produkovaných v Mercosur budou dostatečné a účinné. Další obavy se týkaly zhoršování životního prostředí, zejména odlesňování v Amazonii, které se v rámci Dohody podle dotazovaných může ještě zvýšit. Z příležitostí byl zmiňován např. fakt, že Dohoda přináší lepší podmínky uplatnění produktů (piva, chmele) na trhu Mercosur v rámci uznání chráněného zeměpisného označení.

10 Přílohy

Příloha 1 Přehled dovozu a vývozu agrárního zboží jednotlivých zemí Mercosur a EU

Tab.P1.1 Vymezení jednotlivých kategorií zbožíové struktury (SITC, 3 místný kód)

Kód zboží	Název	Kód zboží	Název
001	Zvířata živá (dobytek, drůbež, ovce, kozy, koně ap.)	057	Ovoce a ořechy (ne olejnaté) čerstvé, sušené
011	Maso hovězí čerstvé, chlazené nebo zmrazené	058	Ovoce konzervované a výrobky ovocné (ne šťávy)
012	Maso ostatní (ne hovězí) a vnitřnosti požitelné	059	Šťávy ovocné (vč. vinného moštu), zeleninové nekvašené
016	Maso, vnitřnosti poživ. solené, uzené ap., pokrmy z masa	061	Cukr, melasa a med
017	Maso a vnitřnosti připravené nebo konzervované jn.	062	Cukrovinky
022	Mléko, smetana a mléčné výrobky (ne máslo a sýry)	071	Káva a náhražky kávové
023	Máslo a ostatní tuky a oleje odvozené z mléka	072	Kakao
024	Sýry a tvaroh	073	Čokoláda a ostatní potravinářské přípravky obsahující kakao, j. n.
025	Vejce a žloutky čerstvé, sušené aj. konzerv., bílek vaječný	074	Čaj pravý a cesmínový (maté)
034	Ryby čerstvé (živé, zabité), chlazené nebo zmrazené	075	Koření
035	Ryby sušené, solené nebo v nálevu; ryby uzené	081	Krmiva pro zvířata (kromě nemletých obilnin)
036	Korýši, měkkýši aj. vodní bezobratlí čerství ap., sušení aj.	091	Margarin a pokrmové tuky
037	Ryby, korýši, měkkýši ap. upravení nebo konzervovaní jn.	098	Výrobky, přípravky jedlé jn. (omáčky, kečup, ocet ap.)
041	Pšenice (vč. špaldy) a sourež nemleté	111	Nápoje nealkoholické jn.
042	Rýže	112	Nápoje alkoholické
043	Ječmen nemletý	121	Tabák nezpracovaný, odpad tabákový
044	Kukuřice (ne sladká) nemletá	122	Tabák zpracovaný, obsahující i náhražky tabákové
045	Obilniny nemleté (ne pšenice, ječmen, rýže, kukuřice)	222	Podzemnice, soja, semena baviníku, slunečnice, sezamu, řepky, hořčice
046	Mouka pšeničná, mouka ze sourži	223	Kopra, palmové ořechy a jádra, semeno lnu, skočce ap.
047	Obilniny ostatní meté (ne mouka pšeničná a ze sourži)	411	Oleje a tuky živočišné
048	Výrobky z obilnin, z mouky, ze škrobu z ovoce a zeleniny	421	Tuky, oleje nevysychavé rostlinné "vláčné" surové ap.
054	Zelenina čerstvá, chlazená, zmrazená ap., kořeny, hlízy aj.	422	Tuky, oleje nevysychavé rostlin. surové (ne "vláčné")
056	Zelenina, kořeny a hlízy upravené, konzervované jn.	431	Tuky, oleje rostlinné a živočišné zušlechťené, vosky

Tab. P1.2 Agrární obchod mezi Brazílií a EU28 (2014-2018; SITC 3 místný kód)

SITC	export do EU 28 (2014-2018; miliony USD)					SITC	import z EU28 (2014-2018; miliony USD)				
	2014	2015	2016	2017	2018		2014	2015	2016	2017	2018
001	0	0	0	0	0	001	6	6	8	3	3
011	594	515	488	472	479	011	0	0	0	0	0
012	426	203	170	162	277	012	0	0	0	0	0
016	561	437	396	317	237	016	15	11	12	15	16
017	863	737	737	665	453	017	4	4	3	4	4
022	2	0	0	0	0	022	10	6	6	9	9
023	1	0	0	0	0	023	3	3	3	5	6
024	0	0	0	0	0	024	30	21	17	24	26
025	1	0	0	0	0	025	4	3	2	3	4
034	16	22	22	21	2	034	74	53	51	67	68
035	0	0	0	0	0	035	39	22	18	20	18
036	5	7	15	0	0	036	3	2	1	4	5
037	0	0	0	5	0	037	7	6	4	7	7
041	0	0	0	0	0	041	0	0	0	2	2
042	9	6	6	2	7	042	4	5	6	7	6
043	0	0	0	0	0	043	8	2	12	0	3
044	115	230	179	754	659	044	0	0	0	0	0
045	0	0	0	0	0	045	0	0	0	0	0
046	0	0	0	0	0	046	2	2	3	4	4
047	0	0	0	0	0	047	0	0	0	0	0
048	4	3	4	4	5	048	166	140	114	122	134
054	7	7	6	9	9	054	64	113	112	82	70
056	1	1	2	2	3	056	218	156	171	184	176
057	580	571	557	623	599	057	176	128	175	175	144
058	17	16	24	41	41	058	15	11	8	13	16
059	1 292	1 285	1 278	1 302	1 339	059	3	2	2	1	2
061	219	184	289	275	154	061	12	11	12	12	17
062	5	4	4	4	3	062	10	13	8	9	9
071	3 473	3 004	2 693	2 522	2 387	071	31	44	22	28	27
072	10	36	38	30	22	072	14	11	10	9	17
073	1	1	1	0	1	073	50	61	36	48	58
074	5	4	5	5	5	074	4	4	4	4	5
075	135	160	141	133	83	075	3	3	3	4	4
081	4 606	3 389	2 966	2 737	3 497	081	104	94	93	126	135
091	0	0	0	0	0	091	7	4	4	6	7
098	54	42	41	41	54	098	179	170	141	149	176
111	1	0	0	0	1	111	56	36	35	47	53
112	17	10	9	10	10	112	316	274	207	280	284
121	939	835	782	792	743	121	2	0	1	1	1
122	22	5	6	9	10	122	1	4	17	15	20
222	3 174	2 214	2 017	2 019	2 072	222	2	2	2	2	1
223	1	1	0	2	1	223	4	4	5	6	6
411	0	0	0	2	0	411	5	3	3	1	1
421	33	30	31	40	28	421	314	248	246	286	367
422	59	69	28	21	11	422	5	5	7	10	9
431	57	52	42	41	33	431	8	7	6	25	22
Celkem	17 307	14 082	12 975	13 063	13 226	Celkem	1 978	1 695	1 591	1 817	1 941

Pramen: Zpracováno na základě dat UNCTAD

Tab. P1.3 Bilance agrárního obchodu mezi Brazílií a EU 28 (2014-2018; SITC 3 místný kód)

SITC	bilance (2014-2018; miliony USD)					SITC	TBI (2014-2018; index)				
	2014	2015	2016	2017	2018		2014	2015	2016	2017	2018
001	-5	-6	-8	-3	-3	001	-0,853	-0,930	-0,971	-0,968	-0,916
011	594	515	488	472	479	011	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
012	426	203	170	162	277	012	0,998	0,998	0,998	0,998	0,998
016	546	427	384	302	221	016	0,948	0,952	0,941	0,910	0,874
017	859	733	734	661	449	017	0,990	0,990	0,991	0,988	0,982
022	-8	-6	-6	-9	-9	022	-0,657	-0,998	-0,942	-0,984	-0,969
023	-2	-3	-3	-5	-6	023	-0,640	-1,000	-1,000	-1,000	-0,995
024	-30	-21	-17	-24	-26	024	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-0,994
025	-3	-3	-2	-2	-4	025	-0,474	-0,837	-0,851	-0,837	-0,798
034	-57	-31	-29	-46	-67	034	-0,641	-0,406	-0,398	-0,529	-0,949
035	-39	-22	-18	-20	-18	035	-1,000	-1,000	-1,000	-0,999	-1,000
036	2	5	14	-4	-4	036	0,281	0,536	0,871	-0,913	-0,985
037	-7	-6	-4	-1	-7	037	-0,984	-1,000	-0,972	-0,126	-0,993
041	0	0	0	-2	-2	041	1,000	0,782	-0,986	-0,999	-1,000
042	4	1	1	-5	1	042	0,350	0,096	0,069	-0,627	0,062
043	-8	-2	-12	0	-3	043	-1,000	-1,000	-1,000	0,000	-1,000
044	115	230	179	754	659	044	0,999	1,000	1,000	1,000	1,000
045	0	0	0	0	0	045	0,762	-0,606	-0,893	-0,990	-0,910
046	-2	-2	-3	-4	-4	046	-0,918	-0,946	-0,955	-0,978	-0,942
047	0	0	0	0	0	047	-0,255	-0,655	-0,431	-0,580	-0,611
048	-161	-137	-111	-118	-129	048	-0,952	-0,952	-0,938	-0,931	-0,934
054	-57	-107	-106	-73	-61	054	-0,805	-0,887	-0,892	-0,800	-0,774
056	-217	-155	-170	-181	-173	056	-0,988	-0,986	-0,982	-0,974	-0,963
057	404	443	382	448	454	057	0,534	0,633	0,523	0,561	0,611
058	1	5	16	28	26	058	0,040	0,200	0,520	0,511	0,453
059	1 289	1 283	1 277	1 301	1 337	059	0,996	0,997	0,998	0,998	0,998
061	207	173	277	262	137	061	0,893	0,888	0,923	0,913	0,803
062	-5	-9	-5	-5	-6	062	-0,343	-0,536	-0,404	-0,363	-0,499
071	3 442	2 960	2 671	2 494	2 361	071	0,982	0,971	0,984	0,978	0,978
072	-3	26	27	22	5	072	-0,147	0,548	0,569	0,556	0,140
073	-49	-60	-35	-47	-57	073	-0,956	-0,978	-0,945	-0,981	-0,983
074	1	0	0	0	0	074	0,088	0,059	0,044	0,028	0,001
075	131	157	138	128	79	075	0,952	0,963	0,960	0,936	0,902
081	4 502	3 295	2 873	2 611	3 363	081	0,956	0,946	0,939	0,912	0,926
091	-7	-4	-4	-6	-7	091	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-0,999
098	-125	-128	-100	-108	-122	098	-0,535	-0,600	-0,553	-0,566	-0,529
111	-55	-36	-35	-46	-53	111	-0,971	-0,986	-0,987	-0,991	-0,976
112	-298	-264	-198	-270	-274	112	-0,896	-0,930	-0,915	-0,932	-0,932
121	937	835	781	791	742	121	0,996	1,000	0,999	0,998	0,999
122	21	1	-12	-6	-10	122	0,923	0,094	-0,505	-0,246	-0,334
222	3 172	2 212	2 015	2 018	2 071	222	0,999	0,998	0,998	0,998	0,999
223	-4	-3	-4	-5	-5	223	-0,724	-0,766	-0,825	-0,600	-0,828
411	-5	-3	-3	1	-1	411	-0,993	-1,000	-1,000	0,405	-0,981
421	-282	-218	-215	-246	-339	421	-0,812	-0,787	-0,778	-0,753	-0,859
422	54	64	21	11	2	422	0,838	0,867	0,594	0,370	0,103
431	49	45	35	16	11	431	0,751	0,760	0,734	0,247	0,198
Celkem	15 329	12 387	11 384	11 246	11 285	Celkem	0,795	0,785	0,782	0,756	0,744

Pramen: Zpracováno na základě dat UNCTAD

Tab. P1.4 Agrární obchod mezi Argentinou a EU28 (2014-2018; SITC 3 místný kód)

SITC	export do EU 28 (2014-2018; miliony USD)					SITC	import z EU 28 (2014-2018; miliony USD)				
	2014	2015	2016	2017	2018		2014	2015	2016	2017	2018
001	5	5	8	7	8	001	1	1	3	1	1
011	472	375	432	464	498	011	0	0	0	0	0
012	69	59	59	61	69	012	1	4	5	6	3
016	2	0	0	0	0	016	2	2	4	7	6
017	12	11	8	5	0	017	1	1	1	1	1
022	0	0	0	0	0	022	6	1	1	1	1
023	0	0	0	0	0	023	0	0	0	0	0
024	0	0	0	0	0	024	1	1	1	2	2
025	4	4	2	3	0	025	0	0	0	0	0
034	123	107	119	89	91	034	0	0	0	0	0
035	8	7	11	5	7	035	0	0	0	0	0
036	571	483	593	646	652	036	3	3	6	7	6
037	0	1	0	0	0	037	1	1	0	1	1
041	0	24	30	4	2	041	0	0	0	0	0
042	4	3	2	3	7	042	0	0	0	0	0
043	0	0	0	0	0	043	0	0	0	0	0
044	94	88	81	64	70	044	0	0	0	0	0
045	1	2	1	0	0	045	0	0	0	0	0
046	0	0	0	0	0	046	0	0	0	0	0
047	0	0	0	0	0	047	0	0	0	0	0
048	2	2	2	2	2	048	4	3	5	9	11
054	123	106	118	132	133	054	1	2	3	7	8
056	3	3	2	2	11	056	7	8	10	20	21
057	355	300	418	327	353	057	6	5	11	14	11
058	227	275	302	373	293	058	3	1	2	3	5
059	53	106	96	81	111	059	0	0	0	0	0
061	36	40	98	104	66	061	5	6	3	5	10
062	0	0	0	0	0	062	1	1	1	2	2
071	0	0	0	0	0	071	8	10	10	9	10
072	0	0	0	0	0	072	6	6	5	7	5
073	3	2	2	2	0	073	10	9	8	8	9
074	18	12	12	12	15	074	0	0	0	0	0
075	1	0	0	0	0	075	5	8	11	6	3
081	4 008	3 672	3 477	3 342	3 098	081	7	8	8	11	10
091	0	0	0	0	0	091	4	5	2	1	2
098	2	1	1	1	0	098	56	53	57	61	59
111	0	0	0	0	0	111	9	6	4	6	7
112	209	215	219	222	231	112	28	26	35	47	57
121	73	55	136	120	88	121	0	1	0	0	0
122	0	0	0	0	0	122	2	2	2	3	3
222	230	213	310	192	126	222	0	0	1	0	0
223	4	6	6	7	6	223	0	0	0	0	0
411	1	3	1	8	5	411	0	0	1	3	2
421	110	154	72	109	24	421	1	2	3	3	7
422	9	5	5	4	0	422	1	2	2	2	2
431	43	30	52	77	62	431	2	3	3	4	3
Celkem	6 877	6 369	6 675	6 468	6 030	Celkem	184	179	211	262	271

Pramen: Zpracováno na základě dat UNCTAD

Tab. P1.5 Bilance agrárního obchodu mezi Argentinou a EU 28 (2014-2018; SITC 3 místný kód)

SITC	balance (2014-2018; miliony USD)					SITC	TBI (2014-2018; index)				
	2014	2015	2016	2017	2018		2014	2015	2016	2017	2018
001	4	4	4	5	7	001	0,646	0,755	0,422	0,656	0,730
011	472	375	432	464	498	011	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
012	69	55	54	55	66	012	0,977	0,887	0,843	0,811	0,905
016	-1	-2	-4	-7	-6	016	-0,186	-0,966	-1,000	-0,962	-1,000
017	11	11	7	4	-1	017	0,838	0,913	0,816	0,748	-1,000
022	-6	-1	-1	-1	-1	022	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000
023	0	0	0	0	0	023	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000
024	-1	-1	-1	-2	-2	024	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000
025	4	4	2	3	0	025	1,000	1,000	1,000	1,000	nd.
034	122	107	119	89	91	034	0,994	0,994	0,997	0,995	0,994
035	8	7	11	5	7	035	0,991	0,956	0,996	0,971	0,972
036	568	480	587	639	645	036	0,991	0,989	0,982	0,979	0,980
037	-1	0	0	-1	-1	037	-0,442	-0,166	-0,737	-0,582	-1,000
041	0	24	30	4	2	041	0,699	0,998	0,999	0,995	0,982
042	3	3	2	3	7	042	0,927	0,928	0,791	0,885	0,928
043	0	0	0	0	0	043	0,467	-1,000	0,393	0,000	-1,000
044	94	87	81	64	69	044	0,994	0,994	0,999	1,000	0,999
045	1	2	1	0	0	045	0,964	0,988	0,979	0,934	-1,000
046	0	0	0	0	0	046	-1,000	0,120	-0,822	-0,037	-1,000
047	0	0	0	0	0	047	0,576	0,870	-1,000	-1,000	-1,000
048	-2	-1	-4	-7	-10	048	-0,287	-0,227	-0,505	-0,594	-0,752
054	122	105	115	125	125	054	0,978	0,966	0,945	0,899	0,882
056	-4	-6	-9	-18	-10	056	-0,368	-0,534	-0,739	-0,830	-0,308
057	349	294	407	314	342	057	0,968	0,966	0,948	0,921	0,939
058	223	274	300	370	288	058	0,973	0,989	0,987	0,985	0,969
059	53	106	96	80	111	059	0,996	0,998	0,999	0,998	0,998
061	31	34	95	98	56	061	0,760	0,752	0,946	0,903	0,732
062	0	0	-1	-2	-2	062	-0,282	-0,269	-0,759	-0,790	-0,818
071	-8	-10	-10	-9	-10	071	-0,999	-1,000	-0,998	-0,999	-1,000
072	-6	-6	-5	-7	-5	072	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000
073	-7	-6	-6	-6	-9	073	-0,575	-0,570	-0,619	-0,552	-0,949
074	17	12	12	11	15	074	0,952	0,940	0,940	0,929	0,938
075	-5	-7	-11	-6	-3	075	-0,829	-0,928	-0,933	-0,909	-0,838
081	4 002	3 664	3 469	3 331	3 088	081	0,997	0,996	0,995	0,993	0,994
091	-4	-5	-2	-1	-2	091	-1,000	-1,000	-1,000	-0,997	-1,000
098	-54	-52	-57	-60	-59	098	-0,944	-0,963	-0,977	-0,964	-0,990
111	-9	-6	-4	-6	-7	111	-0,995	-0,997	-0,997	-0,991	-1,000
112	181	189	185	174	174	112	0,763	0,784	0,728	0,648	0,604
121	72	54	136	120	88	121	0,994	0,970	1,000	1,000	1,000
122	-1	-2	-2	-3	-3	122	-0,629	-0,786	-0,815	-0,899	-1,000
222	230	213	309	192	126	222	0,999	0,999	0,994	0,997	0,997
223	4	6	6	7	6	223	1,000	0,982	0,996	0,990	0,995
411	1	2	0	5	3	411	0,539	0,821	0,004	0,467	0,473
421	109	152	69	106	17	421	0,975	0,974	0,921	0,941	0,563
422	8	4	3	1	-1	422	0,720	0,544	0,429	0,249	-0,595
431	41	27	48	72	59	431	0,909	0,822	0,879	0,892	0,917
Celkem	6 693	6 189	6 464	6 206	5 759	Celkem	0,948	0,945	0,939	0,922	0,914

Pramen: Zpracováno na základě dat UNCTAD

Tab. P1.6 Agrární obchod mezi Paraguayí a EU28 (2014-2018; SITC 3 místný kód)

SITC	export do EU 28 (2014-2018; miliony USD)					SITC	import z EU 28 (2014-2018; miliony USD)				
	2014	2015	2016	2017	2018		2014	2015	2016	2017	2018
001	0	0	0	0	0	001	0	0	0	0	0
011	0	18	47	54	35	011	0	0	0	0	0
012	0	0	0	0	0	012	0	0	0	0	0
016	0	0	0	0	0	016	0	0	0	0	0
017	0	0	0	0	0	017	0	0	0	0	0
022	0	0	0	0	0	022	0	0	0	0	0
023	0	0	0	0	0	023	0	0	0	0	0
024	0	0	0	0	0	024	0	0	0	0	0
025	0	0	0	0	0	025	0	0	0	0	0
034	0	0	0	0	0	034	0	0	0	0	0
035	0	0	0	0	0	035	0	0	0	0	0
036	0	0	0	0	0	036	0	0	0	0	1
037	0	0	0	0	0	037	0	0	0	0	0
041	0	0	0	0	0	041	0	0	0	0	0
042	2	6	6	3	15	042	0	0	0	0	0
043	0	0	0	0	0	043	0	0	0	0	0
044	0	5	0	2	0	044	0	0	0	0	0
045	0	0	0	0	0	045	0	0	0	0	0
046	0	0	0	0	0	046	0	0	0	0	0
047	0	0	0	0	0	047	0	0	0	0	0
048	0	0	0	0	0	048	1	1	2	3	3
054	1	0	0	0	0	054	0	0	0	0	1
056	0	0	0	0	0	056	2	1	2	2	3
057	0	0	0	0	0	057	0	0	0	0	0
058	1	2	2	6	6	058	4	4	3	5	5
059	6	4	7	8	5	059	0	0	0	0	0
061	13	19	27	28	24	061	0	0	0	0	0
062	0	0	0	0	0	062	0	0	0	0	0
071	0	0	0	0	0	071	1	1	1	1	1
072	0	0	0	0	0	072	0	0	0	0	0
073	0	0	0	0	0	073	1	2	1	1	1
074	2	2	2	3	3	074	0	0	0	0	0
075	0	0	0	0	0	075	1	1	1	1	2
081	567	536	534	374	370	081	2	2	2	2	3
091	0	0	0	0	0	091	0	0	0	0	0
098	1	1	0	0	1	098	4	4	4	4	6
111	0	0	0	0	0	111	3	2	2	3	2
112	0	0	0	0	0	112	45	29	38	53	54
121	4	3	3	3	3	121	6	5	5	4	6
122	1	1	0	1	2	122	5	3	1	1	0
222	694	623	509	576	168	222	0	0	0	0	0
223	7	14	12	23	17	223	0	0	0	0	0
411	0	0	0	0	0	411	0	0	0	0	0
421	58	29	24	29	66	421	1	1	1	2	2
422	3	3	4	4	2	422	0	0	0	0	0
431	8	0	2	0	1	431	0	0	0	0	0
Celkem	1 368	1 267	1 180	1 116	718	Celkem	80	59	64	85	94

Pramen: Zpracováno na základě dat UNCTAD

Tab. P1.7 Bilance agrárního obchodu mezi Paraguayí a EU 28 (2014-2018; SITC 3 místný kód)

SITC	balance (2014-2018; miliony USD)					SITC	TBI (2014-2018; index)				
	2014	2015	2016	2017	2018		2014	2015	2016	2017	2018
001	0	0	0	0	0	001	-1,000	nd	nd	-1,000	-1,000
011	0	18	47	54	35	011	1,000	1,000	1,000	0,991	1,000
012	0	0	0	0	0	012	nd	1,000	1,000	1,000	-0,446
016	0	0	0	0	0	016	-1,000	-0,998	-0,996	-0,741	-1,000
017	0	0	0	0	0	017	-0,967	-0,999	-0,630	-0,406	-0,748
022	0	0	0	0	0	022	0,100	0,547	-0,267	-1,000	-1,000
023	0	0	0	0	0	023	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000
024	0	0	0	0	0	024	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000
025	0	0	0	0	0	025	nd	nd	nd	nd	nd.
034	0	0	0	0	0	034	0,615	0,209	0,728	-0,120	-0,307
035	0	0	0	0	0	035	nd	nd	-1,000	nd	nd
036	0	0	0	0	-1	036	-1,000	-0,999	-1,000	-1,000	-0,998
037	0	0	0	0	0	037	-1,000	-0,999	-0,999	-0,963	-0,947
041	0	0	0	0	0	041	nd	nd	1,000	1,000	nd
042	2	6	6	3	15	042	0,998	1,000	0,997	0,997	1,000
043	0	0	0	0	0	043	nd	nd	nd	0,000	nd
044	0	5	0	2	0	044	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
045	0	0	0	0	0	045	-0,463	1,000	1,000	1,000	1,000
046	0	0	0	0	0	046	1,000	1,000	-0,903	-1,000	-1,000
047	0	0	0	0	0	047	1,000	1,000	0,557	0,958	0,745
048	-1	-1	-2	-3	-3	048	-0,927	-0,922	-0,895	-0,817	-0,849
054	0	0	0	0	0	054	0,273	0,292	0,081	-0,087	-0,563
056	-2	-1	-2	-2	-3	056	-0,905	-0,909	-0,953	-0,952	-0,952
057	0	0	0	0	0	057	0,637	0,602	0,741	0,838	-0,141
058	-3	-3	-1	1	1	058	-0,492	-0,475	-0,144	0,115	0,089
059	6	4	7	8	5	059	1,000	0,945	0,985	0,994	0,984
061	12	19	27	28	24	061	0,938	0,965	0,976	0,981	0,975
062	0	0	0	0	0	062	-0,976	-0,999	-0,995	-0,989	-0,967
071	-1	-1	-1	-1	-1	071	-0,986	-1,000	-0,993	-0,995	-0,978
072	0	0	0	0	0	072	-0,999	-0,999	0,170	-0,995	-1,000
073	-1	-1	-1	-1	-1	073	-0,933	-0,935	-0,904	-0,940	-0,930
074	2	2	2	3	2	074	0,961	0,924	0,864	0,973	0,916
075	-1	-1	-1	-1	-2	075	-0,846	-0,998	-0,896	-0,889	-0,950
081	565	534	532	372	367	081	0,993	0,994	0,993	0,989	0,981
091	0	0	0	0	0	091	-1,000	1,000	1,000	1,000	nd
098	-3	-4	-4	-3	-5	098	-0,752	-0,729	-0,849	-0,764	-0,807
111	-3	-2	-2	-3	-2	111	-0,997	-0,994	-0,993	-0,993	-0,987
112	-45	-29	-38	-53	-54	112	-0,993	-0,991	-0,990	-0,990	-0,989
121	-2	-2	-2	-2	-3	121	-0,197	-0,208	-0,280	-0,262	-0,359
122	-5	-2	-1	0	2	122	-0,797	-0,638	-0,594	0,205	0,868
222	694	623	509	576	168	222	1,000	1,000	0,999	0,999	1,000
223	7	14	12	23	17	223	1,000	1,000	1,000	1,000	0,984
411	0	0	0	0	0	411	nd	1,000	nd	1,000	nd
421	56	28	23	28	64	421	0,954	0,928	0,904	0,888	0,942
422	3	3	4	4	2	422	1,000	1,000	1,000	0,995	1,000
431	8	0	2	0	0	431	0,995	-0,999	0,992	-0,575	0,115
Celkem	1 288	1 208	1 116	1 031	624	Celkem	0,890	0,911	0,896	0,859	0,769

Pramen: Zpracováno na základě dat UNCTAD

Tab. P1.8 Agrární obchod mezi Uruguayí a EU28 (2014-2018; SITC 3 místný kód)

SITC	export do EU 28 (2014-2018; miliony USD)					SITC	import z EU 28 (2014-2018; miliony USD)				
	2014	2015	2016	2017	2018		2014	2015	2016	2017	2018
001	0	1	0	0	4	001	0	0	0	0	0
011	401	344	376	369	365	011	0	0	0	0	0
012	27	26	25	27	27	012	9	13	6	4	3
016	0	0	0	0	0	016	2	1	1	2	2
017	1	0	0	0	0	017	0	0	0	0	0
022	0	0	0	1	1	022	1	1	0	1	1
023	0	0	0	0	0	023	0	0	0	1	0
024	0	0	0	0	0	024	3	3	3	5	5
025	0	0	0	0	0	025	0	0	0	0	0
034	25	17	7	8	4	034	3	2	1	1	1
035	0	0	0	0	0	035	0	0	0	0	0
036	3	2	2	0	0	036	1	0	1	1	1
037	4	1	0	1	3	037	2	1	1	2	1
041	0	0	0	0	0	041	0	0	0	0	0
042	35	22	35	34	37	042	0	0	0	0	0
043	0	0	0	0	0	043	0	13	5	0	4
044	0	0	0	0	0	044	0	0	0	0	0
045	0	0	0	1	0	045	0	0	0	0	0
046	0	0	0	0	0	046	0	0	0	0	0
047	0	0	0	0	0	047	0	0	0	0	0
048	0	0	0	0	0	048	4	5	5	6	7
054	0	0	0	1	0	054	4	6	6	6	6
056	0	0	0	0	0	056	17	15	17	22	23
057	64	42	37	33	28	057	2	2	5	4	4
058	0	0	0	0	0	058	2	1	1	2	2
059	2	4	5	6	4	059	0	0	0	0	0
061	19	16	13	13	10	061	0	0	0	0	0
062	0	0	0	0	0	062	1	2	1	1	1
071	0	0	0	0	0	071	2	3	3	2	3
072	0	0	0	0	0	072	0	1	0	1	1
073	0	0	0	0	0	073	3	3	3	3	4
074	0	0	0	0	0	074	1	0	0	0	0
075	0	0	0	0	0	075	0	0	0	0	0
081	1	1	3	1	0	081	2	2	2	3	3
091	1	1	0	0	0	091	0	0	0	0	1
098	0	0	0	0	0	098	5	7	6	6	7
111	0	0	0	0	0	111	1	1	1	1	2
112	1	1	2	2	3	112	16	18	18	15	15
121	0	0	0	0	0	121	10	11	7	6	6
122	0	0	0	0	0	122	0	0	0	0	0
222	33	64	58	50	7	222	0	0	0	0	0
223	0	0	0	0	0	223	0	0	0	0	0
411	15	12	14	12	8	411	3	3	2	4	3
421	0	0	0	0	0	421	2	3	3	3	3
422	0	0	0	0	0	422	28	44	39	45	38
431	1	0	1	1	1	431	0	3	2	1	2
Celkem	634	555	579	562	505	Celkem	128	166	143	153	151

Pramen: Zpracováno na základě dat UNCTAD

Tab. P1.9 Bilance agrárního obchodu mezi Uruguayí a EU 28 (2014-2018; SITC 3 místný kód)

SITC	bilance (2014-2018; miliony USD)					SITC	TBI (2014-2018; index)				
	2014	2015	2016	2017	2018		2014	2015	2016	2017	2018
001	0	1	0	0	4	001	0,669	0,755	0,801	0,164	0,865
011	401	344	376	368	365	011	1,000	1,000	1,000	0,998	1,000
012	18	12	19	23	24	012	0,517	0,321	0,619	0,734	0,785
016	-2	-1	-1	-2	-2	016	-1,000	-1,000	-1,000	-0,987	-1,000
017	0	0	0	0	0	017	0,533	-0,055	-1,000	-0,942	-0,935
022	-1	-1	0	-1	0	022	-1,000	-0,926	-1,000	-0,295	0,198
023	0	0	0	-1	0	023	-1,000	0,779	-1,000	-1,000	-1,000
024	-3	-3	-3	-5	-4	024	-1,000	-1,000	-1,000	-0,857	-0,841
025	0	0	0	0	0	025	-0,854	-0,608	-0,894	-0,790	-0,370
034	22	16	5	7	3	034	0,797	0,835	0,691	0,762	0,578
035	0	0	0	0	0	035	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000
036	2	1	1	-1	-1	036	0,395	0,601	0,245	-0,716	-0,774
037	2	0	-1	-1	1	037	0,439	-0,084	-0,520	-0,471	0,285
041	0	0	0	0	0	041	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000
042	35	22	35	34	37	042	0,997	0,988	0,997	0,997	0,998
043	0	-13	-5	0	-4	043	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000
044	0	0	0	0	0	044	0,974	0,960	0,926	0,843	0,926
045	0	0	0	1	0	045	0,976	0,687	0,885	0,953	0,991
046	0	0	0	0	0	046	-0,525	-0,982	-0,988	0,506	0,445
047	0	0	0	0	0	047	0,714	0,225	0,802	0,642	0,621
048	-4	-4	-5	-6	-7	048	-0,904	-0,898	-0,891	-0,914	-0,933
054	-3	-6	-5	-6	-6	054	-0,813	-0,901	-0,860	-0,850	-0,885
056	-17	-15	-17	-22	-23	056	-1,000	-1,000	-0,999	-0,999	-1,000
057	62	40	32	29	24	057	0,936	0,910	0,776	0,789	0,760
058	-2	-1	-1	-2	-1	058	-0,998	-0,997	-0,990	-0,942	-0,957
059	2	3	5	6	4	059	0,897	0,946	0,954	0,943	0,928
061	19	15	13	13	10	061	0,973	0,965	0,959	0,963	0,931
062	-1	-2	-1	-1	-1	062	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000
071	-2	-3	-3	-2	-3	071	-0,998	-0,982	-1,000	-0,998	-0,998
072	0	-1	0	-1	-1	072	-0,815	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000
073	-3	-3	-3	-3	-4	073	-1,000	-0,940	-0,891	-0,970	-1,000
074	0	0	0	0	0	074	-0,418	-0,400	-0,120	0,020	0,056
075	0	0	0	0	0	075	-0,945	-0,939	-0,946	-0,929	-0,924
081	-1	-1	1	-2	-2	081	-0,397	-0,251	0,190	-0,489	-0,740
091	1	1	0	0	-1	091	0,737	0,639	-0,306	-1,000	-1,000
098	-5	-7	-6	-6	-7	098	-0,994	-0,991	-0,994	-0,997	-0,990
111	-1	-1	-1	-1	-2	111	-0,848	-0,815	-0,726	-0,862	-0,928
112	-15	-17	-16	-13	-12	112	-0,842	-0,861	-0,842	-0,726	-0,679
121	-10	-11	-7	-6	-6	121	-0,985	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000
122	0	0	0	0	0	122	-1,000	-1,000	-1,000	-0,482	-0,505
222	33	64	58	50	7	222	0,984	0,987	0,994	0,997	0,968
223	0	0	0	0	0	223	nd	nd	-0,999	-1,000	-1,000
411	12	9	12	8	5	411	0,654	0,616	0,724	0,483	0,413
421	-2	-3	-3	-3	-3	421	-0,998	-0,991	-0,948	-0,834	-0,999
422	-28	-44	-39	-45	-38	422	-1,000	-1,000	-1,000	-1,000	-0,999
431	0	-2	-1	-1	-2	431	0,364	-0,756	-0,380	-0,376	-0,586
Celkem	506	390	436	410	354	Celkem	0,665	0,540	0,604	0,573	0,540

Pramen: Zpracováno na základě dat UNCTAD

Příloha 2 Přehled dovozu a vývozu agrárního zboží jednotlivých zemí Mercosur a ČR

Tab. P2.1 Dovoz agrárního zboží z Argentiny do ČR v letech 2014-2019 (mil. Kč)

HS	Název zboží	Období						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
01	Živá zvířata	0,00	0,00	0,00	0,00	0,76	0,00	0,76
02	Maso a droby	63,97	93,40	110,15	123,27	119,84	126,53	637,16
03	Ryby, korýši, měkkýši apod.	21,41	30,30	36,21	20,57	25,12	23,23	156,84
04	Mléko, mléčné výrobky, vejce a med	0,00	0,00	4,24	15,79	20,13	9,41	49,57
05	Ostatní živočišné produkty	4,24	2,23	0,47	1,46	0,65	0,33	9,38
06	Živé rostliny a květinářské výrobky	0,03	0,00	0,04	0,09	0,00	0,00	0,16
07	Zelenina, požívatel. rostl., kořeny, hlízy	6,83	7,22	12,92	15,50	27,04	9,82	79,33
08	Ovoce a ořechy	82,23	126,02	144,40	65,68	88,20	28,50	535,02
09	Káva, čaj, maté, koření	0,10	1,45	2,49	2,96	3,21	4,25	14,45
10	Obiloviny	77,53	39,30	20,37	9,54	16,54	8,32	171,60
11	Mlýnské výrobky, slad, škrob apod.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	Olejnata semena a plody	90,01	118,64	165,56	130,19	122,88	100,58	727,85
13	Rostlinné výtažky a šťávy	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01
14	Rostlinné pletací materiály	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	Živočišné a rostlinné tuky a oleje	22,31	6,89	4,80	15,72	11,93	15,27	76,91
16	Přípravky z masa, ryb, korýšů apod.	0,31	0,02	0,00	0,44	0,21	1,09	2,08
17	Cukr a cukrovinky	0,13	5,04	2,43	62,40	22,93	66,51	159,44
18	Kakao a kakaové přípravky	0,07	0,02	0,03	0,00	0,00	0,00	0,12
19	Přípravky z obilí	0,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25
20	Přípravky ze zeleniny a ovoce	63,15	49,44	50,52	49,26	53,43	50,42	316,21
21	Různé potravinové přípravky	0,12	0,07	1,09	0,00	0,00	0,79	2,06
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	26,95	43,66	32,09	35,65	47,12	55,15	240,62
23	Zbytky a odpady v potr. průmyslu, krmivo	17,61	195,03	91,76	46,72	51,41	38,66	441,18
24	Tabák a tabákové výrobky	5,20	6,82	82,62	176,28	127,98	127,87	526,77
Celkový součet		482,45	725,54	762,16	771,53	739,37	666,73	4 147,77

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Tab. P2.2 Dovoz agrárního zboží z Brazílie do ČR v letech 2014-2019 (mil. Kč)

HS	Název zboží	Období						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
01	Živá zvířata	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
02	Maso a droby požitelné	1 438,76	1 895,28	922,97	352,11	295,36	281,15	5 185,62
03	Ryby koryši měkkýši a ost vodní bezobratlovci	14,95	5,80	3,71	6,84	11,68	0,81	43,79
04	Mléko vejce med výrobky jedlé živočiš původu	0,09	0,06	0,59	0,15	0,00	0,01	0,90
05	Výrobky živočišného původu jinde neuvedené	5,97	5,86	5,14	6,29	6,41	5,86	35,54
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	0,46	0,03	0,01	0,07	0,00	0,05	0,62
07	Zelenina rostliny hlízy kořeny požitelné	0,32	0,07	0,14	0,86	1,20	2,25	4,85
08	Ovoce ořechy jedle slupky citr plodů melounů	148,30	202,79	210,70	208,70	218,10	149,08	1 137,67
09	Káva čaj maté koření	373,08	483,98	313,28	192,95	224,22	155,87	1 743,37
10	Obilí	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04	0,04
11	Výr mlýnské slad škroby inulin lepek pšeničný	0,00	0,06	0,78	1,20	1,21	0,88	4,13
12	Semena plody rostliny léčivé průmysl sláma ap	9,67	4,56	3,19	6,74	6,88	7,62	38,65
13	Šelak,gumy,pryskyřice aj šťávy výtažky rostl.	2,65	2,62	2,67	1,57	2,72	1,18	13,40
14	Materiály rostlinné pletací aj výr rostlinné	0,01	0,02	0,02	0,03	0,04	0,00	0,13
15	Tuky oleje živočišné rostlinné pokrmové vosky	3,32	4,82	5,67	0,96	1,31	0,69	16,76
16	Přípravky z masa ryb koryšů aj vod bezobratl	600,28	424,23	251,23	124,55	18,04	78,94	1 497,26
17	Cukr a cukrovinky	5,98	3,27	7,09	3,29	2,92	3,12	25,66
18	Kakao a přípravky kakaové	0,14	0,03	0,00	0,04	0,20	0,47	0,88
19	Přípravky z obilí mouky škroby mléka pečivo	0,93	0,20	0,08	0,07	0,00	0,28	1,56
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	37,53	47,35	57,35	107,17	109,64	89,62	448,64
21	Přípravky potravinové různé	28,12	52,73	119,59	97,35	86,27	66,43	450,49
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	483,61	485,99	2,39	2,30	2,21	28,48	1 004,99
23	Zbytky odpad v potravinářském průmyslu krmivo	295,33	279,28	385,15	320,72	257,39	333,72	1 871,59
24	Tabák náhražky tabákové vyrobené	422,71	199,97	236,02	316,19	337,20	289,85	1 801,93
Celkový součet		3 872,21	4 098,99	2 527,76	1 750,13	1 582,99	1 496,38	15 328,45

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Tab. P2.3 Dovoz agrárního zboží z Paraguaye do ČR v letech 2014-2019 (mil. Kč)

HS	Název zboží	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
01	Živá zvířata	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
02	Maso a droby požitelné	0,00	0,00	0,72	5,09	3,23	1,21	10,24
03	Ryby koryši měkkýši a ost vodní bezobratlovci	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
04	Mléko vejce med výrobky jedlé živočiš původu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
05	Výrobky živočišného původu jinde neuvedené	0,29	3,31	1,98	2,57	1,51	0,76	10,43
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
07	Zelenina rostliny hlízy kořeny požitelné	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,02
08	Ovoce ořechy jedle slupky citr plodů melounů	0,26	0,81	0,91	1,04	0,65	0,48	4,15
09	Káva čaj maté koření	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,59	0,66
10	Obilí	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Výr mlýnské slad škroby inulin lepek pšeničný	0,00	0,00	0,73	0,00	0,00	0,00	0,73
12	Semena plody rostliny léčivé průmysl sláma ap	3,97	4,30	16,07	15,90	7,51	9,93	57,68
13	Šelak,gumy,pryskyřice aj šťávy výtažky rostl.	0,02	0,00	0,01	0,01	0,00	0,01	0,04
14	Materiály rostlinné pletací aj výr rostlinné	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	Tuky oleje živočišné rostlinné pokrmové vosky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16	Přípravky z masa ryb koryšů aj vod bezobratl	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17	Cukr a cukrovinky	0,38	0,58	1,12	2,17	1,51	0,86	6,62
18	Kakao a přípravky kakaové	0,00	0,00	0,00	0,11	0,17	0,20	0,48
19	Přípravky z obilí mouky škroby mléka pečivo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,02	0,02
21	Přípravky potravinové různé	0,08	0,01	0,01	0,02	0,05	0,01	0,19
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,03
23	Zbytky odpad v potravinářském průmyslu krmivo	51,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51,25
24	Tabák náhražky tabákové vyrobené	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,00	0,28
Celkový součet		56,34	9,02	21,55	26,92	14,92	14,07	142,82

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Tab. P2.4 Dovoz agrárního zboží z Uruguaye do ČR v letech 2014-2019 (mil. Kč)

HS	Název zboží	Období						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
01	Živá zvířata	0,00	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00	0,06
02	Maso a droby požitelné	26,52	30,25	26,18	29,00	31,97	32,23	176,14
03	Ryby korýši měkkýši a ost vodní bezobratlovci	5,88	0,31	0,48	0,13	0,00	0,00	6,81
04	Mléko vejce med výrobky jedlé živočiš původu	10,34	36,04	13,50	18,53	8,49	9,88	96,77
05	Výrobky živočišného původu jinde neuvedené	3,77	1,08	0,13	0,04	0,18	0,15	5,34
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
07	Zelenina rostliny hlízy kořeny požitelné	0,00	0,02	0,22	0,00	0,00	0,00	0,24
08	Ovoce ořechy jedle slupky citr plodů melounů	14,81	16,95	16,40	38,57	15,21	6,14	108,08
09	Káva čaj maté koření	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10	Obilí	0,61	0,00	0,42	1,61	0,00	0,00	2,64
11	Výr mlýnské slad škroby inulin lepek pšeničný	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	Semena plody rostliny léčivé průmysl sláma ap	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	Šelak,gumy,pryskyřice aj šťávy výtažky rostl.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Materiály rostlinné pletací aj výr rostlinné	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	Tuky oleje živočišné rostlinné pokrmové vosky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16	Přípravky z masa ryb korýšů aj vod bezobratl	0,00	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	0,05
17	Cukr a cukrovinky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18	Kakao a přípravky kakaové	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19	Přípravky z obilí mouky škroby mléka pečivo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	0,06	0,05	0,06	0,16	0,00	0,00	0,33
21	Přípravky potravinové různé	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	0,52	0,00	0,90	1,10	0,03	0,36	2,92
23	Zbytky odpad v potravinářském průmyslu krmivo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24	Tabák náhražky tabákové vyrobené	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkový součet		62,51	84,69	58,35	89,19	55,88	48,75	399,37

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Tab. P2.5 Vývoz agrárního zboží z ČR do Argentiny v letech 2014-2019 (mil. Kč)

HS	Název zboží	Období						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
01	Zvířata živá	0,00	0,06	0,00	0,00	0,16	0,04	0,25
03	Ryby, korýši, měkkýši apod.	0,00	0,09	0,22	0,00	0,00	0,00	0,31
04	Mléko, mléčné výrobky, vejce a med	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	Olejnatá semena a plody	0,78	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00	0,84
13	Rostlinné výtažky a šťávy	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,04
16	Přípravky z masa, ryb, korýšů apod.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19	Přípravky z obilí	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
21	Různé potravinové přípravky	3,78	3,94	2,78	3,16	2,92	1,41	17,99
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	0,01	0,01	1,14	3,26	2,07	0,61	7,08
Celkový součet		4,57	4,09	4,23	6,42	5,15	2,05	26,51

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Tab. P2.6 Vývoz agrárního zboží z ČR do Brazílie v letech 2014-2019 (mil. Kč)

HS	Název zboží	Období						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
01	Zvířata živá	0,00	0,21	0,04	0,00	0,05	0,00	0,29
05	Výrobky živočišného původu jinde neuvedené	2,55	0,80	0,00	0,02	0,03	0,00	3,39
09	Káva čaj maté koření	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,03
11	Výr mlýnské slad škroby inulin lepek pšeničný	0,00	59,86	33,64	3,33	2,21	0,00	99,05
12	Semena plody rostliny léčivé průmysl sláma ap	0,64	0,89	1,11	2,25	2,26	4,06	11,20
13	Šelak, gumy, pryskyřice aj šťávy výtažky rostl.	0,00	0,20	0,03	0,00	0,00	0,00	0,23
15	Tuky oleje živočišné rostlinné pokrmové vosky	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
17	Cukr a cukrovinky	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	29,85	29,88
18	Kakao a přípravky kakaové	0,00	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08
19	Přípravky z obilí mouky škroby mléka pečivo	0,73	0,80	0,00	0,16	0,00	0,00	1,69
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	0,18	0,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,46
21	Přípravky potravinové různé	0,37	0,10	0,45	0,66	0,49	2,66	4,74
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	11,39	9,87	6,13	6,39	4,38	5,28	43,42
23	Zbytky odpad v potravinářském průmyslu krmiv	0,00	0,00	2,15	2,96	5,26	4,31	14,67
Celkový součet		15,91	73,08	43,56	15,80	14,68	46,16	209,18

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Tab. P2.7 Vývoz agrárního zboží z ČR do Paraguaye v letech 2014-2019 (mil. Kč)

HS	Název zboží	Období						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
17	Cukr a cukrovinky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19	Přípravky z obilí mouky škroby mléka pečivo	0,00	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	0,00	0,40	1,07	0,37	1,12	1,05	4,02
24	Tabák náhražky tabákové vyrobené	7,37	7,31	4,19	5,81	0,00	0,00	24,68
Celkový součet		7,37	7,78	5,26	6,18	1,12	1,05	28,77

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Tab. P2.8 Vývoz agrárního zboží z ČR do Uruguaye v letech 2014-2019 (mil. Kč)

HS	Název zboží	Období						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014-2019
01	Zvířata živá	0,00	0,05	0,00	0,05	0,00	0,00	0,09
05	Výrobky živočišného původu jinde neuvedené	0,00	0,27	0,03	0,00	0,00	0,00	0,30
06	Rostliny živé a výrobky květinářské	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10	Obilí	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Výr mlýnské slad škroby inulin lepek pšeničný	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,02
12	Semena plody rostliny léčivé průmysl sláma ap	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,03	0,33
17	Cukr a cukrovinky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
18	Kakao a přípravky kakaové	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00	0,08
19	Přípravky z obilí mouky škroby mléka pečivo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,02
20	Přípravky ze zeleniny ovoce ořechů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,15
21	Přípravky potravinové různé	0,99	0,00	0,29	0,29	0,08	0,06	1,70
22	Nápoje tekutiny lihové ocet	0,26	0,00	0,00	0,31	0,62	1,43	2,61
23	Zbytky odpad v potravinářském průmyslu krmiv	0,00	0,00	0,00	0,73	1,79	2,12	4,64
Celkový součet		1,24	0,32	0,32	1,38	3,04	3,66	9,96

Pramen: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Příloha č. 3 Identifikace názorů a postojů zájmových skupin českého agrobyznysu²² (výběr ze studie Mendelu)

Cílem této části studie, kterou zpracovala MENDELU je identifikace pozic, které k dohodě EU-Mercosur zaujímají jednotlivé relevantní subjekty českého zemědělství. Dalším cílem je identifikace jejich zájmů ve smyslu toho, co by tyto subjekty konkrétně očekávaly od vlády, respektive od MZe v souvislosti s touto dohodou.

Selekční kritéria oslovených subjektů byla stanovena tak, aby se podařilo podchytit jak názory velkých zájmových skupin reprezentujících celá odvětví, tak názory odvětvových zájmových skupin v těch odvětvích, která byla identifikována jako zranitelná – tedy ta odvětví, kde se na základě předchozích studií dá očekávat největší dopad liberalizace zemědělského obchodu s Mercosurem na národní i evropské úrovni.

Pro tyto účely byl vytvořen rámec rozhovoru, který probíhal polostrukturovanou formou. Respondenti se měli vyjádřit k otázkám, které měly za cíl identifikovat jejich celkovou pozici k Dohodě, potenciální rizika a příležitosti, které očekávají s ohledem na vstup Dohody v platnost, jak vnímají komunikaci ze strany Ministerstva zemědělství či nakolik jsou zasítováni s jinými zájmovými organizacemi, a to jak na národní, tak i na mezinárodní rovině. Forma rozhovorů byla volena s cílem získat odpovědi maximálně otevřené a současně byl dán prostor i pro možné další přesahy tématu do obecných problémů českého zemědělství. Rozhovory probíhaly od dubna do června roku 2020.

Osloveny byly následující subjekty:

- Zemědělský svaz České republiky
- Agrární komora České republiky
- Potravinářská komora České republiky
- Asociace soukromého zemědělství České republiky
- Společnost mladých agrárníků České republiky, z.s.
- Český svaz chovatelů masného skotu, z.s.
- Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z.s.
- Svaz vinařů České republiky, o.s.
- Svaz marginálních oblastí, z.s.

Je nutné poznamenat, že všechny rozhovory byly vedeny s lidmi z vedení jednotlivých zájmových organizací. V průběhu těchto rozhovorů často vyšlo najevo, že část jejich členské základny zaujímá poněkud jiné, v naprosté většině o něco radikálnější stanovisko.

²² Zdráhal I., Hrabálek M., Bečvářová V., *Dopad FTA EU – Mercosur na české zemědělství a potravinářství, Mendelova univerzita, Fakulta regionálního rozvoje, Brno, červen 2020*

Obecný postoj zájmových skupin k dohodě

Prakticky všechny zkoumané zájmové skupiny (zájmové organizace, ZO) se k dohodě vyjadřovaly negativně s tím, že očekávají negativní dopad na české zemědělství. V rozhovorech se opakoval narativ “auta za potraviny” či “průmysl za zemědělství”, který byl zmíněn v nadpoloviční většině všech rozhovorů. Na druhou stranu, i přes očekávané negativní dopady, žádná ze ZO dohodu a priori neodmítala, jelikož si byly vědomy průmyslových zájmů, které z evropské strany za dohodou stojí a které se projevují i na české straně s ohledem na silný průmyslový sektor (především strojírenství a automobilový průmysl). Názory ZO se též lišily v tom, co by podle nich měla dělat česká vláda či Ministerstvo zemědělství, jak bude uvedeno v samostatné kapitole.

Intenzita negativního vnímání dohody se lišila dle míry vnímaných rizik. Nejvýraznější negativní postoj tak k dohodě zaujímá Český svaz chovatelů masného skotu jako sektorová zájmová organizace odvětví, které je obecně vnímáno jako velmi citlivé. ČSCHMS se o dané problematice snažil s MZe komunikovat dlouhodobě, tedy i v období ještě před dosažením politické shody o budoucí politické dohodě v červnu 2019. Obdobně poměrně zásadní obavy projevil Svaz marginálních oblastí, jehož členy jsou zemědělci hospodařící na TTP a orné půdě v horských a podhorských oblastech a většina jeho členů je chovateli masného skotu a ekologickými zemědělci.

Dalším faktorem, který byl dotazovanými často zmiňován, bylo časové hledisko. Řada respondentů se vyjadřovala v tom smyslu, že “nyní už je pozdě”, tedy že základní parametry dohody jsou již domluvené a nebude s nimi již možné hýbat. S tím souvisí i poznámky, že v době vyjednávání dohody nebyly debaty o ní moc intenzivní.

Vnímaná rizika ze strany zájmových organizací

Většina subjektů uváděla, že české zemědělství je v rámci evropského vnitřního trhu ve slabé pozici. Někteří dokonce uváděli, že se český zemědělsko-potravinářský sektor podobá do jisté míry rozvojové zemi, a to v tom smyslu, že jsme zemí vyvázející především suroviny typu obiloviny, mléko či živá zvířata a dovážející zpracované výrobky, což souvisí se slabým zpracovatelským sektorem.

Právě tato slabá stránka českého agrobyznysu spolu s chováním spotřebitelů orientovaným primárně na cenu činí dle respondentů Česko a některé další země střední a východní Evropy z hlediska dovozů vysoce cenově konkurenceschopných produktů ze zemí MERCOSUR (nejčastěji bylo zmiňováno hovězí maso) zranitelnější než země západní Evropy s odlišným zákaznickým chováním. Faktor určitého národnostního cítění zákazníků, tedy preference domácí, případně lokální produkce, byl uveden hned několika respondenty, a to spíše v negativním smyslu. Čeští zákazníci dle ZO obecně preferují cenu před původem zboží, čímž se liší od zákazníků v Rakousku a Německu (nejčastěji zmiňované země). ASZ upozorňovala, že tato orientace na cenu by mohla mít za následek určitý dominový efekt a narušení stávajících obchodních vazeb.

Prakticky nejčastěji bylo uvedeno, že české zemědělské subjekty budou v případě liberalizace vystaveny konkurenci v prostředí různých standardů, ať již právních (právní rámec, ve kterém se pohybují evropští farmáři, je daleko složitější), kvalitativních či veterinárních a fytosanitárních. V

celosvětovém srovnání klade Evropa již nyní na evropské zemědělce daleko vyšší nároky než naprostá většina jiných zemí, Latinskou Ameriku samozřejmě nevyjímaje. To má podle nich zásadní dopad na cenu produkce, která je dle různých studií v zemích Mercosuru daleko nižší, zčásti právě díky tomu, že mají odlišné standardy. Jakkoliv dohoda s Mercosur obsahuje ujednání v oblasti standardů, mezi prakticky všemi zkoumanými subjekty panuje zásadní nedůvěra, že by bylo možné dodržování těchto standardů na druhé straně Atlantiku nějakým způsobem účinně kontrolovat, přičemž kontrola je pro ně zcela zásadním prvkem úspěšného fungování dohody.

V této souvislosti hned několik respondentů uvedlo též problém korupce, která je například v Brazílii velmi běžná na všech úrovních (země si v posledních letech prochází obrovskými skandály v nejvyšších patrech politiky, nicméně korupce je běžná i u nižších úředníků) a země se nachází až na 106. místě světového žebříčku Corruption Perception Index. Právě korupce by mohla být dle nich jednou z překážek dostatečného dodržování veterinárních a fytosanitárních standardů.

U veterinárních standardů byl zmiňován jiný přístup k využívání hormonů, očkování či využívání antibiotik čtvrté generace, které jsou těžko zjištěitelné. To dle ZO může mít poměrně velký dopad především na bezpečnost potravin. ZO navíc často upozorňovaly na problematiku "animal welfare" či podmínky porážek zvířat.

Co se týče přímo očekávaných negativních dopadů na již zmiňovaný sektor hovězího masa, lze je rozdělit na dvě části, které vycházejí z pozice České republiky jako silného producenta hovězího masa, kdy se jedná o odvětví, kde je ČR doposud soběstačná a vyváží jak na evropské, tak mimoevropské trhy. První argument se tak týká evropského trhu a možné zvýšené konkurence na něm pro české zemědělské subjekty, druhý pak přímo dovozu hovězího masa z Mercosuru do střední a východní Evropy, jejíž je Česká republika součástí.

Co se týče prvního argumentu, ten vychází z faktu, že spotřeba hovězího masa v Česku od revoluce významným způsobem poklesla, když se z původních až 30 kilogramů na osobu dostala pod 10 kilogramů na osobu (rok 2018 to bylo 8,7 kg). Na rozdíl od vepřového masa, kde je Česká republika závislá na dovozech, je v hovězím mase nejen soběstačná, ale velkou část své produkce vyváží. Vývozními trhy jsou dle respondentů především Itálie, Chorvatsko (odkud dále putuje skot či maso do dalších zemí) či ze zemí mimo EU Turecko, kde je ale situace nyní problematičtější s ohledem na pád hodnoty turecké liry a další faktory. Příliv dalšího hovězího, byť se jedná o kvótu v rozsahu cca 1% evropské produkce, by například dle ČSCHMS či SMO mohl zvýšit konkurenci na těchto pro Česko exportních trzích, jelikož hovězí z Mercosuru je cenově vysoce konkurenční.

U samotné kvóty více subjektů uvádělo, že 1 % samo o sobě není velké číslo, ale otázka je, jak se toto 1 % rozloží v čase a v celém teritoriu Evropské unie, aby nezpůsobilo jisté turbulence. Vzhledem k tomu, že rozhovory probíhaly v průběhu krize související s COVID-19, tak například Zemědělský svaz se domnívá, že v době výrazně snížené konzumace hovězího masa (což souvisí s tím, že je konzumováno primárně v restauracích či jídelnách), by jakýkoliv další příliv hovězího mohl prohlubovat problémy s odbytem. Zároveň některé subjekty (např. Společnost mladých agrárníků), poukazovali na

vlastnickou strukturu českého maloobchodu, kde dominují zahraniční řetězce (Schwarz Gruppe, TESCO, Ahold), což by se mohlo projevit v tom, že by se mohly dovozené potraviny z Mercosur do Německa a Nizozemska ve finále ocitnout v tržní síti ČR a dalších středoevropských zemích.

S dovozem hovězího masa z Mercosuru a zvýšené konkurence v EU pak souvisí ještě potenciální možnost přesunu stávajících velkých evropských producentů na jiné trhy, český nevyjímaje. Agrární komora v této souvislosti zmínila především Irsko.

ČSCHMS a SMO jako v důsledku dlouhodobě nejhlasitější kritici dohody se domnívají, že nasycení trhů v Evropě dodatečnou nabídkou ze zemí Mercosur by mohlo mít negativní dopad na možnosti vývozu skotu (zejména pak zástavového skotu) z ČR. SMO se dokonce obává, že uvedení dohody do praxe má potenciál zlikvidovat odvětví chovu skotu v České republice.

Dalším diskutovaným problémem pak byla problematika dotací do agrárního sektoru. Například Společnost mladých agrárníků poukazovala na to, že v přepočtu na hlavu jsou dotace do zemědělství v Brazílii vyšší než v Evropě, protože zemědělství pro Brazílii představuje klíčový exportní sektor a země jej již delší dobu masivně subvencuje²³.

Řada respondentů pak v souvislosti s liberalizací obchodu poukazovala na problémy související s životním prostředím. I zde se bylo možné setkat s více argumenty. Tím nejčastěji zmiňovaným bylo mýcení Amazonského pralesa, kdy se tempo likvidace pralesa od nástupu prezidenta Jaira Bolsonara zvýšilo. Dle respondentů by další obchodní příležitosti související s liberalizací obchodu mohly vést k další akceleraci mýcení pralesa.

Mladí agrárníci pak zdůrazňovali též fakt, že převážení zemědělské produkce přes Atlantik má nezanedbatelnou uhlíkovou stopu a že v okamžiku, kdy se začínají objevovat návrhy na snižování uhlíkové stopy evropského zemědělství (nový návrh Evropské komise Farm to Fork) a i první úvahy ohledně zdanění masa (především od zelených stran, mediální pozornosti se dostalo i návrhu nizozemské NGO CE Delft), by měla být tato uhlíková stopa u dovoзовého masa zohledňována. Respondenti navíc vnímali, že problematika životního prostředí je hodně kritizovaná na evropské úrovni, především pak v severských státech, které jsou dlouhodobě vůči životnímu prostředí velmi citlivé²⁴.

Dalším často zmiňovaným rozdílem v přístupu k životnímu prostředí pak bylo využívání pesticidů. V Evropě jejich užívání dlouhodobě klesá a v souvislosti s novým návrhem Evropské komise lze očekávat další pokles. Naopak ve státech Mercosur dochází k jejich využívání v extenzivnější míře a nadto jsou tam schvalovány a využívány pesticidy a insekticidy, které již v Evropské unii využívány být nemohou. Řada zájmových organizací upozorňovala na to, že i takto Mercosur získává konkurenční výhodu.

²³ *Důsledkem je obrovský nárůst produkce - viz kapitola k vývoji agrárního sektoru zemí MERCOSUR.*

²⁴ *Pozn. K odmítnutí dohody EU-MERCOSUR ze strany nizozemského parlamentu, z velké části z důvodu poškozování životního prostředí, došlo až na začátku června 2020, po zrealizování většiny rozhovorů.*

Vinařský svaz ČR v podstatě žádná zásadní rizika v oblasti vína nevnímá a dle svých slov v rámci COPA/COGECA přenechává iniciativu především na partnerských organizacích z Francie, Itálie či Španělska, tedy velkým vinařským producentským státům, které mají hlavní zájem ochraňovat evropský trh v oblasti vína.

[Jaké vidí zájmové organizace příležitosti?](#)

Dle vyjádření prakticky všech respondentů jsou příležitosti, které by liberalizace obchodu mohla přinést českému zemědělství poměrně malé a koncentrují se pouze v několika specifických oblastech. Dohodu české zájmové organizace chápou tak, že přináší příležitosti primárně českému průmyslu.

Z hlediska příležitostí Agrární komora a Potravinářská komora uváděly v první řadě sektor pivovarnictví, který má v českém prostředí dlouhodobou tradici a některé pivovary, jako Pilsner Urquell, jsou ve světě známé²⁵. Navíc, například v Brazílii, v souvislosti se zvyšující se životní úrovní poptávka po pivu roste, což lze ilustrovat i tím, že počet minipivovarů se v Brazílii za posledních deset let i přes tamní hospodářskou krizi zdvojnásobil²⁶. Vývoz českého piva pak dle dat CzechTrade v posledních letech roste. Kromě piva samotného byl často uváděn i chmel.

Jako jeden z produktů, který má exportní potenciál na trzích Mercosur, bývá zmiňováno víno. Současný objem vývozu evropských vín do Mercosuru je cca 160 milionů EUR ročně, přičemž víno podléhá 27% clu. Vinařský svaz ČR však v otevření trhu žádný zásadní potenciál nevidí, jelikož vývozy moravských a českých vín do tohoto regionu jsou v současnosti minimální.

[Jak se zájmové organizace snažily problematiku komunikovat?](#)

Několik subjektů vyjádřilo jistý povzdech nad tím, že se problematiku, která bude mít dle jejich názoru na sektor zemědělství nesporný dopad, nedařilo nějakým vhodným způsobem medializovat. Komunikace se prakticky omezila na vlastní kanály zájmových organizací, jako jsou webové stránky či Facebook, k širšímu mediálnímu pokrytí nedošlo.

[Jak vnímaly zájmové organizace komunikaci ze strany vlády/Ministerstva zemědělství?](#)

Celá řada zájmových organizací se účastnila expertního setkání k dohodě EU-Mercosur v listopadu 2019 na Ministerstvu průmyslu a obchodu, kde byla dohoda podrobně prezentována.

Nicméně některé subjekty (ČSCHMS, SMO, Svaz mladých agrárníků) upozorňovaly na to, že k hlubší debatě došlo až v okamžiku, kdy dohoda byla již dojednána a kdy je těžké její parametry měnit. Dle jejich názoru by bylo vhodné věnovat dohodě více pozornosti již v okamžiku, kdy byla projednávána, s možností nějakým způsobem ovlivnit českou pozici. ČSCHMS a SMO se snažily s Ministerstvem zemědělství dlouhodobě komunikovat, komunikace celé řady dalších subjektů byla omezenější.

²⁵ Kromě Pilsner Urquell jsou na brazilském trhu již nyní přítomny například značky Bernard, Primátor či Czechvar (mezinárodní značka Budějovického Budvaru).

²⁶ To by mohlo nadto skýtat příležitost pro české výrobce techniky pro malé pivovary.

Jak významně jsou zájmové organizace zasíťovány doma/v Evropě?

Jedna z položených otázek byla na nakolik jsou české zájmové organizace zasíťovány doma či v zahraničí, respektive nakolik koordinují své pozice s ostatními organizacemi v Česku a v dalších státech Evropské unie a zda hledají pro své argumenty inspiraci v celoevropské debatě.

Bylo zjištěno, že k dlouhodobé strategické kooperaci mezi většinou subjektů v rámci ČR nedochází, nicméně argumenty ostatních aktérů jednotlivé ZO vnímají. Inspiraci však často čerpají z evropských zájmových organizací. Pro velké zájmové organizace, které jsou sdružené ve Výboru evropských agrárních producentů a Všeobecný výbor zemědělského družstevnictví-COPA/COGECA (Agrární komora, ASZ a Zemědělský svaz), je právě tento výbor značným zdrojem inspirace. Z hlediska Zemědělského svazu o to více, že jeho předseda Ing. Martin Pýcha byl v minulosti viceprezidentem COPA/COGECA.

Společnost mladých agrárníků uvedla, že dané problematika byla poměrně intenzivně probírána v rámci Evropské rady mladých farmářů-CEJA. Zároveň uvedli, že celou řadu těchto argumentů posléze přejali do vlastní rétoriky.

Myslí si zájmové organizace, že dohoda vstoupí v platnost?²⁷

Prakticky všechny ZO jsou přesvědčeny, že dohoda mezi EU a Mercosur bude v národních parlamentech ratifikována a vstoupí v platnost. Často bylo zmiňováno, že do jejího vytvoření bylo investováno tolik politického kapitálu a celé jednání trvalo tak dlouho, že bude tlak na to, aby dohoda v platnost skutečně vstoupila. Při rozhovoru s řediteli z Potravinářské komory však zazněl opačný názor, tedy že se v rámci Evropské unie najdou parlamenty, které vstup dohody v platnost zablokují.

Co zájmové organizace očekávají od českého státu?

Ze všech rozhovorů vyplynulo, že zájmové organizace neočekávají, že by česká vláda měla blokovat přijetí dohody a ani to po ní nechtějí. Na dotaz, co může vláda dělat, aby omezila rizika s přijetím dohody vzniklá, padaly odpovědi směřující obecně k posílení českého zemědělství.

Nejčastěji respondenti uváděli podporu lokální produkce, samozřejmě v souladu s pravidly vnitřního trhu. A s tím související změny zákaznického chování směrem k preferenci domácích/lokálních zemědělských produktů. Asi nejsilněji tento argument zazníval od ASZ, která chápe práci se zákaznickým chováním zaměřeným na domácí/lokální produkci jako strategickou prioritu, které by se Ministerstvo zemědělství mělo věnovat. Nicméně s tématem poměrně silně pracovala i Agrární komora, Zemědělský svaz či Potravinářská komora.

Jako příklad bylo často uváděno Rakousko, kde je prokazatelná vysoká preference domácí produkce přesto, že je tato produkce dražší. Dle respondentů je to dáno i faktem, že Rakousko má dlouhodobou strategii, jak domácí produkci podporovat. V této souvislosti byla uváděna organizace

²⁷ Opět nutno poznamenat, že prakticky všechny rozhovory proběhly před vydáním usnesení nizozemského parlamentu.

AgrarMarkt Austria (AMA) jako případ dobré praxe a dlouhodobého úspěšného působení, které mělo za následek změnu zákaznického chování směrem k nákupu lokální a domácí produkce. Potravinářská komora upozorňovala na to, že jak personální, tak finanční zázemí AMA je na úrovni nesrovnatelné s podobnými iniciativami v ČR (v této souvislosti byla zmíněna KLASA).

Některé organizace (např. Zemědělský svaz, Společnost mladých agrárníků) poukazyvaly na to, že ČR je v řadě ohledů potravinově nesoběstačná. Zvýšení potravinové soběstačnosti by dle nich mělo být dlouhodobým cílem zemědělské politiky v České republice. V rozhovorech bylo často upozorňováno i na suboptimální stav českého zpracovatelského sektoru, v souvislosti s tím však ze strany ZO nepadla žádná doporučení, co by český stát měl dělat pro to, aby se tato situace zlepšila.

Vzhledem k aktuálnosti daného tématu v době provádění rozhovorů se respondenti často vyjadřovali k návrhu na uzákonění 85% podílu českých potravin v řetězcích, který byl v danou dobu hojně diskutován. Všichni jej považovali za zcela nereálný a zároveň nevhodný, přesto by však dle nich postupný nárůst objemu českých potravin v řetězcích měl pozitivní vliv na celý sektor.

Svaz marginálních oblastí upozornil na to, že přestože se o dohodě jednalo dlouho, tak stále absentuje detailní studie dopadů na produkci skotu. Tato studie dle něj má být vytvořena co nejdříve, jelikož právě na jejím základě by se měla přijímat opatření na národní i evropské úrovni.

Jedním z názorů, který se objevil, byla též přímá podpora chovu skotu, jelikož odvětví neplní pouze produkční funkci, ale zároveň slouží i pro údržbu krajiny (SMO, Společnost mladých agrárníků). Vhodnost větší míry využití veřejných peněz na podporu mimoprodukční funkce zemědělství pak zmiňovala i Asociace soukromého zemědělství. Společnost mladých agrárníků byla toho názoru, že by s ohledem na to, že ostatní sektory ekonomiky dohodou získají, měl být zemědělský sektor kompenzován.

V rámci rozhovorů byl různými subjekty též uváděn podpůrný balíček v hodnotě jedné miliardy eur, který Evropská komise připravila pro případ otřesů na trhu. Nicméně zmínky o něm byly v obecné rovině, jelikož není známo, jak a za jakých okolností by finanční prostředky mohly být využity.

Šetření mezi českými zemědělskými a potravinářskými subjekty

V rámci řešení studie proběhlo též šetření mezi významnými českými zemědělskými a potravinářskými subjekty. Jeho smyslem bylo zjistit nakolik je mezi těmito podniky liberalizace vnímána jako příležitost s ohledem na exportní možnosti, které jim potenciálně může přinést. Byly osloveny vybrané společnosti ze sektorů, u kterých dochází ke snížení cel a kde by se tedy mohly objevit pozitivnější podmínky než v současnosti. Primárně byly oslovovány větší společnosti a lídři ve svých sektorech s ohledem na to, že vstup na trhy Mercosuru není jednoduchý a bude vyžadovat jisté počáteční investice a kapacity.

S ohledem na obchodní know-how a strategie budou v rámci vnímání příležitostí zmiňována zjištění z rozhovorů převážně nejmenovitě. V rámci šetření byly osloveny následující subjekty:

- INTERLACTO, s.r.o.
- Sonberk, a.s.
- Rodinný pivovar Bernard, a.s.
- SLADOVNY SOUFFLET ČR, a. s.
- BOHEMIA SEKT, s.r.o.
- RUDOLF JELÍNEK a.s.
- Pivovar Českobudějovický Budvar
- Chmelařské družstvo Žatec

Obecné vnímání příležitostí na trzích Mercosuru

Oslovené subjekty obecně vnímají trhy Mercosuru jako vzdálené, a to jednak geograficky, s čímž souvisí složitější logistika, ale do jisté míry i kulturně. Často byl zmiňován i fakt, že na těchto trzích již panuje poměrně vysoká konkurence, zmiňována byla přítomnost firem ze Spojených států amerických či západní Evropy, které jsou tam již dlouhodobě etablované, což vstup na tyto trhy znesnadňuje. Některé subjekty zmínily i předchozí zkušenosti, jelikož se na tyto trhy snažily vstoupit v minulosti, případně mají zkušenosti z jiných zemí v regionu. Z negativních zkušeností byla zmiňována administrativní náročnost, kdy export do těchto zemí podléhá zdoluhavým byrokratickým procedurám.

Společnosti ze sektoru vinařství větší potenciál nevidí s ohledem na to, že tyto trhy jsou z velké míry saturovány domácí produkcí (Argentina, Uruguay), či dovozy ze zemí z regionu a jižní Evropy (Brazílie).

Jistou výjimku uvedlo Chmelařské družstvo Žatec. To vztahy s regionem Latinské Ameriky dlouhodobě rozvíjí, spolupráce je stabilní a má v regionu i dlouhodobé partnery. Jeho zástupci hovořili o tom, že český chmel je specifický a řada malých i velkých pivovarů jej poptává, protože vaří pivo plzeňského typu. Ve stejnou chvíli ale upozornili na to, že stávající situace je výsledkem dlouhodobé prezentační a edukativní praxe (především v Brazílii), na které se podílí i sama ČR skrze své zastupitelské úřady. Díky tomu se podařilo vytvořit z chráněného označení „český chmel“ značku, která má na trzích Mercosur (a opět především v Brazílii) velmi dobrý zvuk, což exportům napomáhá. Co se však týče oslovených producentů českého piva, ti považují trhy Mercosur za vzdálené a komplikované a neplánují rozšiřovat svoji přítomnost na nich.

Poměrně silným faktorem, který ovlivňuje přístup subjektů k trhům Mercosuru, je pak vlastnická struktura. U firem, které jsou součástí nadnárodních koncernů, hrají v budování exportních strategií důležitou roli mateřské společnosti. Může se tak stát, že vstupu na tyto trhy a větší přítomnosti na nich brání to, že už je tam etablována jiná společnost z koncernu.

Celkově tedy lze hodnotit, že většina oslovených subjektů v liberalizaci větší příležitost nevidí, trhy Mercosuru jsou mimo jejich hledáček a nemají/nechystají strategii, jak snadnějšího přístupu na tyto trhy využít.

Jako příklad je uveden podrobnější rozhovor se zástupci pivovaru Českobudějovický Budvar

Jak vnímáte připravovanou dohodu o liberalizaci obchodu mezi EU a Mercosur, a v případě jejího vstoupení v platnost i z hlediska příležitostí pro export na trhy Brazílie, Argentiny, Uruguaye a Paraguaye?

Dohoda mezi EU a organizací Mercosur by měla z hlediska mezinárodního obchodu přinést jistá pozitiva, která by měla usnadnit obchod s členskými zeměmi Mercosur i našemu pivovaru. Naše pivo by se mělo na trzích Mercosur stát konkurenceschopnějším, a to zejména díky odstranění vysokých cel. Pro náš pivovar je těžké konkurovat lokálním pivům nebo známým světovým pivovarům, které své pivo vyrábí licenčně, a tudíž jim odpadají náklady na vysoká dovozní cla. Jako další velkou příležitost, vyplývající z této dohody, vidím zjednodušení a zkrácení celních procedur. Zkrátí-li se doba pro celní administrativu, bude to znamenat, že se naše pivo dostane dříve k zákazníkům a ti si budou moci vychutnat naše pivo čerstvější. Image prémiového kvalitního piva tím bude posílena a tím i příležitosti pro propagaci a komunikaci naší značky. Nemalým ulehčením obchodu s těmito zeměmi by přinesla i harmonizace mezinárodních standardů. V současné době je třeba připravit řadu speciálních dokumentů a certifikátů, které dané země vyžaduje, což znamená vyšší náklady i prodloužení a tím nižší efektivitu při realizaci obchodu.

Jaké vnímáte hlavní překážky pro export na trhy Brazílie, Argentiny, Uruguaye a Paraguaye?

Jak jsem již uvedla v přechozí otázce, vývoz na trhy Mercosur, obecně na trhy Latinské Ameriky, ztěžuje řada faktorů. Významným faktorem, který obchod značně prodražuje, jsou vysoká dovozní cla a také vysoké zdanění. Dalším významným nákladem, který se promítne do ceny je nákladná a zdoluhavá přeprava. Časově náročná není jen samotná přeprava, často trvá velmi dlouho, než zboží uvolní z celního skladu v cílové zemi kvůli zdoluhavým celním kontrolám. Může trvat i 2-3 měsíce, než se zboží dostane ke koncovým zákazníkům, čímž se degraduje kvalita i image našeho prémiového piva. Vysokými vstupními náklady je negativně ovlivněna naše konkurenceschopnost vůči značkám vyráběným lokálně, kterým tyto náklady odpadají.

Další podstatnou překážkou je známkoprávní situace naší značky. Z historických důvodů je pro nás nelegální využívat na trzích Latinské Ameriky naši nejznámější ochranou známku Budweiser Budvar, tím bohužel trpí jednotnost a ucelenost naší značky, protože se v různých zemích prodává pod různými jmény – na trzích Latinské Ameriky jsme oprávněni použít náš méně známější logotyp Czechvar.

Velká vzdálenost těchto trhů pro nás nepřináší pouze vyšší náklady z hlediska realizace obchodu, ale znamená pro nás i překážky ke kvalitnímu obhospodařování těchto trhů. Takto vzdálené trhy osobně nenavštěvujeme, čímž trpí znalost daného trhu a schopnost promptně reagovat na aktuální tržní situace (nová značka na trhu, akvizice lokálního pivovaru, společenská událost přinášející příležitosti pro

prezentaci značky atd.). Jsme tedy z velké části závislí na znalostech a schopnostech našich obchodních partnerů.

Dohoda obsahuje i uznání chráněného zeměpisného označení "České pivo" a "Českobudějovické pivo". Do jaké míry toto vytváří příležitost?

Uznání chráněného zeměpisného označení je pro nás jednoznačně příležitostí. Jsme uživatel CHZO Českobudějovické pivo a jsme hrdí na to, jaké kvality produkt označený tímto CHZO reprezentuje. Uznání ochrany CHZO nám otevírá možnost informovat spotřebitele o neměnných kvalitativních znacích výrobku i o jedinečném místě produkce a jeho tradičním způsobu výroby v době, kdy převážná většina producentů se uchyluje v rámci snižování nákladů k různým úpravám varečného procesu či licenčním výrobám.

Ocenili byste nějaký typ podpory (např. ze strany MZe) pro usnadnění vstupu/rozvoj exportu na trhy MERCOSUR?

Nejvíce bychom ocenili aktuální informace týkající se daného trhu, jelikož jediným naším zdrojem je náš obchodní partner, který nás ne vždy informuje a rádi bychom měli informace z více zdrojů, čímž by vzrostla relevance a důvěryhodnost daných informací. Konkrétně jsou pro nás přínosné následující informace: největší pивní značky na trhu zejména importované značky, ceny těchto piv v řetězcích, nejvíce prodávané formáty piva v řetězcích, frekvence promočních prodejů piv, ceny piv v hospodách, aktuální trendy v oblasti konzumace piva a alkoholu, chuťové preference spotřebitelů (hořká piva, silná piva..), možnosti marketingových aktivit, hlavní marketingové aktivity ostatních pivovarů, obliba točeného piva v hospodách a restauracích